

CÂNDELA DE MONTRÉAL

LA CHANDELLE DE MONTRÉAL

Anul XX Nr. 3

mai – iulie 2016 –

48 pagini

20

Personalitate proeminentă de cultură și formație enciclopedică în domeniul filozofiei și al literaturii, Mircea Eliade a fost respins de propria țară, din cauza convingerilor sale politice din tinerețe, dar paradoxal, în același timp a reprezentat șansa de integrare culturală a neamului său în circuitul valorilor internaționale.

A debutat ca scriitor de ficțiune în țară și a continuat ca filozof și istoric al religiilor (în Franța și America). A fost profesor român la Universitatea „Loyola” din Chicago din 1957, titular al catedrei de Istoria Religiilor, care-i poartă numele, naturalizat cetățean american în 1966, onorat cu numeroase premii și titluri academice. Membru al Academiei Române post mortem.

*

Încă din adolescență, elev la colegiul Spiru Haret din București, este recunoscut ca „șef al generației” sale. A fost coleg de clasă cu Constantin Noica și Barbu Brezianu, ilustre personalități ale culturii românești.

De la apariția sa în 1933, romanul Maitreyi, bazat pe date autobiografice și o experiență amoroasă din India, se bucură până azi de mare popularitate.

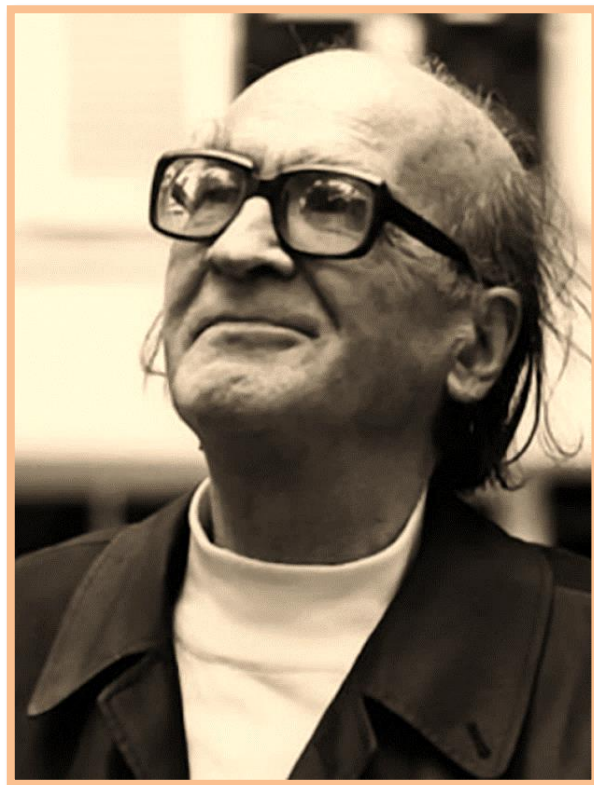
Filozofia personală – „omul, în căutarea propriilor sale forțe ascunse, devine instrumentul acestor forțe pe care nu le poate controla” - Mircea Eliade și-o exprimă în nuvele memorabile, precum *La țigănci* și în romanul *Noaptea de Sânziene*.

Nae Ionescu, profesorul lui de logică și metafizică la Facultatea de Litere și Filozofie din București, a exercitat o influență decisivă asupra carierei sale.

Ca istoric al religiilor, Mircea Eliade a pus accentul pe conceptul de *spațiu ca centru al universului* și *timp sacru*, dar consideră că și în omul modern ar exista o dimensiune subconștientă guvernată de prezența unor *simboluri religioase*.

„N-aș fi putut fi creator decât rămânând în lumea mea, care era în primul rând lumea limbii și culturii românești.”

M. Eliade (Memorii)

Mircea Eliade

(n. 13 martie 1907, București
– d. 22 aprilie 1986, Chicago)

Revistă de literatură și cultură generală

bilingvă / bilingue

Revue de littérature et de culture générale

Sumarul numărului

CINSTIREA MAICII DOMNULUI	
Liviu ALEXANDRESCU, preot paroh al Catedralei „Buna Vestire” din Montreal	3
MINCIUNĂ SAU ADEVĂR o	
curiozitate a celei de-a noua	
porunci a Decalogului Diacon Nicolae	
MARINESCU	4
IN MEMORIAM PR. DR. PETRE	
POPESCU Victor ROSCA.....	5
PSALMII DIN POEME Dumitru	
ICHIM	7
INTERVIU CU DOMNUL DR. HAB., PROF.	
CONSTANTIN GAINDRIC, MEMBRU	
CORRESPONDENT AL ACADEMIEI DE	
ȘTIINȚE A MOLDOVEI Daniela GÎFU.....	8
MONTREALITÉS Miruna TARCAU	11
DOGOAREA SUFLETULUI... Miruna	
OCNĂREANU	14
IN MEMORIAM – LIVIA	
NEMȚEANU Doina HANGANU -	
BUMBĂCESCU.....	15
Poezii de Livia Nemțeanu	15
CENACLUL MIHAI EMINESCU ARE	
UN NOU PREȘEDINTE Carmen	
IONESCU	16
LEGAT LA OCHI Al FRANCISC (poetul orb)	
.....	17
ZAATAR – LANSARE Daniela	
VOICULESCU.....	18
UȘILE DIN AMINTIRILE MELE	
Wladimir PASKIEVICI	19
INTERVIU MONICA HURDUBEI	
Corina LUCA.....	21
POEME RUPT DE DIN SOARE	
PROASPETE... DOGORITOARE	
George FILIP	22
ÎNTÂLNIRE CU DOMNUL ION	
CREȚEANU LA TORONTO Interviu	
Milena MUNTEANU	23
PRIVIRI RETROSPECTIVE Elena	
BUICA.....	24
POEZII Silvia Marioara IONESCU	25

RĂDĂCINA SAU TULPINA? *)	
Veronica PAVEL LERNER	26
SERIA MARI PERSONALITĂȚI DIN	
QUEBEC PĂRINTELE BENOIT	
LACROIX (8 sept 1915 – 2 mar	
2016) – Omagiu – Eva HALUS	27
POEZII Cristina-Marina MURGEA	28
APROAPE DRAGOSTE Camelia	
ARDELEAN.....	29
STUDIOUL DE CARTE (INTERVIU	
CU D.H. SILVIAN) Dorina CIOPLEA	32
POEZII Marcela STRAUA.....	34
KARLINCHEN de Annegert FUCHSHUBER	
traducere din limba germană de Iuliana ONOFREI.....	35
POEZII BASARABENE Lilian	
CUREVICI	37
POVESTIRI VESELE ȘI TRISTE	
de Doina HANGANU-BUMBĂCESCU	
Cătălina STROE	38
„POEZIA ÎN AFARA HOTARELOR -	
POESIA OLTRE CONFINI” DE	
TEODORA STANCIU, ITALIA	
Melania RUSU CARAGIOIU	38
LA UMBRA POETULUI (spicuiți)	
Elena OLARIU	39
FUNIA ROȘIE – continuare –	
Leonard VOICU	40
POEZII Lia RUSE	41
PENSE COMME LE VENT! Christina	
CALLIMACHE	42
PRIMA GALĂ DE BOX	
ORGANIZATĂ LA CRAIOVA. Ion	
Anton DATCU.....	43
CUM AM ÎNVĂȚAT CARTE – II –	
Fragment din romanul memorialistic „File îngălbenite ” de	
Ortansa TUDOR	44
ANUNȚURILE COMUNITĂȚII	47
APARIȚII EDITORIALE	
(SCRIITORI CANADIENI)	48
DOINA HANGANU – BUMBĂCESCU – POVESTIRI	
ȘI VESELE ȘI TRISTE	48
LEONARD I. VOICU –	48
FUNIA ROȘIE	48

Candela de Montreal , revistă fondată și editată, din 1997, de Victor Roșca
CANDELA DE MONTREAL ARE CA SCOP PROMOVAREA CULTURII ȘI LITERATURII
SCRISE DE AUTORI ROMÂNI DIN CANADA

Redacția și administrația: 8060 Christophe Colomb, Montréal, Québec, Canada H2R 2S9; Telefon: (514) 736-0950

Redactor Șef : Victor Roșca

Secretară de red.: Corina Luca

Ilustrațiile : Angela Faina

Consilier de redacție: pr. Liviu Alexandrescu

Redactori : Mircea Gheorghe, Ortansa Tudor, Nicolae Marinescu

Tehnoredactare: Marius Neaga

Administrația: Ioan Lăcătușu

CINSTIREA MAICII DOMNULUI

Liviu ALEXANDRESCU,

preot paroh al Catedralei „Buna Vestire” din Montreal

Iubiți credincioși!

Încă din timpurile apostolice și până în zilele noastre, toți cei care L-au iubit cu adevărat pe Hristos, au cinstit-o și pe cea care L-a născut, L-a crescut și L-a îngrijit în timpul copilăriei Sale, adică pe Maica Domnului. Între bucuriile mari pe care le avem noi din credința noastră,

este și bucuria de a fi cinstitori ai Maicii Domnului.

Despre Fecioara Maria, putem spune că vine din familia dumnezeieștilor părinți, Ioachim și Ana, originari din Nazaretul Galileei. Ei ajunseră la adânci bătrâneți fără să aibă copii, dar nu-și pierduseră speranța, rugându-se permanent lui Dumnezeu să le dăruiască un urmaș. În încrederea lor, au mers până la retragerea în locuri singuratice, unde au postit, s-au rugat, au lăcrimat și și-au sfâșiat inima, până ce Dumnezeu le-a trimis răspuns prin îngeri, că cererea lor va fi primită. Așa s-a născut Maria, viitoarea Sfânta Fecioară Maria, care a fost aleasă de Dumnezeu să fie vasul ales, ce va purta în pânțece și va naște pe Mântuitorul lumii, cum proorocise Isaia: “Iată Fecioara va lua în pânțece și va naște Fiu și va chema numele lui Emanuel”. (Isaia 7,14).

Așadar, Maica Domnului s-a născut prin rugăciune și toată viața ei a fost o rugăciune. Ea și acum se roagă neîncetat în bisericile noastre, împreună cu toți sfinții, pentru noi, pentru mamele și copiii noștri, pentru toți cei ce cred în Dumnezeu și iubesc poruncile Lui. Maica Domnului stă în genunchi înaintea Preasfintei Treimi și se roagă împreună cu îngerii și cu Apostolii pentru pacea lumii, pentru iertarea păcatelor și mântuirea tuturor oamenilor.

Maica Domnului este considerată al doilea cer sau a doua lume, cum zice Sfântul Ioan Damaschin. Prin ea s-a înnoit neamul omenesc, este Împărăteasa îngerilor, a sfinților și Maica noastră, a tuturor popoarelor pământului, a sufletului necăjit și întristat, care o cheamă în ajutor. Maica Domnului a fost persoana aleasă de Preasfânta Treime, din toate popoarele pământului, ca cea mai curată și mai sfântă fecioară, din neamul lui Aaron după mamă și din neamul lui David după tată, aleasă din două seminții de frunte după trup. Nicolae Cabasila spune că dacă la crearea primului Adam, Tatăl se sfătuiește cu Fiul și cu Sfântul Duh, venirea la existență a Fiului lui Dumnezeu ca om, are loc după obținerea consimțământului cu totul liber al Sfintei Fecioare: „Fie mie după cuvântul Tău!”

Să o laudăm cu cântări duhovnicești, să cădem în genunchi înaintea sfintei ei icoane și să binecuvântăm pe aceea pe care îngerii o laudă în cer. Să o venerăm cu toată evlavie și cu toată dragostea, căci prin mijlocirile ei ne facem fii iubiți ai

lui Dumnezeu, ne umplem de darurile cerești și ne curățim inimile mărturisind-o ca Maica lui Dumnezeu.

Să avem în ea desăvârșită încredere și s-o chemăm în ajutor în orice împrejurare, în timpul vieții noastre căci Domnul nostru Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu și Fiul ei cel Unul Născut, i-a dat cheia comorilor milostivirii Sale, ca Maicii lui Dumnezeu celei prea iubite și ea este atotputernică ca să ne ajute și să ne apere în nevoile și în necazurile noastre. Dar și noi să fim recunoscători și, mai ales, partea femeiască să-i urmeze vieții ei curate întru totul, cu sfințenie, modestie și mai ales, smerenie.

Să mulțumim lui Dumnezeu pentru toate, pentru credința noastră, pentru Biserica noastră, pentru toate darurile Bisericii pe care le avem, să mergem înainte cu bucurie că suntem în Biserica în care Maica Domnului are locul ei, asemănător cu locul cel din rai.

Pentru aceasta, din adâncul ființei noastre să aducem preacinstire Maicii Domnului și să o rugăm, așa cum au rugat-o cu lacrimi, moșii și strămoșii noștri :

„Împărăteasa mea cea preabună, nădejdea mea, Născătoare de Dumnezeu, prietena sărmanilor, folositoare celor neputincioși și ocrotitoare celor necăjiți; vezi nevoia și necazul meu. Ajută-mă că sunt neputincios, hrănește-mă ca pe un străin; știi apăsarea mea, ușurează-mă precum voiești, căci nu am alt ajutor afară de tine, nici altă grabnică folositoare, nici altă mângâiere, decât numai pe tine, o, Maică a lui Dumnezeu, ca să mă păzești și să mă acoperi în vecii vecilor, Amin”.

Publicat prima oară în numărul 3/2010

Icoana Maicii Domnului Prodrumita,
Schitul Prodrumu, Sfântul Munte Athos (internet)

MINCIUNĂ SAU ADEVĂR

o curiozitate a celei de-a noua porunci a Decalogului

Diacon Nicolae MARINESCU

M-am întrebat de multe ori de ce porunca despre minciună nu este formulată direct, imperativ, ca cele dinaintea ei. Spunem „să nu ucizi” (porunca a 6-a), „să nu fii desfrânat” (porunca a 7-a), „să nu furi” (porunca a 8-a). Nu încapă nici o neclaritate. În același ritm, porunca a noua ar fi trebuit să fie „să nu minți”. Dar, ea a fost dată lui Moise și, prin el, nouă,

peste veacuri, sub această formă: „Să nu mărturisești strâmb împotriva aproapelui tău.”

Care să fie motivul pentru care Dumnezeu, pe muntele Sinai, a grăit-o astfel ?

În forma ei, porunca nu pare să sancționeze orice minciună, adică orice ascundere a adevărului, ci numai pe aceea care afectează pe un semen de-al nostru. Pare, prin urmare, o poruncă incompletă, selectivă. Este oare cu putință să ascundem adevărul și să rămânem plăcuți Domnului ? Minciuna de orice fel aduce un prejudiciu, oricât de mic, unui semen de-al nostru, Sunt, însă, momente când ocolirea sau mascarea adevărului face un bine mai mare și astfel, scopul scuză mijloacele?

Un fost deținut politic mărturisește cum, anchetat de securitate, prin anii 50, a spus că nu îl cunoaște pe un anume cetățean X – deși îl cunoștea – pentru că altfel, respectivul ar fi fost și el arestat și torturat. Printr-o minciună, a salvat în felul acesta libertatea și, poate, viața unui om.

Să ne închipuim – dacă nu am trăit acest lucru aievea – că un om a avut o zi grea la serviciu. Este obosit și nervos. La sfârșitul zilei, soția îl întreabă, din obișnuință, cum a fost la lucru. Omul nostru ar putea să se descarce, să spună ce și cum, așa cum a mai făcut-o și în alte dăți. Dar, în seara aceea, el decide să abordeze altfel problema și îi spune soției: a fost o zi normală, fără evenimente neplăcute. Toate au fost bune și frumoase sub soare.

Tehnic vorbind, spune o minciună. Ziua lui nu a fost o plimbare în parc. Dar el s-a gândit la altceva: dacă îi spune soției ce s-a întâmplat cu adevărat, îi va transmite în felul acesta problemele lui și își vor petrece, poate, seara, într-o stare de tensiune. Dar o menajează. Printr-o mică minciună, realizează un bine mai mare: păstrează pacea în familie în seara aceea.

Putem duce acest raționament și mai departe. Nu putem aplica principiul fără discriminare. Suntem obligați să spunem adevărul, așa este, dar oare tot adevărul, oricui și în orice împrejurare? Aflăm despre un părinte al pustiei care, a văzut pe unul dintre ucenici greșind într-un lucru oarecare. Ceilalți l-au întrebat dacă știe ceva, dar el a tăgăduit. Ba mai

mult: a luat asupra lui greșeala aceea. Bătrânul a mințit, astfel, de două ori. Însă fapta bună a iubirii a fost mai mare decât aceea a spunerii adevărului cu orice preț, iar ucenicul vinovat a învățat o lecție mai prețioasă din fapta părintelui său.

Minciună sau adevăr este socotit nu ceea ce spunem, ci ceea ce intenționăm să se înțeleagă. Nu ceea ce iese din gură, ci ceea ce iese din suflet.

Nicolae Steinhardt vorbește, în jurnalul său, despre o femeie care avea o slujnică foarte credincioasă, care, atunci când stăpâna sa nu voia să fie deranjată, trebuia să spună nedoritului vizitator că doamna nu este acasă. Fiindcă slujnica era credincioasă, a rugat-o pe stăpâna ei să nu o forțeze să mintă, iar aceasta a găsit următoarea formulă: stăpâna urma să iasă din casă în grădină, pe o ușă din spate, iar slujnica urma să spună celor care o căutau că „stăpâna nu este ÎN casă”. Bietul vizitator nu lua seama la o biată conjuncție, sau bănuia că slujnica nu prea știa să vorbească corect. Și ... pleca. Astfel că stăpâna casei evita vizita, iar slujnica evita minciuna.

Povestea aceasta ne arată o altă stare de lucruri: putem spune, tehnic vorbind, un adevăr (stăpâna chiar nu se afla ÎN casă), dar intenția să fie una ... mincinoasă. Ceea ce constituie minciună nu este ceea ce am spus. Este ceea ce, de la bun început, am intenționat să se înțeleagă.

Minciună poate fi și o exagerare a adevărului. Așa cum sunt, de pildă, exagerările dintr-un CV. Cineva spune: „Am desfășurat o bogată activitate în domeniul muzical”. Sună bine, dar e așa de vag, că miroase a minciună. Ce-a făcut, mai exact: a cântat, singur sau într-o formație, a dirijat o orchestră, a compus muzică sau doar a tăiat bilete la spectacole? E ambiguu și poate însemna orice. Sau poate tocmai asta este intenția autorului. Să impresioneze un eventual angajator, fără să îi spună (sau așa crede el) o minciună.

Minciuna, ca și adevărul, nu țin de cuvinte, ci de onestitatea celui care le folosește. Să nu ne ferim de a spune neadevărului minciună. Dar să nu uităm că mai presus de adevăr și de minciună se află Adevărul, care este Mântuitorul nostru Iisus Hristos: „Eu sunt Calea, Adevărul și Viața”(Ioan 14, 6)

IN MEMORIAM PR. DR. PETRE POPESCU

Victor ROSCA

În ziua de 6 iunie 2016, s-au împlinit 13 ani de la încetarea din viață a Părintelui Dr. Petre Popescu, fost preot paroh al Bisericii Ortodoxe Române Buna Vestire din Montreal timp de 52 de ani, Vicar al Eparhiei Ortodoxe Române din Europa Occidentală, lider al comunității românilor din Montreal și personalitate a exilului românesc. La vârsta de 86 de ani și-a găsit pacea veșnică, pace pe care a căutat-o viața

întreagă fără s-o găsească pe acest pământ.

Părintele Petre Popescu s-a născut la 17 mai 1917 în comuna Glodeanul Sărat, lângă Buzău, fiu al preotului Alexandru Popescu și al preotesei Caliopei, o familie cu vechi tradiții preoțești. A beneficiat de o aleasă pregătire intelectuală. A urmat Seminarul Teologic de opt ani „Chesarie Episcopul” din Buzău și vestita Facultate de Teologie din Cernăuți. A absolvit cursurile post-universitare ale Seminarului Pedagogic din București, pregătindu-se pentru cariera de profesor universitar.

În această viață, părintele Petre Popescu a avut un destin deosebit, pe care și l-a împlinit și pentru care a înfruntat cu demnitate multe piedici. Dotat cu o inteligență scilicet și cu un temperament ce-l împingea mereu la acțiune, tânărul și mai târziu, preotul paroh, pe lângă excepționala pregătire intelectuală, s-a născute înzestrat cu mai multe calități.

Datorită charismei sale, în toate misiunile și acțiunile în care s-a implicat, a știut să-și apropie oamenii, să le insuflă încredere, impunându-se ca un autentic lider, motiv pentru care n-a putut trece pe lângă frământările vieții fără să se implice și fără să-și lase amprenta personală în rezolvarea lor. Fiecare etapă a vieții sale a fost doar începutul altui angajament.

Ca student, a condus Corul Facultății de Teologie din Cernăuți și a organizat diferite activități și acțiuni studențești.

În 1941 a fost încorporat în armată, luptând pe ambele fronturi, din 1941 până în 1945, în calitate de ofițer de Stat Major. În 1945, pe frontul de apus, a făcut parte din regimentul care a trecut Tisa și a stabilit primul cap de pod, când au fost încercuiți și luați prizonieri.

După război, în timpul doctoratului la Paris, a fost ales trei ani la rând secretar al Asociației Studenților Români din Franța. În acei ani de convulsii politice, prin charisma și inteligența sa a reușit să-i unească pe studenți într-o asociație puternică, beneficiind astfel toți de suportul material al guvernului francez, suport pe care l-a administrat împreună cu Prof. Dr. Sorin Sonea, pe atunci președintele asociației.

La Paris, a cunoscut și s-a întreținut cu marile personalități ale exilului românesc aflate atunci în capitala Franței, Eugen Ionescu, Emil Cioran, Mircea Eliade, Grigore Gafencu și generalul Rădescu, fost Prim-ministru al României, de la care a obținut o sumă de bani ce s-a adăugat fondului de burse pentru Asociația Studenților.

În paralel cu activitatea studențească, din 1947 devine secretarul personal al Mitropolitului Visarion Puiu, după sosirea acestuia la Paris.

În 1948, ca delegat al Episcopiei, ia parte la Consiliul Mondial Ecumenic al Bisericilor Creștine ținut la Amsterdam. Aici îl întâlnește și leagă prietenie cu preotul Vasile Hațegan, delegat al Episcopiei Ortodoxe Române din America.

În 1950, când Canada a deschis larg porțile imigrației, Petre Popescu părăsește Franța și pornește spre Lumea Nouă. Se stabilește la Hamilton unde o cunoaște pe tânăra Ana Donison, dintr-o veche familie de români stabiliți în Canada de mai multe generații. În 1951, imediat după căsătorie, și-a depus candidatura de preot la Biserica Ortodoxă Română „Buna Vestire” din Montreal, unde a fost ales și la 10 iunie 1951, a fost hirotonisit.

În timpul preoției la Biserica Ortodoxă Română „Buna Vestire”, între 1952 și 1966, predă cursuri de filozofie și de teologie la Universitatea Laval din Quebec, la Universitatea St. Paul din Hull, Quebec și, mai târziu, la Universitatea din Montreal.

În Montreal a reușit să-și creeze relații apropiate cu Cardinalul Léger al Quebecului, cu Primarul Montrealului, Jean Drapeau și cu Pierre Eliot Trudeau, atunci Ministrul Justiției în Guvernul Liberal condus de Premierul Pearsen, care, la recomandarea Cardinalului Léger, îi încredințează realizarea unui studiu pentru Parlamentul Federal și care a stat la baza structurării Legii divorțului din Canada.

În 1967, cu ocazia Expoziției Mondiale ținută la Montreal, a fost numit reprezentantul Comitetului de Organizare pentru Pavilionul Creștin. În această calitate vizitează Vaticanul, unde îl întâlnește pe Papa Paul al VI-lea, și apoi Patriarhia din Constantinopol, pentru a-i transmite Patriarhului Atenagora, (după mamă, de origine aromână) invitația să deschidă Expoziția. Cu această ocazie împărtășește Patriarhului situația tragică a bisericilor ortodoxe din spatele „Cortinei de fier”.

În perioada de început pastoral, la Montreal, împreună cu alți patru preoți ortodocși, a înființat Asociația Clerului Ortodox din Quebec. Aceasta, în anul 1961, a amenajat o Capelă Ortodoxă în Spitalul Verdun. A mai fost co-fondator al Centrului Ecumenic din Canada cu sediul la Montreal.

În anul 1966, inițiază deschiderea unui fond de donații, inițial pentru repararea Bisericii Buna Vestire de pe strada Rachel. Cum fisurile fundației se măreau, în timp, exista pericolul prăbușirii edificiului. Conducerea bisericii s-a văzut obligată să se gândească la o nouă construcție. În anul 1968, s-a decis construirea actualului Complex „Buna Vestire”. Din acel moment părintele Petre Popescu renunță la predarea cursurilor universitare și își dedică toate eforturile la construcția noului complex.

Părintele Petre Popescu n-a fost un preot obișnuit, ci unul care și-a făcut din preoție un ideal. Prin calitățile sale, a reușit să adune în jurul său elita comunității române din „Marele Montreal”. Un om nu poate de veni un mare lider decât prin oamenii din anturajul său.

Plecând la construcția acestor grandioase edificii, Părintele Petre Popescu a avut încredere deplină în puterea sa de a-și rallya oameni care-l vor ajuta cu puterea lor de muncă și pe cei care îl vor susține economic în realizarea proiectului.

Și într-adevăr cu ajutorul câtorva dintre aceștia, Donalt Cucu, președinte, Inginerul George Stanciu, succesor la președinție, Inginerul Filip Lupu, antreprenor general și inginerul Gheorghe Loghiade conducătorul lucrărilor, oameni extraordinari, și-a materializat ideile și idealurile în construcția Complexului Buna Vestire: Catedrala „Buna Vestire” în 1972, Casa Română – un impresionant centru de cultură și activități românești – și Casa Parohială, ambele în 1981.

Familia fostului președinte Dumitru Stănuț, familia Octavian și Stela Bota și patronul firmei Franconi, au suportat aproximativ jumătate din costurile realizării Complexului Buna Vestire.

*

Încă din 1950 Părintele Petre Popescu, lider al comunității românești din Montreal, a luat poziție contra samavolnicilor comise de comuniști în România, denunțându-le timp de patruzeci și cinci de ani în predici, la radio Vocea Americii, Europa Liberă și în articole publicate în presă.

Ca reacție la atitudinea sa, oamenii Partidului au orchestrat o adevărată campanie de discreditare și intimidare.

În timpul regimului Comunist, Guvernul canadian trimitea la Părintele Petre Popescu pe ambasadorii ce urmau să plece în România, spre a-i informa de situația politică a țării.

Un fapt ce nu se mai cunoaște azi, ce ar trebui continuat, este tradiția prin care Biserica sau organizațiile din jurul ei invitau la unele manifestări culturale importante pentru comunitatea română, pe Primarul Montrealului, pe Primul Ministru al Quebecului sau pe Ministrul Comunităților Culturale și pe Primul Ministru al Canadei sau pe unul din Miniștrii săi. De fapt, Părintele Petre Popescu a făcut eforturi enorme pentru a face mai ușoară integrarea noilor sosiți în comunitatea canadiană.

În **mai 1998**, în timpul vizitei de stat în Canada a președintelui României, Emil Constantinescu, la întâlnirea de la Quebec, Ambasada Română a invitat pe Ion Țăranu, Părintele Vasiliu și pe Basile Gliga iar Primul Ministru al Quebecului, Lucien Bouchard, a invitat pe părintele Petre Popescu.

La 10 ani, după căderea regimului comunist, Românii din Montreal erau încă despărțiți prin poziția lor față de regimul de la București, emanat din vechia nomenclatură comunistă.

Părintele Petre Popescu a scris eseuri cu conținut moral și religios, publicate în revista Candela de Montreal și care urmează să fie editate.

În ultimii ani de viață a fost preocupat de două probleme considerate deosebit de importante: acoperirea canonică a Episcopiei Ortodoxe Române a Europei Occidentale din care făcea parte Biserica „Buna Vestire” și găsirea unui succesor vrednic de moștenirea care i se încredința.

Intrarea părintelui Petre Popescu sub Omoforul Înalt Prea Sfințitul Arhiepiscop Nathaniel al Episcopiei Ortodoxe Române din America (ROEA) s-a realizat la 20 mai 2000, când Consiliul Episcopal al Episcopiei Ortodoxe Române a Ameri-

cii a aprobat cererea de acoperire canonică a preoților Bisericii Buna Vestire și ai bisericii din Paris.

La 24 iunie, Adunarea Generală a Bisericii Buna Vestire, organizată de Comitetul Parohial al Bisericii (președinte Victor Roșca), a votat în unanimitate intrarea Bisericii Buna Vestire sub jurisdicția Episcopiei Ortodoxe Române a Americii alături de preotul său.

A doua mare vocație a părintelui Petre Popescu a fost susținerea interesului pentru inițierea și punerea în valoare a evenimentelor culturale.

În timpul preoției părintelui Petre Popescu, oamenii ce gravitau jurul Bisericii Buna Vestire au înființat toate organizațiile culturale din Montreal: Asociația Română din Canada, ARC (asociație culturală), Centrul Cultural Român (asociație umbrelă în care erau incluse toate organizațiile culturale românești), Societatea Constantin Brâncoveanu (asociație de ajutor mutual și cultură), Societatea Constantin Brâncuși (asociația pictorilor și sculptorilor).

La începutul anului 1997, când am anunțat Comitetul Parohial că vreau să fondez o revistă, prima reacție pozitivă, de ajutor financiar, a plecat de la părintele Petre Popescu. Și an de an, când era necesar, ne-a completat bugetul revistei.

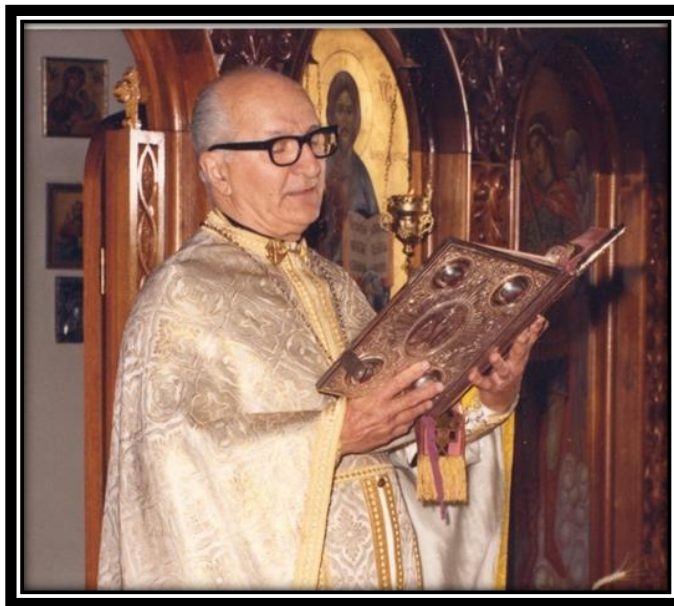
De-a lungul anilor, Centrul Cultural Român organiza în Sala Parohială a Bisericii toate sărbătorile Naționale ale României. Foștii președinți ai Societatea Constantin Brâncuși,

Viorica Velescu și ultimul, Modest Bursuceanu, organizau în fiecare an, în sala parohială a bisericii, o expoziție de pictură și sculptură pe durata unei săptămâni și la care participau cu expuneri toți membrii societății.

În 1975, Constantin Cârstoniu, președintele Societății Constantin Brâncoveanu, cu ocazia celei de a 10-a Convenție anuală a „The Ladies Auxiliary of the Union and League of R.S.A. Inc.”, ținută în Sala Parohială a Bisericii Buna Vestire, a declarat: „Societatea Constantin Brâncoveanu s-a înfiripat în tinda bisericii și s-a dezvoltat apoi în aceeași comuniune de gânduri, manifestări și ideal, cu biserica românească Buna Vestire”.

Odată cu trecerea în veșnicie a părintelui Petre Popescu și cu apariția celui de al 3-lea val de imigranți, aceste organizații și-au încetat activitatea, cu excepția Asociației Română din Canada (ARC).

Iată una dintre reflecțiile părintelui Petre Popescu: Dvs. „aveți o mare șansă să existe aici pe pământul nou o Biserică zidită din dor și moștenirea primită din străfundurile istoriei moșilor și strămoșilor. Veniți la ea, rugați-vă în ea și reînnoiți sufletele voastre prin ea. Îndrăzniți! Venind aici, s-o păstrați cum ați găsit-o și numai așa Dumnezeu ne va ajuta, ne va lumina și va fi cu noi”. (Fragment din „Învierea”)

Pr. Dr. Petre Popescu
(17 mai 1917 – 6 iunie 2003)

PSALMII DIN POEME

Dumitru ICHIM

PSALMUL SPRE ECCE HOMO

*Ca șarpele din flăcări - topit metal în clește,
Din jar scoțându-și viața, bir smuls cu nicovala.
Metafora Iubirii de Tine agrăiește,
Când ochiul, precum iarba, Ți-atârnă catedrala.*

*Lui Iacov, Iș-Ra-Eloi, trimis fu serafimul
Cum să-i călească brațul? Sau poate Tu, ca fire,
Voiai să-i storci în cuget dârzeniei sublimul,
Scoțând din inimi aur, iar din metal iubire,*

*De-aceea-n toate-s crâncen, că lucru-i jumătate,
Zidind până la moartea care mi-a fost despină,
Că tot cerșesc la ușă nici straie, nici bucate,
Ci sângele-Ți, și pâinea, și dreptul meu la vină,*

*Și când credeam războiul c-am cucerit cu scutul,
De ce-ai lăsat pe altul, furând să-mi ia sărutul?*

PSALMUL LA MERSUL PE MARE

*Tu când Te urci în munte, pescarilor Tăi nu li-i
Prin minte a le trece măcar un gând, ca-n undă,
De ce-n adânc, fântânii, Ți-i drag să-mi numeri ulii,
Dar ochiul Tău de mine vrea roua să-și ascundă?*

*Când guști singurătății, genunile-mi străine,
Pe unde Cel ce-i veșnic, greu, sihlei se strecoară,
Nu vezi că-s colb cetății? Iai împrumut din mine,
Și prafu-mi faci de aur pe spic venit a moară,*

*Apoi se face noapte ca-n pâclele lui hokma,
Cu palmele ca scoarța trag ce nu sunt în mreajă.
Trup visului - Iubire, prin năluciri ca dogma,
Mă chemi de peste ape, dar frica mă descoajă...*

*Și scrie, tahigrafe, cum fu pe val cărarea
Când prima dată omul, iubind, învinse marea!*

PSALMUL CU OCEANUL MARTOR

*Ca flori de colț, iubirea își face piatra chingă,
Mi-ai amintit că-s Petru și lacrima mi-ai șters-o.
E neam de crin din munte și nu e iad s-o-nvingă.
Pe-obol de timp, în toate, e chipul Tău pe verso.*

*Te-nterupeai aseară, bând din măslin tăcerea...
Cărei tristeți de verde Îți frământai frământul?
Privind parcă la storsul din fagurul de miere,
Vedeai numai făclia ce n-o s-o frângă vântul.*

*Mă-ntrebi a treia oară de Te iubesc... Cum oare?
Nu-mi vezi adâncul mării, mărganului livada?
Când Tu privești departe, tăcerea-i gând ce doare,
Ca pe migdal în mugur înghețul și zăpada.*

*Oceanul fie-mi martor, răspunde-mi în cuvinte,
Că strig a patra oară: Cât te iubesc, Părinte!*

PSALMUL CHIPULUI DIN LUT

*Cum ceri totala jertfă și eu Te vreau în totul,
Iubirea n-are lege, n-o judeci cu mercialul.
Când inima e-n freamăt, nu vezi în cedru ciotul,
Nici crinului de nuntă, ca-n piață, arpagicul.*

*Tu, ce hrănești izvorul, și steaua, și pe schimeni,
Pe lemn strigi către mine că din ce nu-s Ți-e sete.
"N-am unde să-Mi plec capul, în toată lumea - nimeni!"
Dar unde-Ți sunt aleșii ce-Ți vor țipa-n trompete?*

*N-ai vrut să știe lumea ce-ai murmurat în șoapte.
Tu nu vorbeai de pernă, spre-adânc ducea cuvântul,
Că Mirele nu vine decât în miez de noapte
(Genunchiul rațiunii, de ea vorbea Preasfântul!)*

*De-aceea gelozia-n stihie mă dărmă,
Că nu-Ți vreau părtășie, ci-ntreg chiar și-n fărâcă!*

INTERVIU CU DOMNUL DR. HAB., PROF. CONSTANTIN GAINDRIC, MEMBRU CORESPONDENT AL ACADEMIEI DE ȘTIINȚE A MOLDOVEI

Daniela GÎFU

Constantin GAINDRIC, născut la 11 septembrie 1941 în satul Zăicani raionul Rîșcani. Doctor habilitat (în științe tehnice), cercetător științific principal, profesor universitar, conducător științific, membru corespondent al Academiei de Științe a Moldovei, fondator și redactor șef al publicației Computer Science Journal of Moldavia, membru al multor colegii redacționale de reviste științifice, membru al Societății Balcanice de Sisteme Fuzzy, a Societății române de modelare matematică etc.

Daniela GÎFU: *Un reper de profesionalism, o figură luminoasă, un om al echilibrului, devotat, sofisticat, galant, educat, uneori însingurat... sunt doar câteva trăsături pe care le aveți.*

Dumneavoastră cum v-ați descrie, stimate Domnule Profesor?

Constantin GAINDRIC: Din calificativele ce mi le atribuiți consider mai apropiate de original om al echilibrului (numai în unele cazuri), devotat, uneori însingurat... Dar și pedant (o calitate nu prea agreează de colegi).

D. G.: *Puțină istorie personală, vă rog! Amintiri din copilărie. Amintiri din adolescență.*

C. G.: Un singur copil într-o familie de țărani care citeau ziare, dacă vreun vecin, fiind la Bălți, cumpăra și ruga să i se citească, ca să știe dacă nu se va începe iar război. Cărți erau doar câteva și acelea departe de interesele lor. Am fost un copil destul de bolnăvicios, retras, care a fost înscris la școală deoarece o sală de clasă se afla chiar în casa noastră. Când părinții plecau, eram lăsat pe seama învățătoarei și răspundeam la întrebări când altcineva nu știa răspunsul. La un control, în primăvara anului 1948, inspectorul o întreabă pe dna Obadă, învățătoarea, de ce nu-l lasă pe micuțul din banca întâia, care tot timpul ridică mâna, să răspundă. A fost nevoită să mă ridice să răspund, iar în registru a apărut numele meu. Probabil, s-a temut doamna învățătoare să spună că încă nu eram elev.

Am citit mult. Cu regret, numai ce era în biblioteca sătească și cea a școlii. Cine selecta acele cărți, nu știu. Acum îmi dau seama cât de departe era fondul de carte de ce mi-ar fi fost necesar. Eram privilegiat pentru că aveam acces liber la rafturi și mi se permitea să aleg 4-5 cărți. Au fost tentative din partea unor profesori să mă înscrie la corul școlii. Cu greu am fost scutit de aceasta, în schimbul participării la ansamblul de dansuri cu care am ajuns să evoluăm și la Festivalul Republican în 1957, la care se făcea o selecție pentru Festivalul Mondial al Tineretului și Studenților de la Moscova. Ansamblul nostru nu a trecut filtrul. În anul cinci al facultății, după sesiunea de iarnă, am fost trimis la școlile care nu aveau profesori de matematică. În satul Milești, raionul Nisporeni, unde am fost trimis, profesorul de muncă era cel ce predă matematica. După o săptămână de așteptare în Nisporeni, am ajuns la destinație (venise cu un tractor cineva de la gospodăria agricolă din Milești, deoarece drumurile erau desfundate și alte mijloace de transport nu reușeau să circule). Până am reușit să găesc o gazdă, o săptămână am dormit în cancelarie. Eram cu 2-3 ani mai în vârstă decât elevii clasei a zecea. Acum mă mir cum de am reușit să stabilesc relațiile ce mi-au permis să duc sarcina cu succes.

D. G.: *Practic, v-ați născut și v-ați format în perioada "socialismului dezvoltat", când grafia latină a fost interzisă. Am avut bucuria să descopăr atașamentul față de valorile*

românești. Cum ați descrie cei 47 de ani din viața dumneavoastră până când a apărut prima publicație scrisă în limba română cu grafie latină? Cât de greu a fost să vă adaptați?

C. G.: Primele cărți citite și manualele au fost cu grafie chirilică, însă am avut de la un unchi al mamei vreo 4 cărți cu grafie latină. Îmi amintesc de romanul „Ben-Hur”, o istorie a creștinismului (autorul Lew Wallace), pe care l-am recitat iarna aceasta, „Război și pace” de L. Tolstoi, o carte despre preocupările pentru fenomene paranormale ale unui vestit fizician și chimist englez William Crookes și o nuvelă în versuri (nu știu nici autorii, nici denumirile, deoarece nu avea primele pagini) despre un oarecare Ion Săracul. Vă dați seama cât de potrivită lectură era pentru un copil de 8-9 ani...

Peste mulți ani, am început să-mi organizez o bibliotecă în română, din cărți procurate de la librăria „Drujba” din Moscova, unde vânau cărți românești cei ce făceau studii în metropolă. Erau foarte ieftine și ne puteam permite chiar cu bursele noastre. În perioada 1965-1966 m-am abonat, fiind în Moscova, la ziare editate la București. Revenind la Chișinău, mă abonasem la săptămânalul „Literatura și Arta”, însă nu aveam răbdarea să ajung acasă și făceam coadă la chioșc, să-l citim cu colegii de dimineață.

D. G.: *Mi se pare că nimeni din cei ce au ținut o carte în mână, nu au avut nevoie de o adaptare specială la grafia latină. Sper că nu greșesc.*

C. G.: S-a scris și s-a vorbit mult despre perioada renașterii naționale. De firea mea nu sunt revoluționar. Nu ies la tribună, considerând că dacă persoana își face datoria conștiincios, acest fapt este un argument mai de valoare. Și totuși, am participat și la mitinguri și la Marea Adunare Națională din 27 august la care s-a votat Declarația de Independență.

Întrebați de atașamentul față de valorile românești. Cred că în primul rând, ar fi cazul de vorbit de valori general umane. Și să nu vă mire afirmația că în Uniunea Sovietică am avut norocul să avem acces la valorile literare universale. S-au tradus în rusă cei mai mari scriitori occidentali (excepție cei contemporani, ce în mod direct nu agreau ideologia promovată). Și toate cărțile erau accesibile ca preț. Se citea, se discuta. Practic, în fiecare locuință erau cărți, mai ales când editurile din Chișinău au purces la editarea a câte 100-200 de mii de exemplare ale celor mai solicitați autori. Și la Chișinău, pentru o perioadă mică de timp, se găseau cărți ale autorilor români, dar mai mult traduceri, însă foarte repede a dispărut această posibilitate. O cunoștință, șef de secție la departamentul comerț cu cărți, îmi spunea cum baloturi nedespachetate erau returnate cu motivația „la Chișinău nu se solicită decât albumele de artă în limba română”.

D. G.: După terminarea studiilor liceale ce v-a determinat să vă înscrieți la Institutul Pedagogic de Stat „Alecu Russo” din Bălți!? Ce eminenți dascăli v-au marcat parcursul inițial?

C. G.: În școala medie (liceu nu erau în URSS) eram pasionat nu numai de matematică, dar și de chimie. Știm cu toții ce influență are un profesor erudit, pasionat de disciplina ce o predă. Iar profesorul de chimie, dl. Jamba, m-a sfătuit să mă înscriu la Facultatea de Chimie a Universității din Chișinău. Nu știu care ar fi fost destinul meu, dacă mi-ar fi acceptat actele. Mi s-a spus însă, că deoarece nu aveam nici 16 ani împliniți, să vin când voi avea 17 ani (așa erau regulile pentru admiterea la chimie).

La Bălți astfel de restricții nu erau. Așa m-am înscris la matematică, având norocul să ascult prelegerile profesorilor Valentin Belousov, Israel Gohberg, Vasile Ceban, care au influențat și mai departe viața mea. Peste ani am devenit și colegi la Institutul de Matematică cu Centru de Calcul.

D. G.: După terminarea facultății ați început să lucrați în domeniul cercetării la Institutul Central Economico-Matematic al Academiei de Științe a Uniunii Sovietice din Moscova. De ce Moscova? Cum ați descrie acea perioadă?

C. G.: După facultate, am fost înrolat în armata sovietică. Profesorul V. Belousov, care deja activa la Institutul de Matematică, mi-a spus ca la întoarcere să apelez la domnia sa. Cei trei profesori din Bălți m-au recomandat academicianului Vladimir Andrunachievici, directorul Institutului, care a găsit pentru mine un post de laborant superior. Peste vreo 3 săptămâni eram deja delegat la Moscova, la Institutul Central Economico-Matematic al Academiei de Științe a Uniunii Sovietice, pentru un stagiu de doi ani în domeniul modelării matematice a proceselor din economie. Era un institut recent format la insistența unor personalități marcante, academicienii V. Nemcinov, L. Cantorovici (laureat al Premiului Nobel), N. Fedorenko și alții, care vedeau necesitatea unor abordări contemporane a problemelor economiei. Am avut norocul să particip la mai multe evenimente, având colegi cercetători matematicieni și economiști, cu viziuni moderne, complet diferiți de marea majoritate a economiștilor închiștați în dogmele promovate de oficialități.

D. G.: La câțiva ani după fixarea pe post la Institutul Central Economico-Matematic al Academiei de Științe a Uniunii Sovietice din Moscova, v-ați susținut teza de candidat în științe tehnice (echivalent cu actualul titlu de doctor) la același institut, apoi vi se conferă titlul științifico-didactic de cercetător științific superior. Practic, până la câștigarea independenței Republicii Moldova, dumneavoastră vă împlinați profesional în inima fostei URSS. Cum ați descrie toți acești ani? Ce bariere ați întâmpinat, dacă le-ați întâmpinat?

C. G.: Cred că este o confuzie. M-am întors la Chișinău la Institut după doi ani, în octombrie 1966. Între timp, în URSS se promova ideea creării unui sistem centralizat de planificare, bazat pe metode economico-matematice, utilizând calculatoarele. La Moscova se formase un Institut de cercetări în problemele planificării și un centru de calcul al Comitetului de Stat al Planificării al Uniunii Sovietice. Și în fiecare din cele 15 republici din componența Uniunii Sovietice s-au creat centre de calcul ale Comitetelor republicane de planificare. De aceea s-a solicitat să fie delegat la o structură a Comitetului republican pentru planificare cineva, care ar consulta și ajuta la formarea centrului de calcul. La acel moment, în Institutul de Matematică mai era un coleg, dr. D. Zambîchi, care făcuse o specializare la Institutul Central Economico-Matematic.

Nu cunosc considerentele, de ce anume în iunie 1967, eu am fost transferat la dispoziția Comitetului republican pentru

planificare. Așa că în 1970, la 29 ani neîmpliniți, am fost numit director al Centrului de Calcul al Comitetului Republican pentru Planificare (Gosplanului). Continuam cercetările, însă mediul nu era prea prielnic.

Numai în octombrie 1977 am reușit să mă întorc în Institutul de Matematică. Am prezentat și susținut teza de doctor (numită în URSS de candidat în științe, cea de a doua fiind de doctor în științe) la Institutul Central Economico-Matematic. Se abordau problemele modelării funcționării transportului de mărfuri.

De ce în științe tehnice (în România ingineresti)? Datorită nomenclatorului specialităților științifice din acele timpuri. Specialitatea „Informatica” în Republica Moldova a fost inclusă în nomenclatorul specialităților științifice doar în anul 2004.

D. G.: Studiile doctorale le-ați finalizat în anul 2000, când vi s-a conferit titlul de doctor habilitat la Universitatea Tehnică a Moldovei. Așa ați ales să lucrați în mediul academic? Sau v-ați împărțit între cercetare și catedră? Ce materii/științe ați predat studenților dvs.?

C. G.: Ar fi cazul de precizat, a doua treaptă - doctor habilitat - există în câteva țări europene: Franța, Ungaria... (și în România a existat titlul de doctor-docent).

Prima teză (cea de doctor) se axa pe unele generalizări ale problemei a mai mulți comis-voiajori și aplicații la transportarea partidelor mici de mărfuri. Teza de doctor habilitat avea titlul „Metode matematice de fundamentare a deciziilor în probleme slab formalizate.”

Practic, toată activitatea mea a decurs în instituții de cercetare. Aici mă simțeam acasă. Am ținut și cursuri la Universitate, la Academia de studii economice, însă doar episodic.

D. G.: În anul 2007 ați fost ales membru corespondent al Academiei de Științe a Moldovei. Este o recunoaștere impresionantă a profesionalismului dumneavoastră. Povestiți-ne despre acel context și condițiile favorizante ale acestei numiri.

C. G.: Am fost ales membru corespondent al Academiei de Științe a Moldovei în anul 2007. Cred că până la titlul de profesor universitar sau cercetător este o recunoaștere a profesionalismului și meritelor persoanei. Membru al Academiei poți deveni doar dacă pe lângă calități apar și unele circumstanțe favorabile ce deseori nu depind de persoana în cauză.

Să ne amintim câți scriitori clasici, pe care îi citim și astăzi, nu au fost membri ai Academiei Franceze, iar mulți din foștii membri ai Academiei Franceze sunt uitați cu desăvârșire.

D. G.: Ați scris nenumărate studii și cărți de specialitate. Puteți să enumerați câteva titluri și tematica pe care o abordează?

C. G.: Am început cercetările cu metode de optimizare, inclusiv multicriterială, cu precădere pentru unele probleme de funcționare a întreprinderilor de transport auto. Cu timpul, acumulând o experiență nu prea reușită de conlucrare cu cei ce ar fi trebuit să fie beneficiarii acestor cercetări, m-am orientat spre sistemele suport pentru decizii (SSD). În aceste sisteme, destinate ajutorării decidenților, se mizează pe conlucrarea sistemului cu persoana, iar soluția propusă de sistem este mai ușor acceptată, deoarece în elaborare participă decidentul. Calculele de rutină în SSD îi revin calculatorului, iar decidentul este cel ce alege varianta, care în cea mai mare măsură corespunde viziunii sale de „optim”. Am luat în ghilimele, deoarece nu orice soluție optimală, în sensul inclus în modelul matematic, ține cont de toate criteriile de care se conduce decidentul, dar și de unele preferințe ale sale, care în fond nu pot fi formalizate și incluse în modelul procesului. Deci, am trecut de la sistemele rigide la unele ce conlucrează cu persoana.

Am publicat peste 150 lucrări, inclusiv 2 monografii, 3 capitole în monografii colective, 2 dintre ele reeditate de 2 ori în SUA. Am fost coeditor la 3 culegeri de articole științifice.

Dintre titluri: Luarea deciziilor, Metode și tehnologii, Considerente asupra edificării societății informaționale în Moldova, A decision support system for Resources planning in scientific and technical programs, Fuzzy evolution processing in Decision Support Systems, Decision support systems in ultrasound diagnostics, Concept of computer-aided tools for diagnostics and classification of early stages of non-alcoholic fatty liver disease, Emergency-SonaRes: A System for Ultrasound Diagnostics Support in Extreme Cases, SonaRes Platform for Development of Medical Informatics Applications, Re-engineering of SonaRes Knowledge Base for On-Site Triage Task in Mass Casualty.

Din titluri se vede că toate preocupările mele țin de luarea deciziilor - mai înainte în probleme legate de transporturi, repartizarea finanțării proiectelor în cadrul unor programe de stat.

Ultimii ani sunt dedicați diferitelor probleme ce îi preocupă pe medici: diagnosticarea, stabilirea unor criterii pentru categorisirea anumitor maladii.

Conlucrând cu specialiști de cea mai înaltă calificare, după lungi discuții începem a înțelege limbajul medicilor, iar dânsii înțeleg ce pot cere de la noi. Cu atât mai mare este satisfacția ambelor părți - a medicilor că au obținut un instrumentar performant care îi ajută să găsească o cale reușită de tratament a pacientului, iar a informaticienilor că au reușit să elaboreze ceva nou și util. De fiecare dată căutăm să vedem ce este deja realizat în lume și, dacă este ceva similar, să găsim soluții care înlătură neajunsurile lor.

D. G.: Ne cunoaștem de câțiva ani prin intermediul evenimentelor științifice organizate fie de dumneavoastră, fie de noi cei de la Facultatea de Informatică din Iași. Cum și când s-a produs această puternică colaborare între cele două instituții?

C. G.: În anul 1992 am participat la o conferință organizată de un membru corespondent al Academiei Române, H. N. Teodorescu, după care au urmat vizite reciproce de câteva ori pe an a colegilor din Institutul de Informatică Teoretică și a Facultății de Informatică din Iași la Chișinău și ale colegilor mei la Iași.

Vă fac o destăinuire.

Vin la Iași cu dragoste de câte ori am cea mai mică ocazie. Și colegii din Iași sunt printre cei mai așteptați de Chișinău. Dar și la București am colegi, prieteni.

Cum? Probabil nu numai tangențe în cercetare, dar și ceva mai mult decât colegialitate între persoane, iar aceasta a condus și la oficializarea relațiilor între instituții.

D. G.: Aveți rude în România? De unde această dragoste necondiționată față de poporul Român?

C. G.: La Bacău din 1940 a locuit un unchi al mamei, pe care l-am vizitat fiind invitat la Uzina de avioane (produceau, mi se pare, avioane de vânătoare tip MIG) pentru consultații. Dânsul a fost la Chișinău de câteva ori. La întrebarea de „dragoste necondiționată față de poporul Român” cred că aș răspunde cu întrebarea: Dumneavoastră iubiți poporul Român?

D. G.: Sunteți redactor șef al unei reviste de limbă engleză numită semnificativ „Computer Science Journal of Moldova”. Care sunt obiectivele și dezideratele acestei publicații? Cu ce alte reviste ați colaborat și colaborați în prezent?

C. G.: Cu 24 ani în urmă, cu un grup de colegi (printre care Svetlana Cojocaru, Victor Ufnarovski, Iurie Pecerski, Galina Magariu), în urma unor lungi și controversate discuții, am

inițiat, prima în Republica Moldova, revista de informatică și singura pe atunci de limbă engleză. Anul 1993 nu era din cei ce favoriza editarea revistelor. Nici salariile nu se achitau la timp. Am avut norocul (să vedeți că atât de frecvent vorbesc de noroc), de domnul Andrei Vartic și fundația culturală Basarabia, care cât a existat, dar, spre regret, a existat numai un an, a plătit facturile tipografiei, celelalte lucrări fiind voluntariatul colegilor.

Cum scriam în adresarea către cititori, **revista pentru noi era un simbol real al independenței noastre** și sperăm că va fi utilă și interesantă. Simbol al independenței, deoarece nu trebuia să cerem permisiunea Moscovei pentru a o edita.

Scopul nostru primordial a fost și este de a promova cercetările efectuate în Institut și în Universitățile din Republica Moldova, dar și de a iniția colaborări cu colegi din centrele de cercetare din Europa și din lume. Cu satisfacție pot să constat că pe lângă autorii tradiționali din România, Rusia, Ucraina, publicăm rezultatele cercetătorilor din Franța, SUA, Germania, Italia, Elveția, Vietnam, Suedia, Bulgaria, Polonia, Spania, Marea Britanie, Mexic, Ungaria, China, Austria, Grecia, Japonia, India, Iran, Finlanda, Canada și încă vreo 15 țări.

Sunt onorat să particip în colegiile redacționale a unor reviste științifice din România, Ucraina, Federația Rusă, Bulgaria...

D. G.: Știu că nu v-ați retras din activitate niciodată cu adevărat. De fapt, sunt oameni care nu se “pensionează” niciodată, ceea ce mă determină să vă întreb, ce proiecte de viitor aveți? Am în vedere tărâmul profesional, fără însă a-l ignora pe cel personal.

C. G.: Nici nu intenționez. Încerc să continui elaborarea unor sisteme informatice pentru medici. Este un domeniu care, pe lângă atractivitate, ar fi de real folos pentru populație.

Se resimte însă dificultatea interacțiunii cu medicii. Până acum am avut norocul să colaborăm cu persoane extrem de receptive și doritoare să realizeze ceva nou. Sper să reușim și în alte proiecte.

Vârsta de pensionare am depășit-o. Mai am câteva datorii: doi doctoranzi să-și termine cercetările, un proiect cu colegii din Germania și Austria să-l realizăm. Și pe urmă, mai vedem.

D. G.: Curând, pe data de 11 septembrie, veți împlini 75 de ani! O vârstă frumoasă! Un secret pe care merită să-l dezvăluim cititorilor noștri! În realitate, prin această extraordinară statură athletică, păreți mult mai tânăr. Cum ați reușit să vă mențineți forma fizică și această prospețime de invidiat? Faceți sport? Aveți o dietă specială?

C. G.: Orice vârstă are farmecul ei. Nimic nu am de ascuns. Ceva ce țin de ereditate. Și tatăl era înalt, și cei doi fii suntem de aceeași statură. Cu 4-5 ani în urmă puteam face schimb de costume. Am lucrat permanent. Nu am făcut sport (nu de performanță) decât până la 22 de ani. Nu țin dietă și niciodată nu am ținut.

D. G.: Când am aflat că ziua dumneavoastră este pe 11 septembrie, ca să n-o uit, imediat am asociat-o cu tragicul eveniment din America, 11 septembrie 2001. Ce părere aveți, dumneavoastră, care ați trăit o viață în Moscova, de situația politică mondială?

C. G.: Eram cu colegii la o cafenea, celebrând împlinirea a 60 de ani, când cineva mi-a spus de eveniment. L-am rugat să nu anunțe, altfel câțiva din cei prezenți, care aveau copii în SUA, ar fi plecat, cu toate că nu ar fi reușit să-i contacteze. Cred că de vreo 20 de ani, când am înțeles că nu am nici cea mai mică posibilitate să influențez evenimentele, când am fost dezamăgit de politicienii din Republica Moldova, am încetat să mai citesc ziare, să privesc emisiuni politice. Pe Internet pot citi informația succintă și, numai rareori, mai detaliată.

G. Simenon, cunoscând președinți, prim miniștri și alți mari demnitari din multe țări se mira cum de ajuns la putere persoane cu așa calități intelectuale și morale. Și la marile puteri se întâlnește acest fenomen. Exemplele le cunoaștem.

D. G.: *Deoarece acest interviu este mai puțin convențional, mi-am permis să vă pun unele întrebări care nu aparțin de domeniul științei. Aș mai avea o ultimă întrebare. Ce vă bucură și ce vă supără cel mai mult!?*

C. G.: *Mă supără și mă întristează ce se întâmplă la noi, în Republica Moldova.*

Am avut mari speranțe, însă cei ce au ajuns la putere confirmă spusele lui G. Simenon. Orizontul lor, atitudinea față de educație, știință, față de popor denotă poate nu rea voință, însă cert neprofesionalism și lipsă de scrupule. Nici cea mai

bolnăvicioasă imaginație nu ar promova ceea ce se promovează în Republica Moldova.

Prea puține lucruri mă bucură. Dar să nu exagerez.

Mă bucură copiii și nepoții. Mă bucură colegii, succesele lor. Mă bucură că reușim să realizăm unele proiecte cu colegii din România, Germania. Tinerii talentați mă bucură. Aș vrea să fie mai mulți și mai insistenți.

Mă bucură că încă mai este ceva de care mă pot bucura.

D. G.: *În sfârșit! Aici, la Iași, cu nespusă bucurie mărturisesc faptul că am reușit să duc la bun sfârșit acest interviu! Vă mulțumesc mult pentru ... răspunsuri și vă doresc bucurii și sănătate!*

MONTREALITÉS

Miruna TARCAU

Je me souviens encore de la première fois où j'ai réalisé que Montréal ressemblait à la matrice d'une femme.

J'étais déjà grande. Nous étions dans le métro, je crois qu'il s'agissait d'une sortie scolaire. Je promenais doucement mes doigts sur la carte de la ville, et c'était comme dans un de ces rêves où c'est parce qu'on craint quelque chose qu'on le fait advenir ; que c'est en méditant sur la

profondeur des rails de métro qu'on est sûrs de faire apparaître quelqu'un pour nous y pousser. J'en fis la réflexion à voix haute.

– Tu as vécu toute ta vie à Montréal, et c'est maintenant que tu le découvres ?

J'ôtai soudain mes doigts de la surface lustrée comme si je prenais conscience que le geste que j'étais en train d'accomplir avait quelque chose d'indécent.

□□□□

Mon rapport à la géographie urbaine a toujours eu cela de particulier que j'éprouve de grandes difficultés à percevoir les évidences. Montréal n'a jamais existé en tant qu'entité précise, comme une ville que l'on découvre d'un coup, parce qu'on y fait les touristes pendant deux ou trois jours.

Il y avait d'abord Outremont où se trouvait mon école, un coin de la France avec ses pâtisseries délicates mais toujours trop chères. Tous les espaces verts se résumaient au seul parc Beaubien. Il ne s'y passait jamais rien. Nous nous étendions sur la pelouse artificielle pour regarder les garçons jouer au foot. Il y en avait un qui me plaisait, je ne sais plus lequel.

Parfois aussi, à une époque où nous étions persuadées d'avoir beaucoup mûri, nous parlions de refaire le monde en regardant les jets d'eau décrire de grands arcs de cercles jusqu'au ciel. Je me rappelle encore de la fois où un des garçons avait poussé l'une d'entre nous dans le lac. Il y avait de la vase qui s'était infiltrée jusque dans ses pantalons. Je m'estimais heureuse que ce ne fût pas moi.

Une autre fois par contre, il m'est déjà arrivé de recevoir un grand sac de farine sur la tête. C'était sur le chemin de fer, près de l'usine désaffectée où nous avions fumé notre premier joint, un jour, pendant une pause de midi. Il y avait des wagons vides stationnés sur la voie. Un des garçons (je me souviens très bien lequel) avait grimpé sur le toit d'un wagon. Nous nous étions tous procurés des munitions pour la bataille, mais je n'en avais plus. Je suppose que c'était lui qui me les avait volées. J'étais à sa poursuite. Je crois que j'avais déjà commencé à m'agripper à l'échelle métallique lorsqu'un kilo de poudre blanche se déversa sur mon corps. J'ignore toutefois si quelqu'un d'autre que lui fut témoin de cette humiliation.

C'était tout ça, Outremont. Les pâtisseries. Les garçons. La solitude de l'enfance.

□□□□

Le centre-ville ne se trouvait pas juste à côté de la montagne. Pour y aller, il fallait emprunter la 40 à partir de chez moi et s'attendre à affronter le trafic : j'habitais en banlieue. Décarie faisait par conséquent office d'étape initiatique. Il me plairait de comparer cette autoroute au Styx, mais cette image ne m'est apparue que bien plus tard, à l'âge où j'eus enfin le privilège d'occuper le siège du conducteur et de me plaindre des travaux qui m'obligeraient à effectuer des détours. C'est alors que je m'aperçus à quel point la vision qui émane de la route diffère d'un siège à l'autre.

Mes années de passagère m'avaient appris à rêver la ville pour tromper l'ennui qui s'en dégageait lorsqu'elle s'offrait à moi sous les auspices d'une série de pare-chocs plus ou moins identiques. En ce temps-là, l'autoroute Décarie était une berceuse, au même titre que les cours de grammaire et les matchs de foot du parc Beaubien. Les quelques centimètres qui me séparaient du volant portaient en eux l'intangible insouciance de l'enfance.

Ce rêve-là s'évanouit lorsqu'il me fallut lutter pour occuper l'espace. Les pare-chocs se succédaient encore les uns aux autres dans un mouvement régulier, mais celui-ci ne se présentait plus à moi sous un jour monotone, puisque nos agitations n'étaient plus seulement vaines. Il y avait de la rage dans ce désir de conquête. De la Côte Saint-Luc à la Métropolitaine, l'asphalte qui se trouvait sous nos roues n'était pas là par défaut. Il fallait le

désirer pour se l'approprier, de même qu'il était nécessaire de grogner et de montrer les dents pour conserver toutes ses prérogatives sur son lopin de terre.

Nous nous damnions dans ce combat aux enjeux dérisoires. Chacun de nous remarquait les erreurs des autres, les trouvait impardonnables. Ceux d'entre nous qui se permettaient encore de rêver se faisaient traiter d'imbéciles.

□□□□

Je crois que j'avais déjà débuté mes études à McGill quand je découvris enfin qu'il était possible de parcourir à pied la distance qui séparait Outremont du *downtown* anglophone. Pour y aller, il fallait seulement traverser le Mont-Royal, ce Beaubien gigantesque où l'on effectuait chaque année, juste avant les vacances, une randonnée scolaire pour nous apprendre à distinguer le calcaire du basalte.

Cette découverte réitérée de l'existence d'un temps géologique échappant au chronomètre humain exerçait sur moi une fascination que la répétition n'abolissait guère. L'adage populaire attribue ordinairement à l'épine dorsale le rôle de baromètre de ce type d'émotions. La cartographie de mon corps doit être singulière, car c'est au niveau de mes cuisses et de mes avant-bras que l'émoi intellectuel se manifeste sous la forme de frissons. Le dos quant à lui est une zone érogène : je n'ai jamais résisté à des lèvres qui effleuraient doucement ma colonne vertébrale.

C'est donc d'abord à travers mes cuisses et mes avant-bras que j'ai ressenti la secousse de ces deux découvertes : qu'il suffisait d'une promenade champêtre pour franchir la distance qui séparait mon adolescence de ce lointain centre-ville que le trafic avait toujours placé hors de ma portée ; que ce n'était qu'une ère glaciaire et quelques fossiles sous-marins qui nous séparaient de l'origine du monde.

Je crois bien que c'est en revenant d'une de ces randonnées que j'ai réfléchi pour la première fois aux dispositions que j'aimerais prendre à ma mort, concernant ma dépouille. En retournant vers l'école, nous avons traversé le cimetière où reposaient des milliers de trépassés que seule différenciait leur stèle, et les quelques mots qui leur servaient d'épitaphe. Je me souvins de la révolte que je ressentis alors à l'idée d'être enfouie sous une simple butte. J'imaginais trouver mon repos éternel sur un site fabuleux, dans une sorte de jungle tropicale où il faudrait escalader des rochers et traverser une cascade pour trouver mon tombeau.

C'était avant que j'aperçoive mon seul et premier cadavre, sur un lit d'hôpital où je fus appelée trop tard pour présenter mes adieux à un proche.

□□□□

Du temps où ma sœur vivait à Côte-des-Neiges, j'ignorais encore que ce quartier avait naguère servi à abriter les tailleurs de pierre qui avaient eu pour tâche d'inscrire, à coups de stylet, les défunts du Mont-Royal dans la mémoire collective. Ce quartier s'était surtout gravé dans ma mémoire personnelle comme le lieu d'une cuite qui manqua de peu de me faire tomber dans un coma éthylique.

En ce temps-là, le sous-sol d'une amie faisait parfois office d'échappatoire à l'éternel parc Beaubien, qui représentait l'alternative la plus agréable à l'enceinte de l'école, laquelle s'inscrivait elle-même dans le prolongement direct du domicile familial. La ville était ainsi formée de cercles concentriques au noyau duquel se tenaient nos parents. Cette proximité permanente, dont nous nous plaignions volontiers comme d'un fait accablant, présentait néanmoins l'avantage d'identifier clairement nos itinéraires sous la forme de boucles, dont les déviations, les déroutes, les schismes, étaient exclus d'office. Aussi cette tutelle dont nous faisions l'objet nous conférait-elle un sentiment d'invulnérabilité qu'affermissait la conscience de se savoir protégées.

Le foyer de cette amie avait pour particularité d'être dépourvu d'un *paterfamilias*. Nous y avions invité des garçons, qui n'étaient pas ceux que nous regardions autrefois jouer au foot. Ils n'étaient pas d'Outremont. Leur école ne tentait pas de les circonscrire dans l'enceinte étroite de la cour de récréation des petits ; ils n'avaient pas besoin d'une permission spéciale, ou d'attendre d'avoir plus de quinze ans pour aller flâner dans un parc. Ils connaissaient les codes qui régissaient les rivalités de rue, celles qui dépassaient les rixes insignifiantes par lesquelles nous distinguions les années les unes des autres.

Pour nous, il y avait l'année où l'une d'entre nous s'était fait jeter dans le lac, tout comme il y avait l'année de la bataille de farine sur le chemin de fer près de l'usine désaffectée. Ces incidents perdaient toute importance à Côte des Neiges, où je les entendis évoquer les combats qui opposaient les *Crips* aux *Blood*, dans l'occupation d'un territoire que ces gangs s'approprièrent le soir venu.

L'un d'entre eux était parvenu à se procurer une petite bouteille de rhum qu'il me mit au défi de boire d'un seul trait. J'ignore si c'est le sujet de conversation, ou bien le sentiment de sécurité émanant d'un foyer familial qui me donna l'audace nécessaire pour enfiler les gorgées les unes après les autres, jusqu'à ce que l'une d'entre nous ait la présence d'esprit d'arrêter mon élan.

Ce que j'ai retenu de cette soirée s'arrête à peu près là. Je n'ai pas voulu me souvenir du reste. Je sais seulement qu'il fallut avertir ma *materfamilias* de l'incident, qu'il y eut une altercation au moment où elle vint m'extirper de ce sous-sol néfaste, et que j'ai à peu près cessé de fréquenter le quartier Côte des Neiges ce jour-là.

□□□□

Cette hiérarchisation de l'espace organisait notre vie à l'époque où il nous semblait que nous ne grandirions jamais. Nous grandîmes cependant, et l'univers s'élargit avec nous. Quoique cette opération ne se fit pas sans douleur, il nous fallut un certain temps pour nous apercevoir que la matrice au sein de laquelle nous nous replions jadis avait éclaté, et que ses atomes étaient voués à une dispersion dont nous ne sortirions pas indemnes.

Il nous fallut des années pour trouver d'autres points de ralliement qu'Outremont, dont je connaissais par cœur les places de stationnement ; d'autres sujets de conversation que les incidents routiniers qui avaient si longtemps ponctué notre quotidien. Après avoir longuement désiré nous soustraire aux

coutumes que nous nous étions nous-mêmes façonnées, c'est avec nostalgie que nous évoquions les lieux pétris d'ennui de notre adolescence. C'est au gré de ces réminiscences que nous découvrîmes que nous n'avions pas connu qu'un seul parc Beaubien.

Il y avait d'abord celui des sorties de fin d'année, où le seul fait de pouvoir courir en plein air, pour s'étendre ensuite sur l'herbe dans un essoufflement ravi, effaçait toute déception que nous pouvions ressentir à l'idée de retourner vers un endroit trop connu. Il y avait aussi celui des balançoires où une rivalité fraternelle incitait chacune de nous à vouloir lancer sa sandale le plus loin, à se hisser le plus haut, à faire grincer ses chaînes le plus bruyamment possible, et plus que tout, à s'abandonner avec ivresse à cet étourdissement que les romans sentimentaux nous dépeignaient comme étant de l'amour.

Et puis, il y eut des Beaubien qui nous étaient propres à chacune ; des instants que nous ne partageâmes avec les autres qu'une fois un fait accompli. Ces moments de communion avaient aussi leurs rites. C'était dans la toilette des filles du deuxième étage que s'accomplissait la mise en récit de nos secrets, laquelle avait pour but de fondre nos expériences communes en un même creuset, qui constituait un réservoir commun de vécu d'où nous puisions confusément toute notre sagesse. Ce qui retenait le plus notre attention, c'étaient les mystères de la chair dont nous disputions à loisir les mécanismes retors. C'est ainsi qu'il y eut, pour certaines, c'est-à-dire pour nous toutes, un autre Beaubien des balançoires ; un Beaubien des bosquets ; un Beaubien des feuillages.

Sans doute est-ce cette période de ma vie qui m'est aujourd'hui la plus étrangère : celle où je pouvais encore dire nous.

□□□□

Ce n'est pourtant pas faute d'avoir tenté de préserver cette unité primordiale dont l'éventuelle disparition nous avait été prophétisée de longue date. Nous n'ignorions pas que le démembrement de notre clique résulterait de l'absence d'un centre autour duquel nous parviendrions à organiser nos sorties. Toute l'énergie que nous consacraâmes à la sauvegarde de ce communautarisme fut dès lors investie dans la recherche d'un nouveau sous-sol dépourvu d'un *paterfamilias*.

C'est ainsi qu'Hochelaga devint quelque temps notre quartier général. Les loyers y étant plus abordables qu'ailleurs, c'était souventefois à cette extrémité de la ligne verte que résidaient les nouvelles connaissances que nous avions rencontrées sur les différents campus universitaires où le hasard nous avait balayées.

Nos portefeuilles aidant, il y eut aussi une période où nous comprîmes pourquoi les restaurants demeurent les lieux de sociabilité les plus fréquentés de cette capitale gastronomique d'Amérique du Nord. Nos périple prirent alors une tournure gustative. Chaque semaine, notre cercle devait sa résurrection précaire à la découverte d'une bonne adresse dont nous commentions à profusion les forces et les faiblesses. Mais cette période d'exploration ne dura guère : assez tôt, l'habitude nous incita à élire de préférence des endroits familiers. Notre choix se reportait volontiers sur un buffet de sushi en particulier, vers

Guy-Concordia, où ne connûmes qu'une seule mésaventure, lors de notre première visite.

À l'époque, nous n'avions pas encore compris qu'il ne fallait remplir qu'une seule feuille de commande à la fois. J'ignore comment, mais chacune d'entre nous avait ainsi placé un ordre censé valoir pour la table entière, si bien que nous nous retrouvâmes avec (sans exagération) près de deux cents de sushis, lesquels avaient été répartis sur cinq ou six plateaux différents. Je m'en souviens très bien, car cette bévée avait entraîné de longues négociations, au terme desquelles nous nous engageâmes à assumer la responsabilité d'un certain nombre de sushis, qu'il était de la responsabilité de chacune d'entre nous de retirer d'une manière ou d'une autre des plateaux.

Nos pourparlers permirent d'échafauder deux stratégies possibles. À la bonne vieille gourmandise des filles libres, dont je faisais partie, s'opposait l'ingéniosité forcée de celles qui s'attelaient à diminuer leur consommation quotidienne de calories. J'héritai de la sorte de très exactement soixante sushis, ce qui correspondait au nombre qu'une autre d'entre nous s'était engagée à faire disparaître par voie naturelle. Notre estomac n'agréait guère à cette alternative ; mais au moins, nous disposions du spectacle que nous offrait l'industrie de nos deux autres compagnes. Je ne les aurais jamais crues si habiles à dissimuler ces édifices de riz et de poisson cru dans les recoins les plus étonnants. Lorsque les poches de leurs jeans et leurs sacs à main furent comblées, il me semblait que la nourriture dont elles avaient accepté la charge se volatilisait sous mes yeux.

J'aime encore les sushis, ce qui me paraît plutôt curieux. Il ne nous fallut pas moins de quatre heures pour en venir à bout. Quelquefois, il m'arrive encore d'évoquer cet événement – car ce dîner en fut un – au seul membre de notre groupe dont je sois restée proche. Je ne sais pas ce qui est advenu des deux autres, et il n'est pas moins curieux que cette ignorance me laisse indifférente.

□□□□

Je n'habite plus la banlieue, mais la carte de Montréal ne convoque pas non plus à mes yeux l'image d'une matrice. Désormais, je suis moins portée à interroger mon rapport à la géographie urbaine qu'à sa temporalité, et s'il m'arrive aujourd'hui de faire glisser mes doigts sur la surface lustrée d'une carte de métro, c'est pour plier et déplier à ma guise les différents quartiers de la ville comme une banderole où se superposent des couches successives de biographèmes.

Je sais aussi que ce geste a quelque chose d'indécent dans l'impudeur avec laquelle j'observe ces personnes que j'étais, qui me sont étrangères. C'est sans nostalgie que je constate que les atomes de mon enfance se sont dispersés. Il m'arrive néanmoins, quand les circonstances nécessitent que j'aie à faire un tour près du parc Beaubien, de jeter un œil sur le terrain de foot à la pelouse artificielle, pour voir si à tout hasard, il ne s'y trouve pas un groupe de filles assises sur l'herbe, à disserter de la vie et de l'amour en observant les garçons.

DOGOAREA SUFLETULUI...

Mîruna OCNĂREANU

NUANȚE

Lasă clopotele să bată
Încetinește-le doar pentr-o zi
Când cerul se crapă și iartă
Iubirile-n nuanțe de gri

Când toaca mai bate o dată
Umbra-ți prelinsă din ceața de ger
S-aprindă obrazu-mi de sticlă
În cioburi de gri pictându-i mister

Când toaca mai tace o dată
Lăsa-ne-vor semne cocorii
Timpanele lumii ciopli-vor
În griul din noi meteorii

Să fie furtună și toamnă
Toaca să bată măcar înc-o zi
Livada s-ascundă-n cocoase
Gustul iubirii-n nuanțe de gri

MI-E DOR

Mi-e tare dor de-acasă mamă,
De șorțul tău cu bun miros
De buna ce zâmbește-n ramă
De umbra nukului sfătos

Mi-e dor să-mi fie dor să plec
Pe coama dealului cel gol
Pământul cald când mă aplec
Să muște-al sorții rotocol

Prin vii să-mi caut vârstele
Mai coapte decât anii
Și-n pârg să crească ploile
Rănind toamna castanii

Mamă, mi-e dor ca să mă ierți
C-am fost prea mult plecată
Și ruga din genunchi să-mi cerți
Și rănilor-mi de piatră

Să se sfărâme zorii grei
Sub genele-mi de ceară
Dorul să mi se spargă-n trei
Și chipul tău s-apară.

ECOUL

Privesc în oglindă ecoul
E mut, e frumos, e timid
E prințul ce caută zestre
Și-mi face popasul arid

Prelins peste aripi e cerul
Și zborul mi-e strâmb peste timp
Pe umeri, cărarea de gânduri
Croiește un nou anotimp

Ecoul mă strigă pe nume
În palme îl simt ca pe-un dor
E numele meu din prenume
Crescut pe-un picior trecător

Îi scutură vântul privirea
Ecoul - e forma de lut
Când mută,... frumoasă,...timidă
Cu urmele-arzânde-n pământ

AȘA ȚI-AM SPUS

Un munte de iubire neumblat,
Un zeu rămas fără coroană
Așa ți-am spus să vii când am plecat
Și-am spânzurat minutele-n prigoană

O umbră colindată pe la iarnă
Sub pașii de zăpadă înfloriți
Așa ți-am spus să lași plopul să doarmă
Sub somnul lor să ne plimbăm sfințiți

Un cearcăn ostenit de-atâta toamnă
Cuprinsă între file, sub coperti,
Cu trena-i scuturată de o doamnă
Așa ți-am spus să vii și să mă ierți

Un munte de iubire neumblat
Părând că se ridică dinspre mare
Așa ți-am spus să pleci când ai plecat
Și ți-ai crescut coroană la picioare.

IN MEMORIAM – LIVIA NEMȚEANU

Doîna HANGANU - BUMBĂCESCU

Prima ședință de Cenaclu la care am participat invitată fiind de o mai veche și foarte activă colaboratoare a Candelai, Emilia Vasadi, a fost neinteresantă și chiar plictisitoare. Dar și locul unde s-a desfășurat – o încăpăre mică, fără nicio fereastră, ca o celulă de închisoare, undeva într-o stație de metrou – total inadecvat. Lume puțină, apatică, iar conducătoarea și ea, la fel. La sfârșit, ne-a chemat pe cei câțiva

care eram prezenți să ne spunem numele și să ne înscrie pe o listă. Am plecat cu o impresie neplăcută, accentuată și de atitudinea doamnei de la catedră, foarte distantă și chiar puțin disprețuitoare. Nu peste mult timp ne-am întâlnit din nou. Doamna plictisită de data trecută s-a apropiat de mine zâmbitoare și am legat un dialog agreabil în care ne-am spus multe despre noi și preocupările noastre. Acela a fost momentul în care a început prietenia noastră. Căci acea doamnă care mi-a displicut la prima întâlnire avea să devină foarte buna mea prietenă, Livia Nemțeanu.

E ciudat și uneori inexplicabil cum și de ce se schimbă gândurile și sentimentele oamenilor. Am fost foarte apropiate, a stat la mine acasă câteva zile când copiii mei au fost plecați în vacanță, am dormit la ea acasă în serile în care participam la Cenaclu. Acele seri de neuitat în care ne prindea ora două noaptea stând de vorbă, povestind, despre oameni și situații.

Îi plăcea să-mi citească poeziile ei mai noi pe care apoi le comentam amândouă. Dorea să-mi asculte părerea și deseori o accepta. I-am spus, nu o dată, despre impresia dezagreabilă pe care mi-o făcuse la prima noastră întâlnire, minunându-mă cum s-a transformat ea într-o atât de caldă și frumoasă prietenie.

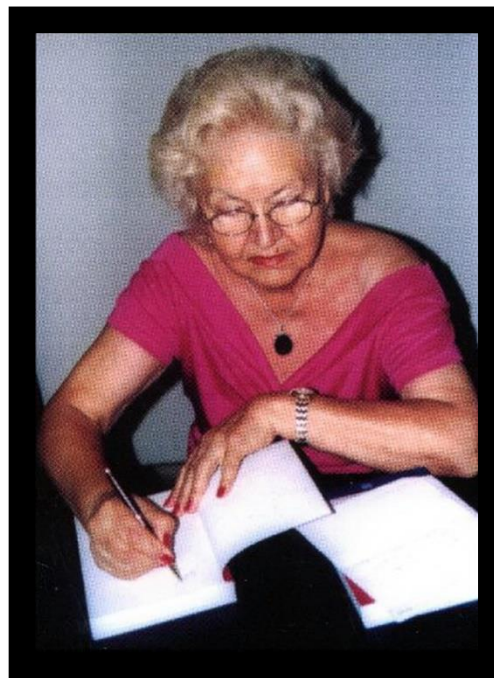
Am descoperit amândouă ce multe lucruri ne legau: impresii despre oameni, cărți, locuri văzute, amintiri, sentimente. Multe după-amieze de duminică am fost la concerte de la Oratoriu, după care ne plimbam pe aleile aceluia parc minunat. Când nu ne

întâlneam, vorbeam la telefon și într-o seară, m-am trezit salutând-o cu refrenul unei vechi șansonete franțuzești foarte des ascultate de mine la radio Montecarlo: „Bonsoir, Jolie Madame”. La început în glumă, apoi în serios, acesta a devenit, pentru noi, numele ei: Jolie Madame. Cu acest nume o cunoștea și familia mea. Când nu eram acasă și suna ea, mi se spunea: „te-a căutat Jolie-madame”.

I-am trimis din țară un plic și trecând multă vreme fără răspuns, am sunat-o. Mi-a răspuns cu o voce care nu era a ei și la reproșul meu mi-a spus: „ai dreptate, trebuia să confirm primirea. Am fost în spital. Am metastaze”.

A fost ultimul cuvânt auzit de la prietena mea. I-am spus că vin repede. Nu m-a așteptat! N-am mai găsit-o. Îi spun acum:

BON SOIR, Jolie Madame!

Poezii de Livia Nemțeanu

STRIGOAICA

Ce curios bate vântul printre stele !
 Îmi legăn capul pe frunzele care zbor
 Și mă mir : ce curios bate vântul printre stele !
 Parcă-ar fi răsuflarea ta între ochii mei închiși.
 Mă întreb : nu mă auzi ?
 Toamna se tulbură nopțile între cer și pământ ?
 Mi-e frig. Sub pământ și în cer nu se mișcă anotimpurile,
 Dar aici umbra mea străvezie nu-mi ține de cald.
 Mi se pare că s-a întâmplat ceva.
 Fenomenele atmosferice sunt pentru noi, umbrele,
 dușmanii cei mai perversi.
 Lucrurile schimbătoare nu le putem învăța niciodată,
 Ca acum, când mă dizolvă o burniță uricioasă.
 Cred ca nu mai am timp să ajung în cer
 Trebuie să mă grăbesc să mă-ntorc în pământ.

ȘI TREBUIE

Si trebuie ca fiecare cuvânt ce-l aștern
 Să-l simt ca o rană, ca un fluviu etern?
 De ce mă dor bietele mâini ale celor trudiți
 Ca răni sfârtecate în trup de gloanțe dum-dum
 Din care degete sângerii și crăpate
 Ca niște petale de carne-nfloresc lângă tun?
 Și ploile lumii de ce să înece
 În suflet păduri de iluzii? De ce trebuie
 Ca un continuu puhoi să răzbată
 Prin stăvilarul acesta, într-o purificare?

E VÂNTUL

Livia Nemțeanu

Când cețuri mișcătoare coboară-n delta serii
Tăcerea stâncilor devine-asurzitoare.
Sensuri fără cuvinte se-amplifica și pier -
Îngeri loviți de trăsnet, căzuți la drumul mare.

Nici un glas. Dar cine vorbește de măreție
În mândra, în libera singurătate?
Spațiul împlinirilor pătrunde-n celule.
E vântul care trece prin cetate.

CENACLUL MIHAI EMINESCU ARE UN NOU PREȘEDINTE

Carmen IONESCĂ

Cu mulți ani în urmă, să tot fie cam zece, am primit de la Moș Crăciun, o carte intitulată *Tierra del Fuego, Fin del Mundo*. O carte de călătorii, cu ilustrații (de prin locurile pe unde cutreierase autoarea) și cu fotografii de grup.

Într-una din serile acelei ierni, sună telefonul și o voce necunoscută mă cere la telefon în limba română.

Doamna de la telefon se prezintă ca fiind chiar autoarea cărții pe care o citeam. Ce coincidență! Și uite așa începem să vorbim despre cartea pe care o aveam chiar la acel moment în mână. Convorbirea se sfârșește cordial, fără a ne schimba numere de telefon.

Câțiva ani mai târziu, sună iar telefonul (mai sunase între timp, evident!) și iar, o voce necunoscută, mă cere la telefon. Începând să vorbim, aflu că este aceeași autoare. Intenția dânzei era de a-mi face cunoscut un alt volum, de această dată un volum de poezii. Măi să fie, îmi spun eu! O fi vreun semn de femeia asta mă sună mereu. Și, cu timiditatea celor care scriu și ei o poezioară, îi spun că și eu mă regăsesc mai ușor pe hârtie, unde *arunc* tot ce-mi trece prin cap, bune sau rele. Ce veste bună i-am dat! Îmi face cunoscut că la Montreal, nu departe de casa mea, se ține în fiecare lună un cenaclu literar, unde se întrunesc scriitori din diaspora românească, cenaclu la care mă invită să iau parte. Era vorba de Cenaclul Mihai Eminescu.

Vine joia cu pricina și ca sa nu merg cu mâna goală, o iau cu mine pe prietena mea, asta așa, în cazul în care nu ni se pare interesant, să o tulin la o cafea. Dar, surpriză! Sunt poate mai bine de cinci ani de când o dată pe lună sunt prezentă la acest cenaclu.

De-a lungul vremii, am înțeles că Cenaclul Mihai Eminescu este un copil crescut cu dragoste, alintat cu cele mai frumoase versuri, un copil căruia nu-i lipsesc poveștile spuse pe înserat, sărbătorit la Crăciun cu colinde și covrigi, iar la Paște cu iepurași de ciocolată și ouă roșii. Este copilul doamnei Livia Nemțeanu, cea care a fost de-a lungul a mai bine de nouă ani, președinta acestuia.

Aici am cunoscut lume pe care altfel nu aș fi putut-o cunoaște. Aici l-am cunoscut pe Victor Roșca, Alex Cetățeanu, George Filip, Cătălina Stroe, Melania Rusu Caragioiu, Lia

Ruse, Carmen Doreal, Eva Halus, Leonard Voicu, Vladimir Paskievici, D.H. Silvian și asta ca să dau doar câteva nume, căci lista ar fi prea lungă.

Aici, din timp în timp, s-au organizat lansări de carte, aici s-a râs, s-a plâns, s-a glumit, s-a cântat de sărbători, dar mai ales s-a vorbit serios, iar fiecare dintre scriitori, zic eu, a avut ceva de învățat! Ca o adevărată mamă, cu vorba bună sau cu nuiaua scoasă din dulap, doamna Livia Nemțeanu ne-a dojenit pentru cele scrise, dar mai ales, ne-a strâns în jurul ei pentru a ne face să uităm, măcar două ore pe lună de viața din afara Cenaclului. Aici, la Cenaclul Eminescu, am devenit ca o familie.

Dar viața nu e mereu liniștită, astfel încât din motive de sănătate, Livia Nemțeanu a trebuit să găsească o altă persoană căreia să-i dea mai departe conducerea Cenaclului, pentru ca acest copil mult adorat al dânzei, să nu dispară. Și astfel m-a ales pe mine, Carmen Ileana Ionescu.

E o mare cinste pentru mine. Îi mulțumesc pentru încrederea pe care a avut-o să-mi lase pe mâini copilul ei mult iubit. Nu mai vorbim astăzi de un copil în fașă, ci de un ștregar pe care să-l duc mai departe către adolescență pentru ca într-o bună zi să-l predau celor care vor veni din urmă, să-l ducă ei către vârsta adultă!

Singura promisiune pe care o pot face prietenei mele Livia Nemțeanu, este aceea de a face totul pentru ca Cenaclul să meargă mai departe! Pentru ca noi, cei ce ne regăsim în propriile scrieri, sau în cele ale prietenilor noștri, să ne bucurăm și să ne dezvoltăm în cadrul Cenaclului, să rămânem prieteni cu penița și cu foaia de hârtie.

Îi urez Liviei o trecere ușoară către o altă viață. Îți voi păstra o caldă amintire, draga mea prietenă!

LEGAT LA OCHI *Al FRANCISC (poetul orb)*

În loc de prezentare

Pe Al Francisc, poetul orb, l-am cunoscut la o întâlnire a Asociației Canadiene a Scriitorilor Români. Ne-a recitat versuri. O filozofie înghesuită în câteva cuvinte; poezie de un vers. Voia să le publice în revista Candela de Montreal. Imaginându-mi amploarea gândurilor sale, i-am cerut să scrie proză. Rezultatul este de-a dreptul surprinzător. Am în fața ochilor o scriere kafkiană. Oare, Al Francisc va fi autorul român al unor scrieri în genul celor scrise de Kafka? Vom vedea.

Victor Roșca

Situația urma să fie paradoxală pe toată lungimea cărării care se zbătea să scape de o așa întâmplare nenorocită care umbla înainte și înapoi cu tălpile mele.

La început îmi fu dat să nu văd și să nu înțeleg nimic, stare de grație în care mi-ar fi plăcut să rămân mult mai multă vreme, ca într-o pauză lipsită de stăpân.

Pentru ca la trezirea din lentoare să încep să văd chiar și spatele lucrurilor, dar să nu înțeleg nimic din cele care mi-ar fi putut folosi în apropiere de prăpastie.

Și când am început cu priceputul, s-a oprit electrica și am fost lăsat pe întuneric, la discreția șobolanilor, care îmi nimereau uneori fundul cu mustățile lor epice. Dar nebunii care circulau liberi pe străzile orașului afirmău că fusesem legat la ochi și se mirau cum de eu nu îmi dădeam seama de banalitatea unui astfel de fapt.

Paznicii închisorii din apropiere râdeau ca din pălărie de iluzionist de mine, fiindcă șefii care le dădeau mălaiul erau plecați cu toții ici și colo.

Eu le ziceam, tuturor celor care se opreau să asculte, că de fapt nu eram eu legatul, dar paznicii dinapoia gardului de sârmă ghimpată se strepezeau de râs și îmi stricau efectul de scenă.

Aș fi făcut bine să fi lăsat cortina și lucrurile ar fi decurs firesc pentru spectatorii din sală sau de pe stradă.

Nu își mai vedeau de deținuți și stăteau ciotcă aproape de scenă, cu privirile îndesate în buzunarele mele făcute pe datorie.

Situația ar fi trebuit să apară tragică dacă indivizii nu ar fi făcut haz ca niște imbecili aleși, din cinci în cinci metri.

Și mă rog, nu mai trecea nici măcar o damă care să atenueze atmosfera fierbinte.

Dumnealor renunțaseră chiar și la masa de prânz.

Și pe la ei se putea circula în voie, ca pe Corso.

L-am întrebat pe chiorău dacă îi plăcea situația în care ajunsesem și el făcu sem din cap că da. Adică orbul care locuia în interiorul meu fără plată.

Vorbea foarte rar cu mine. Către ceilalți nu arunca nici măcar o privire de parcă l-ar fi înhățat pentru asta.

Și nu avea nici un buton pe care să apăs și să îl fi pornit cu mine cu tot către o soartă mai bună.

Mi-ar fi plăcut mult mai mult în liniștea camerei, pe care o închiriasem în buricul târgului, chiar dacă gurile rele afirmău că nu acolo, ci în bășica lui, judecând după miros.

Dar nu îi băgam niciodată în seamă și dacă vreunul mă întreba cât era ceasul, mă băteam cu palma peste gură după care individul își cerea scuze și pleca departe de mutul pe care îl afișasem.

Și ar fi trebuit să fi plecat de acolo dar privirile oamenilor în uniformă mă țintuiseră pe trotuar și poate că doar dispariția lor ar fi putut să mă elibereze din strânsoare.

Dar orbul din mine rămăsese liniștit și își împletea degetele cu nepăsare.

Pe mine mă legaseră la ochi și îmi strigau că dacă mișcam, avea să înceapă ploaia cu scârănă menită să îmi cadă în cap.

Chiar și sunetele deveneau tot mai rar către mine, preferând să se piardă pe străzi lăturalnice.

Și distracția nu ajunsese nici măcar pe la jumătate.

O femeie începu să urle în plină stradă că ar fi trebuit să fiu lăsat să plec dar nu puteam să îmi explic modul în care văzuse ea legăturile care porneau de la caralii și mă țineau locului.

Care începuseră să doară și zău că aș fi stat jos fără să fiu sigur că o astfel de poziție avea să îmi ajute la oarece.

Dar doamna încetă brusc și porni să își care cumpărăturile către casă, fără să mă mai privească.

Poate că într-o bună zi aveam să îi fiu rudă.

Dar sigur că nici atunci nu avea să întârzie în apropierea mea.

În plus începuse să mă apuce o dorință imperioasă de a urina, asemenea unui câine care căuta să se elibereze de povara unei zile care trecea prea încet.

– Aș vrea să fie duminică, am urlat eu cât am putut de tare.

– De ce, proasta satului, mă întrebă un paznic cu prezență de spirit.

– Ca să fiți plecați cu toții iar eu să pot dispărea de aici.

Oamenii în uniformă țâțâiră în cor și se arătară cuprinși de milă dar eu eram sigur că fiecare din ei nu se gândea la absolut nimic în clipele respective.

Erau puternici, tineri, bine plătiți și devenise imposibil să le pese de un gunoi ca mine. Care simțea că începe să dea drumul urinei acumulate de-a dreptul în pantaloni.

Z A A T A R – L A N S A R E

Daniela VOICULESCU

Zaatar

tu mă știi. „de mult!” cum așa? „cred că de la unsprezece ani!” cum ar fi să fii acum în fața ta? ce ai face? „te-aș privi. ochii. aș atinge palma ta, să văd cum e! aș pune mâna pe părul tău, să văd textura! și gâtul l-aș atinge... să simt glasul! apoi te-aș săruta pe el! și aș zâmbi, și aș pleca voios! nu e nevoie de cuvinte.” Esmeralda! „te știu de mult. ești ceea ce îmi lipsea. semeni cu ea, cu mama mea. Petra avea părul lung, până la șold. ochii mei, negri. creolă, ochi migdalați. gâtul subțire. sânii mari. slăbuță, ca tine... corpul identic cu al tău. pe unde trecea, toți o admirau! toată lumea o iubea! era mama mea. m-a crescut singură de la un an și patru luni. și pe fratele meu. a așteptat șapte ani să se întoarcă tata. a plecat, în noaptea nunții, cu alta! și dus a fost! tatăl meu a avut patru neveste... dar întotdeauna l-au lăsat! ultima a murit acum o lună. e singur. mama l-a blestemat. ea l-a iubit mereu. îmi spunea că semăn cu el. mereu. dar să nu fii ca el! eu spuneam: semăn cu tine, mamă! mi-era frică să semăn cu el! eram copil... odată, de revelion, era frig în casă. aveam vreo cinci ani. nu aveam nimic de mâncare. a făcut un ceai de tei, dulce. și ce crezi? a pus pâine în el. bucățele. așa ne-a dat să mâncăm. ne-a luat în brațe și ne-am culcat toți, strâns, că era frig rău! geamurile aveau flori de gheață... așa de frig era! auzeam când plângea. vorbea singură. mă făceam că dorm. îl blestema. să nu facă an nou fericit!” Suleyman! „de atunci iubesc eu ceaiul! și pâinea! mi s-a părut ceva extraordinar de bun, așa dulce... și mirosul de flori de tei... și pâinea înmuiată!” Zaatar! „de asta am spus că te-aș mângâia pe păr. și te-aș săruta pe gât. te-aș mirosi... și aș pleca zâmbind. și voios. pentru că aș simți ce simțeam când eram mic.” sultana inimii tale! „ce frumos ninge aici, lunaaaa! e ca în poveste. cu fulgi mari, incredibil, peste flori de magnolii și caiși! se așterne zăpada.” sunt cu tine, Zaatar!

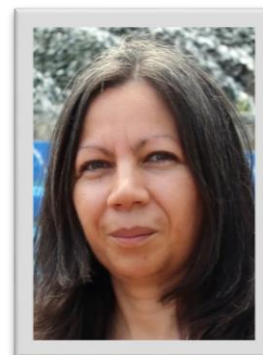
Zaatar 48

„dulceața e pe limbă... te încântă! fii dulce!” curmale și căpșuni... „mai simți strânsoarea mea? ascultam respirația ta!” ochi de tigru roșu și dumortierit... albastru și magic! africanii cred că indică existența izvoarelor subterane, fiindcă se găsește doar în apropierea acestora. „trebuia să fii o mare actriță! statuia cu izvor! și El-Zorab e însetat!” viitorul a devenit o poveste fluidă, odihnitoare, albă, ca zarzării-n floare! „mă uitam la prima noastră poză! te-am iubit, Smaraldo! m-am încărcat cu fericire! de aceea nu pot să plec, ești fericire! ți-am simțit sufletul de pisică... ai nouă vieți, mereu supraviețuiești!” ești atât de luminos! „nu mai e teama, e curiozitatea... ce o să faci cu mine? sunt începător! eu doar pe tine te am!” ai ars totul! „mai sunt viu? mai sunt om? mă transform?” metamorfoza! starea de libertate totală! „dacă eu nu am făcut vrăji, dacă tu nu ai făcut vrăji... unde e vraja?” Rumi spunea: iubirea e leac, iubirea e putere, iubirea e magie, iubirea reprezintă oglinda frumuseții divine. „da, iubita mea!” mă simt diafană, ochii mei sunt plini de lumină! totul se simplifică! „să fii normală! să-mi dai puțin, dar să fie intens! să-mi dai cu lingurița, fericirea e mică... dacă îmi dai cu lingurița, pot să le duc pe toate! și bune, și rele!” acum explică-mi de ce plângi când mă vezi... de ce te inundă tristețea? „e ceva ce am avut... și te-am pierdut!” ai spus că am fost luată cu forța! „da, de un drac! în deșert s-a întâmplat! avea chip schimonosit, era bătrân și cocoșat!” de ce m-a luat? „să te vândă sclavă, la un om bogat, alb... plângeai mereu, erai chinuită, închisă într-o cușcă pătrată, mare... te bătea, că te gândeai la mine! te auzeam cum strigai, că vrei înapoi la mine!” cum te

chema? „Erhan!” și pe mine? „Yacnour! erai frumoasă, cu părul lung... cărai mereu apă! apă în amforă de lut! îmi aduceai mereu apă!” strigătul... toată viața te-am strigat! și plângeam... „de aceea mi-a plăcut gâtul tău! am zis că acolo e strigăt, știam că ești tu!” strigătul mut, care ucide lent! „acum mă ai! vino în liniștea mea! eu sunt liniștea ta!” mugur pur de pin... dragoste, dragoste! „tu ai trăit ca într-un balon... un spațiu limitat, gol... dar balonul s-a spart, și-ai văzut culorile!” toate la timpul lor, dar, la mine, e invers! „Arantes de la Vega, tânărul din Angola, te-a asemănat cu o orhidee!” îți amintești cum te-a văzut etiopianul? „acei călugări... toți arată ciudat! semeni foarte bine cu unul de acolo!”

Zaatar 52

„de ce am ajuns eu aici? nu pot să cred!” khamsa, îți atinge inima! „mi se pare că sunt prea mic și premiul e prea mare!” și iar verde mă răcine... „mă distrugi, mă disperi, mă omori! ce vrei să-mi faci?” tequila și rom de Jamaica... „trestie dospită-n soare, lucrată manual, cu sudoare!” te bucuri de un lucru trist... zig-zag, nori de ploaie, greieri și... „salcia noastră!” pantera iubește! „la legături... ești teribilă! la înnodat și deznodat... destine!” yes, my life! „lavandă, lavandă! uite, ce frumos miroase! ți-am cules lavandă!” acum să stai în brațele tale, Zaatar! „ai reușit să te eliberezi, prin această carte, de lucrurile chinuitoare, pe care le-ai avut în viața ta! e mai mult decât ai scris cu ceilalți, reprezintă însăși calea spre fericire! nici eu nu credeam că pot să te readuc... să fii reală, să trăiești realul! ai trăit numai în fantasme! ce greu e să primești realul! e greu, să știi! e foarte greu... să simți! dar nu mi-e teamă, pentru că mă știu... nimic nu e mai frumos în viață, decât să fii fericit! dacă faci pe cineva fericit, nu poate să spună că nu primește fericirea! e singurul lucru, pe care îl acceptă toți! fericirea! poți să refuzi alte lucruri, dar fericirea nu ai cum să o refuzi! nu fericirea sexuală, ci fericirea sufletească! faptul că trăiești cu gândul că există cineva care ține la tine, că te iubește și te respectă! fără să te cumpere, fără să te îngroape în cadouri... te iubește pur și simplu!” mi se face poftă... „tu, Daniela Voiculescu, împreună cu Dănuț, ai trăit, și vei trăi în continuare, lucruri minunate! deci nu supranaturale, da? lucruri frumoase, care arată că viața e atât de simplă și de plăcută! nu aș vrea să te duc la un restaurant românesc, vreau să te duc... să simți Orientul! să vezi cum te servesc turcii, ce amabili sunt! și să te amuzi, când vorbesc stricat!” o poftă, două, nouă! „cu ce vă servim, doamna? cataif avem, shaorma avem, sugiuc avem, halva avem... de toate avem, doamna! doar dragoste nu avem... vreți să faceți dragoste cu mine, doamna?” cinci petale aurii, un haiku din frangipani! „păunițaaa!” ultimul cuplu de păuni îndrăgostiți! „când mă vezi, vreau să te gândești la câmpii veri, la izvoare, la cer albastru!”

UȘILE DIN AMINTIRILE MELE

Wladimir PASKIŢVICI

Recent, un fapt divers m-a pus pe gânduri și m-a făcut să-mi amintesc de importanța ușilor din viața mea, mai exact de acele uși care mi-au lăsat o impresie deosebită. Povești întâmplătoare mie sau la care am fost martor. Mai ales povești din copilărie și adolescență dar nu numai...

Dar să încep cu faptul divers. Un fapt care m-a surprins prin diferența de interpretare dată acestui fapt de mine și de Mira,

fata noastră cea mai mare. Eu nu i-am dat nici o importanță dar Mira a fost profund afectată, așa cum am aflat 45 de ani mai târziu...

Ne găseam, recent, nucleul familiei noastre – adică nevastă-mea și cu mine, plus cele trei fete – la noi acasă, pentru o aniversare specială la care ceilalți membrii nu erau invitați. De foarte multă vreme nu ne mai regăsisem toți cinci împreună.

Stăteam în jurul mesei din dinetă, la locurile noastre „obișnuite”: Suzanne, cu spatele la bucătărie, eu în fața ei, Mira, în dreapta mea cu spatele către salon, Dominique, lângă Suzanne, și Anca, la stânga mea, cu spatele către ușa fostului dormitor al gemenelor, acolo unde își făceau și lecțiile și unde era locul de joacă al celor trei fete. În decursul prânzului, o vedeam pe Mira din când în când absentă, parcă pierdută în gândurile sau amintirile ei.

- La ce te gândești? o întreb.

- Mă uit la ușa din spatele Ancăi și-mi amintesc cât de frustrată eram când te duceai cu gemenele în odaia lor ca să te ocupi de lecțiile lor și închideai ușa în spatele tău, lăsându-mă pe mine aici, ca să-mi fac lecțiile singură...

- Ce spui, dragă? o întreb mirat ; după ce terminam cu ele, veneam la tine, pentru lecțiile tale, nu?

- Da, veneai, dar nu știam ce vorbeai cu ele !

Uimit, n-am putut articula decât :

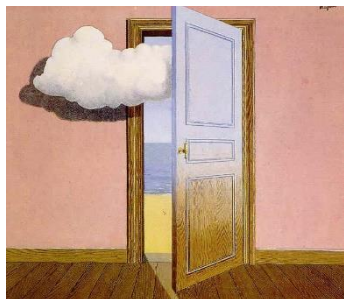
- Și asta te-a marcat atât de puternic ?

- Da, era ca și cum ai fi creat o barieră între gemene și mine !

- Dar eu nu voiam decât să te las să lucrezi, fără să fii deranjată de noi, am încercat să mă apăr.

- Se poate, dar pe mine, gestul tău m-a frustrat, ani de zile!

Am realizat atunci că ușile separă două lumi care pot – sau nu – comunica între ele. Și că pot cauza surprize !

Tabloul al lui Magritte

Primele uși de care mi-amintesc sunt uși bariere, situate în Intrarea Geneva din București unde am locuit până la vârsta de 10 ani. Unele bariere erau normale, ca cele care dădeau spre dormitorul părinților mei ; altele, erau frustrante – ca în cazul Mirei, pentru că mi-aduc aminte cu regret, azi încă –, cele interzise de-a le traversa singur : ușa care dădea spre balconul apartamentului nostru situat la etajul doi (prea periculoasă) și cea care ducea la bucătărie (prea tentantă, pentru că eram lacom și bucătăreasa pe care o aveam atunci, prea indulgentă cu mine).

Alte uși din copilărie de care-mi amintesc sunt cele de la conacul nostru din satul Dobrosloveni, situat la 7 km la nord de Caracal, în Oltenia, unde părinții mei aveau o moșie. Toate ușile principale, mari și înalte, fuseseră pictate în ulei de către un pictor jugoslav cunoscut, după primul război mondial, cu motive ornamentale și florale. Pentru mine, erau superbe și le admiram în fiecare seară, înainte de culcare și dimineața, înainte de a mă scula din pat...

Tot la Dobrosloveni, era o biserică, lipită de conacul nostru, unde părinții mei mă duceau în fiecare duminică, vara, când veneam în vacanță la moșie. Pentru un copil ca mine, slujba mi se părea interminabilă și plicticoasă, mai ales că nu pricepeam nimic din ce spunea preotul. Gândurile-mi vagabondau de la un subiect la altul, o plimbare în natură, o baie în Teslui, râul ce trecea prin sat, prietenii din București, sau invitații zilei. Mi-amintesc însă că mă trezeam când îl auzeam pe diacon declamând : „*Ușile, ușile, cu înțelepciune să luăm aminte !*”, introducând rostirea Crezului, pentru că era semnalul că slujba era pe terminate... Mi-amintesc de asemenea că mă tot întrebam despre ce uși era vorba, probabil porțile bisericii care urmau să se deschidă în curând pentru a ieși afară...

Apropo de aceste uși (bisericești), o scenă ce mi s-a povestit mai târziu. La slujba de duminică din sat, asista, regulat, străbunica mea Teodora (Coana mare). Aceasta se instala în rândul întâi, ca o demnă proprietară și asculta cu sfîntenie slujba. Era cunoscut faptul că preotului satului îi cam plăcea să bea, la petreceri dar și singur, așa încât Teodora îl avea la ochi... La o anumită slujbă, era evident că preotul nu prea știa unde se găsea și o încurca rău de tot. După faimoasa frază « *Ușile, ușile...* », preotul trebuia să înceapă recitarea Crezului, numai că nu știa ce să spună. Astfel, asistența a putut să-l audă pe preot întrebându-și jenat diaconul « *Care uși măi ?* », dar și pe străbunica-mea răspunzând cu o voce sonoră : « *Ușile cârciumii, Părînte !* ».

*

Din perioada adolescenței, nu-mi amintesc bine decât de trei uși. Cele cu panouri vitrate din apartamentul din Ciprian Porumbescu unde am locuit în timpul liceului, cele ale garajului în timpul bombardamentelor și cea de la intrarea din dos a conacului.

Ușile cu panouri vitrate erau elegante dar, prin definiție, erau și parțial transparente, lucru deranjant dacă se aplică la dormitorul tău... Deci, partea vitrată avea perdelețe ce se

puteau deplasa de-a lungul a două tije orizontale, operație pe care eram obligat s-o fac de mai multe ori pe zi...

Povestea cu ușile din garaj este cu totul de altă natură. După primele bombardamente, din 1944, care m-au găsit la țară, venisem la București să văd *de visu* cum se petrec lucrurile. De fapt, postul de observație era la cca 20 km la nord de București. Am văzut zborul în formație al cetăților zburătoare americane, am văzut tirul antiaerian și am auzit și chiar simțit exploziile îndepărtate ale bombelor. Întors acasă după bombardament, am constatat că imobilul din fața casei noastre era incendiat și că unele din așchiile de lemn incendiat, împinse de vânt, traversau strada pentru a se depune și încinge ușile garajului nostru, garaj în care se găsea, în bidoane, o rezervă importantă de benzină. Pompierii din cartier erau neputincioși, cazarma lor luase și ea foc pe când ceilalți, erau ocupați să stingă incendiile din cartierele lor.

La un moment dat, ușile garajului nostru deveniseră atât de fierbinți încât nu mai puteam pune mâna pe ele. La început, am scos cu găleata apa de rezervă pe care o păstram în baie și am vărsat-o cu parcimonie pe ușile garajului dar, la un moment, această apă se terminase. Canalizarea din cartier era pleznită și apa de la vecini nu mai era disponibilă. Scoaterea bidoanelor de benzină, în plin incendiu în jur, era soluția extremă dar extrem de periculoasă. Pentru a o evita, tatăl meu a avut ideea de a folosi, ca lichid frigorific, zerul ce se găsea în butoaiile de brânză ce se găseau și ele în garaj. Cum familia noastră era mare mâncătoare de brânză, aveam în garaj mai mulți zeci de litri de zăr, o cantitate care a fost însă suficientă pentru a putea prezerva integritatea ușilor și a evita, astfel, o explozie probabil fatală !

Povestea cu ușa din dos a conacului, fără să fie tot atât de dramatică, ar fi putut totuși să fie, pentru pisicuța noastră Kiki. Kiki era foarte legată de mine, mă urmărea tot timpul și se găsea între picioarele mele, mai rău decât un câțel. Într-o zi, ies la plimbare, bineînțeles cu Kiki alături de mine. Afară, o zi superbă : un soare strălucitor, aerul uscat, o luminozitate excepțională. Îmi dau seama că aveam nevoie să pun ochelarii de soare. Mă întorc să-i caut în casă și încerc să mă strecur repede pe ușă, fără Kiki. Intru și închid brusc ușa. Aud însă un miorlăit jalnic. Mă întorc și văd înăuntru o jumătate de pisică (capul și trunchiul cu picioarele din față), restul (restul trunchiului, cu picioarele din spate și coada), rămânând afară. O imagine suprarealistă, prefigurând studiile mele cuantice despre « pisica lui Schrödinger », jumătate vie și jumătate moartă (vezi articolul meu recent din Candela despre realitatea materiei). Din fericire, ușa, veche, nu se închidea bine așa încât Kiki, care avea, ca toate pisicile, mai multe vieți, a putut supraviețui acestei experiențe traumatizante.

*

Din aventurile din tinerețe, mi-amintesc în special de porțile de la Versailles. Traduc episodul din cartea mea « *L'Arc-en-ciel de ma vie* » :

« [Suzanne, viitoarea mea nevastă, se găsea din întâmplare la Paris, ca și mine]. O chem la telefon și-i propun o excursie la Versailles. Acceptă. Am petrecut o zi minunată. Cum, pentru ea, era prima dată că vizita castelul și grădinile, eu am făcut pe ghidul acestor realizări regale. După vizita castelului, am mai adăstat prin grădini. Ajunși în fața *Templului*

Amorului, ne-am îmbrățișat cu pasiune, ca în prima noastră întâlnire [și am uitat de toate]. S-a lăsat seara, a venit noaptea, fără să ne dăm seama. Dintr-o dată am simțit răcoarea nopții avansate. Cum grădinile erau prost iluminate, ne-am pierdut în imensitatea locului. Am găsit, în sfârșit, o poartă, dar era închisă. Am găsit o a doua poartă dar era și ea închisă. Cum era deja miezul nopții, disperați, am decis s-o escaladăm. N-a fost ușor ! Scump cititor, dacă vreodată în viitor, te vei găsi în fața unei porți închise a castelului Versailles, întreabă-te cum ne-am descurcat... »

*

Dar să mă întorc la ușile de apartament. Timp de 15 ani, am profitat, la pensie, de un apartament cumpărat în coprietate la Nisa. Cum în Franța regulile de clădire sunt foarte stricte în materie de separare între părțile private (dormitorul și sala de baie) și cele comune (salonul, sufrageria și closetul), aveam, în apartament, o seamă de uși. Astfel, intrarea dădea într-un mic vestibul care avea alte două uși, una care dădea spre salon, alta către o încăpăre minusculă, de doi metri pătrați care servea drept zonă de separație. Aceasta avea cinci uși : una către vestibul, alta către dormitor, alta către bucătărie, una către closet și alta către un dulap cu lenjerie. Două persoane nu puteau să se deplaseze în același timp în această încăpăre, fiecare ușa trebuia închisă înainte de a deschide alta...

*

Ultimele mele uși sunt cele care au chei, cele care n-au chei, cele care au chei dar sunt deschise și cele care trebuie să rămână deschise.

În Franța, numeroase uși au chei, atât spre exterior cât și în interior. În Canada și în Statele Unite, n-am văzut nici o cheie interioară.

În Canada, am întâlnit case deschise ziua și noaptea. În Deep River, orașelul unde locuiau cei ce lucrau în laboratoarele de cercetări ale Centrului atomic canadian, în Ontario, locuitorii lăsau ușile deschise pentru că aveau încredere unii în alții ! Această încredere dispărea vara, odată cu venirea în stagiul studenților din centrele urbane.

Tot în Canada am dat de uși care trebuie să rămână deschise. Toată viața, cu foarte mici excepții, am avut norocul să locuiesc, să studiez și să lucrez în odăi, singur. Să lucrez într-un spațiu deschis, așa cum lucrează mii de lucrători sau de funcționari, ar fi fost peste posibilitățile mele. Mai exact, mi-ar fi fost greu să mă concentrez în lucrul meu, pentru a-l face bine. La Politehnică, unde am fost profesor timp de 32 de ani, aveam biroul meu. Vedeam eu cum colegii mei păstrau ușa lor deschisă dar eu o închideam. Bănuiam că, provenind din familii numeroase, erau obișnuiți cu zgomotul. Cum nu era cazul meu, lucram cu ușa închisă. Într-o zi însă, mi s-a spus că nu e bine văzut, că parcă aş ascunde ceva... Această idee mi s-a părut atât de ridicolă încât am dat din umeri și am continuat așa cum eram obișnuit. Mi s-a spus atunci că trebuie să evit orice bănuială de hărțuire sexuală ! *Mda... Ei, nu !* Am continuat să lucrez cu ușa închisă !

*

Ușile apartamentelor în care am trăit, ușile conacului, ușile bisericii, ușile din Franța, ușile din Canada. Uși de comunicare, uși de separare. Uși din amintiri. Ușile între generații. Ușile unei vieți...

INTERVIU MONICA HURDUBEI

Corina LUCA

Monica Hurdubei s-a remarcat de mic copil prin voce și ureche muzicală deosebită, motiv pentru care la vârsta de 4 ani cânta în corul de copii „Mini song”. La vârsta de 6 ani este admisă la liceul George Enescu din București. La numai 9 ani câștigă premiul întâi la concursul internațional „Oscar del mare San Bartolomeo” din Italia, fiind considerată „enfant prodige”. Câștigă apoi numeroase alte premii naționale și internaționale.

La 15 ani ajunge în Canada, unde seria succeselor continuă. A obținut cea mai mare notă (99%) în concursul de interpretare de la Festivalul de muzică clasică din Montreal și premiul întâi în concursul de concerte, acompaniată fiind de orchestra simfonică. Monica Hurdubei este singura elevă a unei școli secundare admisă la Universitate, fără studii colegiale. Este absolventă a Universității din Montreal, secția interpretare cu un masterat în pedagogie muzicală. În prezent, este profesoară de pian la College Beaubois.

Corina Luca: Din ce în ce mai cunoscută la Montreal, Monica Hurdubei cucerește inimile melomanilor. Știm că succes înseamnă ambiție, perseverență și multă muncă, iar cu talentul te naști. Este adevărat?

Monica Hurdubei: Da, este adevărat! Marele Einstein a spus că 1% este geniu, iar restul de 99% doar muncă. Cu multă muncă poți dezvolta talentul pe care ți l-a dat Dumnezeu. Exact asta am făcut și eu. Tot timpul meu îl dedic muzicii.

C. L.: În spatele acestui nume de scenă – Monica Hurdubei, câștigat cu atâta trudă, se ascunde o inimă mare și o dragoste nețărnută pentru muzică și...?

M. H.: Un suflet mare, generozitate, perseverență și multă ambiție.

C. L.: Dintre atâtea instrumente muzicale, de ce ai ales pianul?

M. H.: Mamei mele i-a plăcut mult pianul și cred că mi-a transmis dorința ei și mie. La 6 ani am făcut audițiile la liceul de muzică George Enescu, pe care le-am reușit cu notă maximă. Profesorii mi-au sugerat vioara spunând că am ureche muzicală absolută, dar am rămas fidelă dorinței inițiale. Nu pot spune că a fost dragoste la prima vedere, dar cu timpul pasiunea pentru pian și-a făcut loc în inima mea. A ajuns chiar o dependență.

C. L.: Se știe că marii muzicieni sunt produsul unor mari maestrii. Monica Hurdubei, care ți-au fost profesorii de pian și cu cine vă gândiți în viitor să lucrați?

M. H.: Este adevărat. Am avut un profesor foarte bun în România, Gabriela Stepan, care m-a format. Era foarte exigentă. Când am ajuns în Canada am fost autodidact, m-am perfecționat singură, ascultând marii pianiști. Mi-ar plăcea mult să lucrez cu Martha Argerich și Daniel Barenboim.

C. L.: Înțeleg că predați la College Beaubois. Pasiunea care vă caracterizează o dăruieți copiilor. Muzica fiind calea de comunicare cu elevii, considerați că prin ea se poate modela personalitatea și comportamentul unui copil?

M. H.: Elevii mei mă iubesc. Sălile de audiție și spectacole sunt pline de fiecare dată. Da, muzica are un efect pozitiv incredibil asupra unui copil. Sunt studii recente care arată cât de importantă este muzica în viața unui copil. Ea este un mijloc natural de a atrage atenția copiilor și de a le stimula imaginația.

Studiul unui instrument ameliorează concentrarea unui copil și îl ajută să fie mai răbdător, perseverent, să depășească fricile și să aibă încredere în el.

C. L.: Ce sfaturi ați da mămicilor de tinere talente?

M. H.: Multă răbdare! Un copil talentat este foarte dificil și cu un caracter extrem de puternic. Susținerea, încurajarea, iubirea unei mame și mai ales răbdarea sunt foarte importante în parcursul lor muzical.

C. L.: Dacă ar fi să oferiți un premiu pentru talent, cui l-ați da?

M. H.: Aș oferi premiul celor care reușesc prin interpretarea lor să facă publicul să vibreze pe aceeași lungime de undă cu ei, să însușească aceeași pasiune și iubire pentru muzică.

C. L.: Când ești pe scenă, în fața pianului, știu că uiți de tot și de toate. Respiri prin toți porii doar muzică. Te bucuri la sfârșit de aplauze. Dar care sunt așteptările dvs. din partea publicului?

M. H.: Ceea ce mă bucură cel mai mult este să văd publicul fericit. Sunt mulți cei care-mi spun că abia așteaptă următorul meu concert, ceea ce mă încurajează și mă determină să continui cariera mea muzicală.

C. L.: Aș spune că viața dvs. este muzica pentru că vă ocupați tot timpul. Dar ați lăsat un locșor anume și pentru hobby-uri? Ce vă place să faceți în timpul liber?

M. H.: Sunt o persoană extrem de sportivă. Mama, fiind profesoară de educație fizică, m-a inițiat în toate sporturile. Mă antrenez de 4-5 ori pe săptămână, iar în timpul iernii fac schi alpin, snowboard și patinează. Îmi place enorm de mult să joc volei, ping-pong și badminton.

C. L.: Dacă nu ar fi fost muzica, în ce alt domeniu v-ar fi plăcut să evoluati, Monica Hurdubei?

M. H.: Știu ce vreau să fac de la vârsta de 6 ani, adică muzica! Nu m-am gândit niciodată la un alt domeniu, cred că nici nu am avut timp, căci muzica a ocupat și ocupă un loc foarte important în viața mea. Dar, dacă ar fi să aleg, cred că aș vrea să călătoresc, să văd lumea cu toate frumusețile ei.

C. L.: Sunteți la început de drum. Aș vrea să știu dacă ați și compus.

M. H.: Nu, n-am compus, n-am avut niciodată dorința de a compune. Mi-a plăcut foarte mult să interpretez operele marilor compozitori, care vor rămâne nemuritoare.

C. L.: Ce surprize muzicale pregătiți spectatorilor și admiratorilor în acest an?

M. H.: Mi-ar place să mai am cu același repertoriu încă 2-3 concerte. Mă refer la ultimul meu concert din 24 aprilie și anume: Mozart, Beethoven, Chopin, Liszt.

C. L.: Aveți programate concerte în afara Canadei și când?

M. H.: Încă nu, dar face parte din proiectele mele pentru viitor. De abia aștept.

C. L.: Misiunea în viață ați declarat-o: „vreau ca muzica mea să umple sufletele oamenilor”. Deja numeroase concerte, competiții și premii. Felicitări! Unde se vede Monica Hurdubei peste cinci ani?

M. H.: Peste cinci ani, îmi văd agenda de lucru plină: 3-4 concerte pe an, invitată să cânt pe marile scene ale lumii și având de asemenea rezultate deosebite cu studenți geniali, pe care i-am descoperit și format ca profesor.

C. L.: Dacă ar fi să adresați un mesaj mamei tale care vă veghează de aproape, care ar fi acela?

M. H.: Mama a fost, este și va rămâne modelul meu în viață. O inimă mare, un suflet minunat, un caracter foarte puternic, o perseverență ieșită din comun. Este persoana care m-a încurajat și susținut în toate realizările mele. Pentru toate acestea îi sunt recunoscătoare și îi mulțumesc foarte mult.

C. L.: Un gând acum către admiratorii și susținătorii dvs., vă rog.

M. H.: Să aibă aceeași încredere în mine, pe care au avut-o și până acum. Nu vor fi dezamăgiți.

C. L.: Mult succes și încântați-ne în continuare.

Învățați-ne cum să iubim muzica, să o înțelegem ca să trăim mai frumos.

M. H.: Mulțumesc.

POEME RUPTE DIN SOARE PROASPETE...DOGORITOARE

George FILIP

CANDELA – FECIOARĂ
-Revistei Candela la 20 de ani-

Mai țineți minte, oameni mari și mici?
În fiecare casă de creștin
O luminiță licărea-n prichici
Și ne chema spre marele AMIN.

Mamele dragi, cu degete de seu,
Puneau în candelă mici speranțe mari
Și ne-nchinam la bunul Dumnezeu
Să nu ne certe cu pedepse tari.

Dar a veniturgia și ne-a dus
Către pustia vieții de pribegi.
Pe-aici ne-a strâns la pieptul lui Iisus,
Așa cum face de vecii întregi.

Și-o candelă-am aprins la Montreal,
Pe prisma vârstei – ne-nchinăm la ea
Și din acest simbol de ideal
Sclipesc astăzi prin lume nimbi de stea.

Oameni frumoși torc gândurile lor
Și scriu acest letopiseț-caiet.
Candela noastră strigă-n viitor:
Lume...românul s-a născut poet!

O...CANDELA, ce nume ți-am ales,
Sfânt și frumos – de tânără mireasă.
Prin ea noi dăm la rosturi înțeles
Și cititorii toți o vor...aleasă.

Și ca să ducem faima ei prin timp,
Azi o serbăm și toți vrem să se știe,
Ne laudă și zeii prin Olimp:
CANDELA noastră-i colț de ROMÂNIE!

PASTEL DOGORITOR
Prea-înțeleptul Scarabeu
Stă pe-un stuf în eleșteu
Și gândește profund: uf...
Ce mă fac pe-așa năduf!

Sus pe mal, un mânzoc șarg
Sfornăie privind spre larg.
Și prin pauza de prânz
Se visează c-a fost mânz.

Mustăciosul Meragi
Bea din glaja cu rachiu
Iar pe-o brazdă cât un schism
O Rămă face nudism.

Zice-o vorbă din popor
C-așa-i luna lui cuptor.
Popii ne stropesc cu mirt,
Noi ne botezăm prin birt.

...Arșiță ca-ntr-un pastel:
Un poet – pârlit de fel,
Strigă: groaznic...jerăgai...
Asta da trai pe vătrai!

VIS CU RAȚE
Rațele...aceste rațe,
Prin vocație sunt cațe!

Nu știu dom'le cum se face
Fiindcă dumnealor le place
La taifas, în zori, să stea
Tocmai sub fereastra mea.

Ce-or fi măcănind atât?
Sedea-le-ar boabele-n gât!

Supărat pe-aceste rațe
Strâng cu ciudă perna-n brațe
Și când maica le dă oarză
Eu visez...rațe pe varză!

CA FRAȚII
Mă jucam cu-n Măgăruș.
Ciuș la deal...la vale ciuș...
Eu – puștan înzdrăvenit,
El – un iepure-altoit.
Zilnic stam împerechiați
De jurai că suntem frați.
Ne jucam așa frumos:
Eu călare...el pe jos.
...Până într-o zi când dânsul,
Gata-i să mă-nece plânsul,
Făcând fițe din copite,
Ca toți dracii – pasă-mi-te,
M-a zvârlit prin crengi uscate
De m-am cam julit prin coate...
Era semnul, așa dar
Că a devenit...MĂGAR!

MEDUZA
Când e cald și apa-i lină,
Cercul mic de gelatină
Poposește lângă mal:
Parcă-i nufăr de cristal!
Dar de vreau s-o prind în dește,
Ea...sfișoasă...se ferește
Și de vreau s-o țin în palme
Gata-i gata să se sfărme.
Nu îi place, cum văd bine,
Să se joace și cu mine,
Dar atunci o cert și eu:
-De ce vii la mal mereu?
Du-te...du-te-n largul zării
Și te scaldă-n apa MĂRII!...

ÎNTÂLNIRE CU DOMNUL ION CREȚEANU LA TORONTO

Interviu Milena MUNTEANU

Milena Munteanu, căsătorită Lițoiu, locuiește în Canada și este absolventa Universităților din Craiova și Toronto.

Milena este autoarea cărților: "Depart de Țara cu Dor" și "Din Țara Soarelui Răsare".

În cadrul rubricii sale permanente de la revista Observatorul din Toronto, ea abordează teme de actualitate sau perene, veșnic umane. Milena este o colaboratoare frecventă la Revista Internațională STARPRESS, Vatra Veche, Cetatea lui Bucur, Confluente Literare, Revista de Recenzii, Candela de Montreal, Destine Literare și a fost publicată și la Armonii Culturale, Clipa, Miorița, Singur, Gândacul de Colorado și altele.

Milena este inclusă în diverse antologii ale scriitorilor români, din țară și străinătate, precum și câștigătoare mai multor premii literare, printre care Marele Premiu al Concursului de literatură „Rezonanțe Udeștene”, ediția 2013, secțiunea Reportaj literar, concurs ce s-a desfășurat în cadrul Festivalului European al Artelor „Ciprian Porumbescu”.

Aflasem despre invitația făcută de către compania Tradicious domnului Ion Crețeanu, care urma să sosească în Canada cu ocazia Festivalul Iei ce se desfășura la Art Gallery of Ontario din Toronto. Înainte de a sosi în Canada i-am propus un mic interviu.

MM: Stimate Domnule Ion Crețeanu, vă rog să vă prezentați cititorilor noștri. Ce ne puteți spune despre unde v-ați născut, unde ați copilărit și unde vă sunt rădăcinile?

IC: Nu pot spune că am „văzut lumina zilei” fiindcă m-am născut într-o seara de joi, spre miezul nopții (ca-n cântecul bătrânesc), pe opt ianuarie, 1959, în dispensarul comunei Voineasa, județul Olt. Mămica mea spune că era o seară rece, cu un vânt ce bătea nemilos tabla veche de pe clădirea dispensarului. Vânt uscat. A rânduit Cel-de-Sus să fie atunci de față, ca asistentă medicală, mama viitoarei mele soții. Am venit pe lume nu departe de Brâncoveni, satul martirilor pilduitori. Prin acest ținut l-au purtat pașii pe Iancu Jianu, cutreierând în sus și-n jos pe malurile Oltețului. Numele comunei vine de la Voinea, unul din oștenii celebrului haiduc oltean.

În acest tărâm, cuprins între Balș și Caracal, bogat în păduri de stejar și zăvoaie virgine s-a născut Romuliana, mama împăratului roman Galeriu (Galer, Doamne, Ierui, Ier). Mai sus de satul meu, pe Olteț, veghează întru credință străveche mănăstirile de la Măinești și Căluș.

Aici stau înfipite rădăcinile mele!

MM: Vă rog să ne vorbiți despre pasiunea Dvs. pentru muzică.

IC: Cântările acestor locuri s-au dizolvat în mine, mi-au intrat în fiecare celulă și nu mă vor părăsi până la cea din urmă suflare: triluri de privighetori, de cuci și ciocârlii; doine din fluier și din caval; susur tainic de izvoare. Iar peste toate acestea, glasul de clopot al bunicului, Ioniță Crețeanu. Și cântările tatălui meu, Dumitru Crețeanu.

MM: Vorbiți, vă rog, despre personalitățile care v-au influențat (oameni din sat, profesori sau alte personalități culturale).

La mine în sat, prin anii șaptezeci ai secolului trecut, viețuiau trei fluierași, unul mai talentat ca altul: Crețeanu Gheorghe, Dincă Nicolae, Dincă Radu. Ei îmi sunt modele de curăție sufletească, puritatea interpretării lor mă urmărește pretutindeni. Fără ei, structura mea sufletească ar fi fost searbădă, ștearsă. Săracă.

MM: Ce v-a atras la cântatul din cobză? Câți cobzari mai sunt activi în țară?

IC: Să fi avut vreo cinci-șase anișori, când, mirat peste măsură, l-am văzut pe Crețeanu Marin (Marin al lui Săraru, văr cu tăticul meu), mângâind cu patimă corzile unei cobze. Peste șaptesprezece ani, student fiind, l-am întâlnit la Craiova, în cartierul lăutarilor din „Fața Luncii” pe Ioan Șerban (Tarzan),

cobzarul cu care am pășit în universul sunetelor tulburător de frumoase ale cobzei. El m-a fermecat, m-a "virusat" pentru toată viața. Pentru sufletul lui, plecat în 1985, aprind câte-o lumânare, așa cum aprind pentru cei de care sunt legat, vii sau morți.

MM: Ați putea numi câteva piese din folclorul nostru care vă ung la inimă?...

IC: Am peste o sută de nestemate care-mi sunt foarte dragi. Nedrept ar fi să-ncerc o enumerare. Mustește de adevăr și lumină creația noastră tradițională, vă așteaptă să-i descoperiți caratele împreună cu noi. Poate, vreodată vom avea suficient răgaz să dezvoltăm mai mult această temă. Vâna creatoare a neamului nostru nu se va usca niciodată!

MM: Cum vedeți viitorul muzicii populare românești?

IC: V-aș invita să facem distincția clară între muzica populară și creația tradițională, având ca sursă de inspirație vatra satului. Muzica populară cuprinde mulțimea făcăturilor de prost gust, care azi ne bombardează ochii și urechile. Cântarea țărănească a trecut prin sita timpului, a străbătut veacurile și a ajuns la noi, fiind șlefuită continuu, având caracter anonim.

MM: Cum se pot susține tradițiile strămoșești?

IC: Cântările noastre valoroase vor fi salvate de personalități dispuse la sacrificiu. Sunt ferm convins că vița noastră nobilă va scoate mereu la iveală astfel de luptători.

Când vorbește, domnul Crețeanu își strânge cobza la piept. O mângâie.

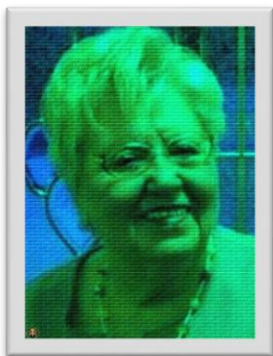
Bardul poartă opinci în picioare, o cămeșă lungă, cusută cu fir albastru, încinsă cu un brâu tricolor și pe deasupra are o haină groasă, lungă, de culoare închisă, țesută, peste un pieptar brodat. Deși nu poartă o cojoacă mițoasă de oaie, pe mine m-a purtat gândul la dacul coborât de pe columna lui Traian. Un vlăstar al acestui neam, ce duce mai departe tradiția din străbuni în dulcele grai al cântului românesc.

Din vorbă în vorbă, aflu ca domnul Ion Crețeanu va pleca din Canada în China, la Beijing, să cânte în piața Tiananmen, ca mesager al simțirii românești în acea parte a lumii. În acest turneu domnul Crețeanu a plecat din țară spre vest, să ajungă în Canada, de unde va merge tot spre apus spre China, ca apoi să-și continue drumul să se întoarcă în țară, înconjurând complet Pământul. Constată altfel că prin bardul oltean Nelu Crețeanu, folclorul românesc face turul lumii. La propriu. Prin astfel de solii ne exprimăm, colectiv, frumosul de suflet, de grai și de cânt. Românesc. Nu doar acolo unde sunt mulți români plecați, ci peste tot pe unde se găsesc iubitori de muzică bună țărănească românească.

Îi dorim domnului Crețeanu succes pe unde ne reprezintă și sperăm să ne mai doinească și altădată!

PRIVIRI RETROSPECTIVE

Elena BUICA

Se spune că râul, înainte de a se arunca în mare, își deschide lacra amintirilor și își re trăiește viața, începând cu izvodirea lui pe acest pământ.

Nu e de mirare, că, mai ales la anii senectuții, murmură și în noi dorința de a arunca o privire de la înălțimea pe care ne poziționează experiența de viață. De-a lungul șirului vieții, fiecare avem multe începuturi, unele s-au rătăcit prin hăul uitării, dar altele dragi, stau în așteptarea revenirii pentru a lumina unele clipe trăite cu efervescență.

Când am cutezat să pășesc în lumea scrisului, pe la 70 de ani, era atunci un început important din viața mea, nu știam unde mă va duce noul drum. Evoluția m-a surprins și pe mine, făcându-mă să sper la o împlinire a unui vis tainic și am urmărit înlănțuirile evoluției cu oarecare uimire și încântare.

Am fost ajutată de câțiva factori. Cel mai important a fost tumultul de idei și planuri care așteptau de mult timp în antreul intrării în cărți. Unele s-au născut nu știu nici eu când și cum și s-au depus în cutele adânci ale inimii sau ale creierului – cine știe unde își au ele lăcașul – ieșind la lumină când și când. Altele au fost concepute în timpul profesoratului, la catedra de limbă și literatură română. Multe s-au născut spontan, povestind prietenilor mei unele întâmplări, amintiri, impresii din călătorii, ori alcătuind portretele unor persoane sau ale eroilor unor întâmplări. Îmi era apreciată mai ales oralitatea stilului și mereu îndemnată să scriu. Cert este că era un fel de sete pentru scris, o chemare a cărui glas venea de undeva de dincolo de puterea de înțelegere a omului.

Debutul meu a fost favorizat și de schimbarea venită după 1989. Atunci și-a făcut loc o altă dinamică în literatura autohtonă și un alt tip de cronică literară. Literatura a ieșit din tiparele impuse de critica literară și de scriitorii consacrați, n-a mai fost o literatură de salon, ci a coborât în stradă. Cronicile au îmbrăcat ceva din ținuta jurnalismului, și-au dat mâna cu imaginile vizuale și auditive. Felul acesta de literatură mi s-a potrivit mai bine, fiindcă îmi place să mă ancoriez în realitate, chiar dacă mai dau iama prin lumea copilăriei sau a formelor de viață din trecut, multe aflate pe drumul pierzaniei.

Printre factorii favorizanți, demni de menționat se numără și accesibilitatea computerului și mai apoi apariția internetului, care mi-au ușurat munca. N-am mai fost nevoită să rescriu și să arunc la coș cocloașele de hârtie. Internetul mi-a înlesnit informația, încât n-am mai pierdut mult timp pe la biblioteci. Tot internetul a fost acela care m-a ajutat la o rapidă comunicare cu cititorii, căci pulverizând distanțele, lumea parcă a devenit un sat ceva mai mare și astfel, mi s-a scurtat timpul răstignirii așteptând confirmarea că ceea ce scriu poate trezi interesul cititorilor. Așa am putut merge pe urma unor semne ale confirmării cititorilor că s-ar putea alege din scrierile semnate de mine cu un sâmbure de înțeles al vieții.

Și nu în ultimul rând merită amintirea și recunoștința mea câteva personalități culturale, care au suflat aerul benefic pentru

a-mi întinde aripile spre zborul mult visat. Un gând înflorit frumos îl amintește pe directorul prestigioasei publicații din Toronto „Observatorul”, unde mi-am făcut debutul, Dumitru Puiu Popescu, pe regretatul om de înaltă cultură, creatorul „Asociației Românilor pentru Patrimoniu” (ARP), mentor al scrierilor mele, Artur Silvestri, pe renumitul publicist româno-australian, care mi-a răspândit scrierile în lumea largă, George Roca. Un loc important l-au ocupat cele două familii, cea ereditară, cu care viețuiesc în Canada, fiica, nepoata și ginerele și cealaltă familie de suflet, Eugenia și Mihai Miu, din București, care m-au susținut și încurajat. Lor li se alătură, fără să-i numesc, fiindcă lista ar fi prea lungă, mai mulți calzi și dragi prieteni, buni ca pâinea caldă, care mi-au fost aproape în demersul meu.

După ce s-au împlinit aceste condiții, devenind tot mai bogată în numărul anilor și a receptării sensurilor unor trăiri, am simțit nevoia imperioasă de a pune sensul vieții în cuvinte. Treptat, scrisul m-a atras cu o forță căreia nu i-am mai putut rezista. M-am așezat cu râvnă să reconstruiesc lumea existenței mele într-o prezentare epico-lirică, dar și o transfigurare a realității înconjurătoare la scara înțelegerii mele. În tot ce am așternut pe hârtie mi-am dorit să se simtă respirația realului. Pentru asta am supravegheat mereu „cântarul” din mintea mea și am mângâiat fiecare cuvânt până să îl aștern pe hârtie.

Cuvintele cele mai dragi au fost acelea care m-au ajutat în definirea propriei mele identități și ale unor fapte de viață purtătoare de sensuri mai adânci. Alte cuvinte dragi au fost acelea cu care am împletit câte ceva despre rostul și rânduiala satului românesc, în special din comuna mea natală, Țigănești-Teleorman. Dintotdeauna am fost atrasă de înțelepciunea existenței milenare și de moștenirile ancestrale. Mi-a plăcut să stau de vorba cu oamenii simpli de la care, de multe ori, avem mai multe de învățat decât de la filosofi, fiindcă ei merg pe linia bunului simț. Mi s-au părut răvășitoare discuțiile cu bătrânii care îți vorbesc cu o înălțare de suflet și cu o demnitate greu de atins în alte împrejurări decât cele ale sacrificiului individual din timpul luptelor pe front. Te răscolește în adâncurile sufletului forma de gândire și de acceptare a sacrificiului suprem în lupta pentru apărarea patriei.

Lumina amintirilor comunei mele natale mi s-a așezat cu suplețe în adâncul ființei și mă urmărește oriunde mă aflu. Amintirile au lăsat puternice amprente și scormonesc mai departe alte amintiri.

În scrierile mele și-au făcut loc și pagini de istorie literară. Am încercat să stau la distanță față de modul sec de prezentare a conținutului strict informativ, așa cum îl găsim în manualele școlare. Alături de scriitorii clasici, am așternut pagini și despre scriitori și publiciști contemporani, care dau viață și strălucire minunatului nostru grai românesc.

Mi-am plimbat cititorii și prin locuri aflate în lumea largă pe unde norocul mi-a purtat pașii și am putut să văd nemijlocit frumuseți ale naturii și ale minții și mâinii omenesti. Depănând firul scrierilor mele, mă gândesc, că până la vărsarea râului în mare, poate se va îndura Domnul să mai îmi lase ceva cale de străbătut și să mai pot așterne scânteieri de suflet în frumoasa noastră limbă românească.

POEZII

Sîlvîa Marioara IONESCU

Rasism

Ardeiu roșu stă-n umbră jenat
 Că e prea roșu și un pic umflat
 Cu mușchi proeminenți de frunze alintat
 Cu pețiol puternic, bine ancorat.
 Vecinul lui, ardeiu verde, ignorant
 Îi spune: -Eu pe viță sunt mai înălțat!
 Privind vecinul roșu cu aer arogant
 Se crede mai frumos și rafinat.
 Ardeiu roșu îl privește cu umor
 Și se alintă-n mângâierea frunzelor.
 Cel verde spune: - Mie soarele îmi place
 Voi închide ochii și mă voi coace!
 O mână prinde-ardeiu roșu consternat
 Cu dragoste-l atinge. Încântat
 El zboară peste câmpuri în coșul de răchită
 Iar frunza ce-l iubea îl plânge părăsită.
 Călătoria lui e minunată
 Intre cer albastru, pământ... și ...fără hartă!
 Ardeiu verde ochii îi deschide în apus
 A rămas singur pe ramura de sus
 Si își privește pielea sclipitoare
 -Doamne, ce roșu sunt... și cât mă doare...

UNIC

Sunt un pai de plastic transparent
 Timid și suplu, pus într-un pachet
 Sunt ca oricare însă sunt UNIC
 Că-n băutura colorată-am nimerit
 Și frisoniez între cuburi de gheață
 Bucuros îmi spun „Ei DA! Asta-i viață!”
 Alcoolul brusc la cap mi s-a urcat
 Când buzele tale roșii m-au sărutat.

Mă bălăngănesc în stânga... și... dreapta
 Amețit cu drag îmi fac treaba
 Rujul tău pe obraji mi s-a impregnat
 Și sărutul tău nu l-am mai uitat.

Încă o sorbitură lungă și divină
 Iar cupa este goală când abia a fost plină!
 ...rămân consternat între cuburi de gheață!
 Care acum să fiu demn mă învață...

Plin de durere sunt pus la gunoi...
 Credeam că dragostea-i nesfârșită-ntre noi!
 Alt pai de plastic stă în găleată.
 O să fim aruncați dimineața grămadă!

Efemer

Mucul de țigară meditează în scrumieră
 La gloria avută și importanța lui mondenă.
 Ce frumoasă țigară am fost grațioasă
 Albă și zveltă, îmbrăcată în hârtie mătăsoasă
 Cu dublu filtru însemnat cu-o pamblică aurie
 Am lăsat rotocoale de fum zglobie
 Flacăra mi-a mistuit sufletul parfumat
 Și-ntr-un nor alb lăptos s-a transformat.
 O mână m-a ținut și m-a rotit prin sală
 Din două conversații, toți m-au băgat în seamă
 Pluteam ca într-un vals, mă pierdeam ușor
 Credeam că sunt eternă și nicidecum n-am să mor
 Fără să iau aminte sunt toată consumată
 Și viața-mi se sfârșește într-o scrumieră plată
 Mai fumeg doar un pic ca un suspin ultim
 Și mucul de țigară adoarme anonim.

Zburdalnicele

Sandalele sunt două surori, care se privesc în oglindă
 Când una merge înainte, alta rămâne înapoi
 Și se grăbesc s-ajungă-n tindă când ploaia cade în puhoi
 Cuminiți stau așezate-alături până pornesc iar pe cărări
 Sandalele sunt două nave de război la atac spre mingea rotundă
 Una înainte și alta înapoi
 Un gol în poarta echipei adverse să producă
 Și uită că sunt pline de noroi când pe covor și canapea se urcă
 - Stai pușor, dă-te jos de pe pat...
 - Mămico, un gol în poarta adversă am marcat!
 Sandalele sunt două păsări în noapte, cu catarama dezlegate
 Se odihnesc sub băncuță, la intrarea cu zăvor
 Măine-i frumos și va fi ziua lor!

Vis

Dedesubtul calculatorului prăfuit
 Doarme un sâmbure mucegăit
 Doarme visând să devină măr
 Pe dealul unde primăvara a venit

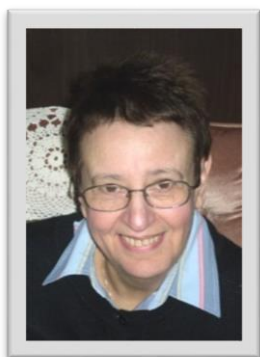
Cu ochii sufletului stau închiși
 Lipit de o factură neplătită
 Doarme un sâmbure mucegăit
 Iar floarea lui de măr e ofilită

În căldura biroului sufocat
 De zgomot de tastatură obosită
 Doarme un sâmbure mucegăit
 Visând la germinarea mult râvnită

E doar un vis fără de viitor
 Căci mâna sortii l-a uitat
 Dedesubtul calculatorului prăfuit
 Pe micul sâmbure mucegăit.

RĂDĂCINA SAU TULPINA? *)

Veronica PAVEL LERNER

Rădăcina este considerată, pe bună dreptate, una din părțile esențiale ale plantei. Iar înțelesul cuvântului *rădăcină*, ca pivot al existenței - și nu numai - și-a extins considerabil semnificația. Mie însă mi se pare că tulpina, sau, prin generalizare, tot ce ține de restul ființei sau al obiectelor, are cel puțin tot atât de multă importanță ca și rădăcina.

Încă de la școală, copiii învață să pună semințe de fasole în vată udă și să urmărească micile rădăcini care se formează și cum din sămânță se înalță o tulpiniță. În grădini se plantează flori primăvara, cu grija ca *rădăcina să se prindă*, pentru ca seva pământului să alimenteze planta.

Noțiunea de rădăcină s-a extins, de la plante, la tot ce ne înconjoară. Se vorbește despre fapte, obiceiuri, gusturi, trăsături de caracter *înrădăcinate*. Uneori se citează *rădăcina răului*, a durerilor și a altor emoții:

- *Rădăcina tuturor relelor: egoismul (proverb indian)*
- *Să ne mințim pe noi înșine ne este mai adânc înrădăcinat decât să-i mințim pe ceilalți. (F. M. Dostoievski)*
- *Iubirea nu poate prinde rădăcină în inima mângjită de ură. (Liviu Rebreanu)*
- În privința banilor, există uneori păreri diametral opuse:
- *Banii sunt rădăcina tuturor relelor... (M. Gill)*
- *Lipsa de bani este rădăcina tuturor relelor. (G. B. Shaw)*

Cuvântul *înrădăcinare* este folosit și în marcarea dependenței omului de pământul natal.

- *Dăruiește-i persoanei pe care o iubești: aripi pentru a zbura, rădăcini pentru a se întoarce și motive pentru a rămâne" (Dalai Lama)*

Rădăcina deci, cuvânt care sugerează baza, soliditatea, siguranța, sursa vieții, pare a avea o importanță majoră.

Dar și tulpina, trunchiul de copac și toate elementele derivate din extinderea noțiunii de *tulpină* mi se par cel puțin la fel de importante. Din rădăcini se vor dezvolta trunchiurile care dau fructe și flori. "*Bloom where you are planted*" (*înflorește acolo unde ești sădit*) e povața care este răspândită printre emigranți, cu semnificația: emigrantul este un deirădăcinat (nu total, limba natală va rămâne casa lui) și, pentru a putea *înflore*, adică a trăi *din plin*, nu doar a *supraviețui*, el va trebui să prindă rădăcini în țara de adopție. Fenomenul de transformare și adaptare a omului în noua țară se va face conștient, cu un efort de lungă durată, spre deosebire de plante care, hrănite, vor prinde natural rădăcini oriunde ar fi plantate.

Inginerii constructori cunosc bine importanța *corpului* clădirilor și nu numai a *fundației*. Blocurile și turnurile de

mare înălțime sunt calculate în așa fel încât flexibilitatea să le permită rezistența la vânturi și cutremure. Cei care locuiesc la etaje superioare pot simți unduirea construcției la vânturi puternice. La fel, pentru căile ferate intră în calcule nu numai rezistența ancorării în pământ, dar și fenomenele dilatare - contracție asociate variațiilor de temperatură.

În viața de toate zilele, obiceiurile înrădăcinate pot avea uneori o influență negativă în evoluția - de exemplu - a unei căsnicii și, dimpotrivă, flexibilitatea gândirii va genera stabilitate.

- "*La racine plonge dans la terre: le cerveau plonge en Dieu. C'est a dire dans l'infini.*" (*Rădăcina se scufundă în pământ: creierul în Dumnezeu. Adică în infinit*). (**Victor Hugo**)

Voi încheia cu exemplul care m-a determinat să scriu articolul de față. Când aveam șapte ani am fost obligată să învăț pe de rost fabula lui **La Fontaine** "*Le Chêne et le Roseau*" (*Stejarul și Trestia*). N-a fost ușor. Dar astăzi, când sunt supusă greutăților care se abat peste mine precum vântul peste trestie și stejar, îmi repet poezia, pe care încă o știu și al cărei final este o mare lecție pentru fiecare dintre noi.

.....

L'Arbre tient bon; le Roseau plie.

Le vent redouble ses efforts

Et fait si bien qu'il déracine

Celui de qui la tête au ciel était voisine,

Et dont les pieds touchaient à l'empire des morts.

.....

Să așteptăm sfârșitul dar. Abia rostise-acest cuvânt,

Că dinspre nord s-a năpustit cel mai teribil vânt.

Rezistă la-nceput stejarul și trestia se înmlădie.

Dar vântul crește, crește, și celui care până-n cer

Își înălțase capul, deodată forțele îi pier...

*Izbit și smuls din rădăcină, s-a prăbușit pentru vecie.**)*

*) text premiat la concursul "Rădăcini", secțiunea eseuri, site-ul "Însemne Culturale" - mai 2016

**) (http://e-povești.ro/fabule/stejarul_și_trestia/ - autorul traducerii nu e specificat)

SERIA MARI PERSONALITĂȚI DIN QUEBEC

PĂRINTELE BENOIT LACROIX

(8 sept 1915 – 2 mar 2016)

– Omagiu –
Eva HALUS

Figură marcantă a culturii quebecheze, Părintele Dominican Benoit Lacroix, născut Joachim Lacroix, la Saint-Michel-de-Bellechasse, Quebec, la 8 septembrie 1915 și decedat la 2 martie 2016, a trăit un secol care i-a oferit și mari tragedii – două războaie mondiale, printre alte nenorociri – dar a fost și secolul care i-a dăruit privilegiul de a fi contemporan cu Gandhi, Jean XXIII, Martin Luther King, Teilhard de Chardin, Mama Theresa, Jean

Vanier și mulți alții...

Preot dominican, teolog, filozof, medievalist, profesor universitar și eseist, fondator al Centrului de Studii ale Religiiilor Populare, membru al Comitetului Științific al Institutului Quebechez de Studii în Cultură (QRC), din 1980 în 1986, Benoit Lacroix a urmat ani întregi de studii la diverse instituții de învățământ, pentru ca apoi să fie, pentru cea mai lungă perioadă a vieții sale, profesor de istorie și cultură medievală. Profesoratul său ilustrează una din mantrele sale preferate : „*Il y a plus de Bonheur à donner qu'à recevoir*” (cu sensul că este mai important să știi să dăruiești din cunoștințele tale, decât să primești). Astfel, a petrecut 40 de ani în învățământ, în universul numit UNIVERSITATE, fără a fi un joc de cuvinte. Din 1941 este profesor de studii medievale la Universitatea de Montreal (până în 1981), între 1973-1976 predând la Caen, în Franța, în 1961 în Japonia și în 1965 în Africa Centrală.

Ca să vorbim însă de Benoit Lacroix, omul care a fost cu adevărat, trebuie să căutăm originea credinței sale în Dumnezeu, în Fecioara Maria și Iisus, credință care i-a animat toate actele și l-a condus pe drumul vieții sale. Modelul, cum el însuși spunea, au fost părinții săi. De la mama sa, Rose-Anna Blais, ordonată, serioasă și devorată, a învățat de mic sensul datoriei, pietatea și loialitatea. Mama este cea care i-a insuflat iubirea simplă a Fecioarei Maria și l-a făcut să evite dogmele. De la tatăl său, Caius Lacroix, a moștenit, pe lângă credință, dragostea pentru SPAȚIU, spațiul larg, panoramic, flancat de fluviul St. Laurent, Insula Orleans și Munții Apalaches – peisajul orașului său natal, Bellechasse. De aici, gustul său pentru descrierile cosmice ale Genezei, pentru gândirea globală și pentru marile fresce ale lui Chagall.

Adorarea Maicii Domnului i-a insuflat o dragoste și înțelegere aparte pentru femeie, femeia modernă din ziua de azi, femeia de-a lungul istoriei, cât și de „femeia tuturor timpurilor”, EVA, prima femeie creată de Dumnezeu. Nefiind catalogat drept feminist, el a făcut totuși interpretări ale istoriei Biblice „Adam și Eva”. Conștient că această istorie a generat o viziune prezentă de secole întregi, care dăinuie și azi, asupra inferiorității femeii în raport cu bărbatul, asupra nedreptății atribuirii unei femei povara *Păcatului Originar*, într-o lume în care violența și războaiele sunt de predilecție conduse de bărbați. El credea că armonia între oameni ar rezolva această stare de dezordine și violență a lumii. Această armonie dobândită la nivel personal (armonia dintre spirit și rațiune, despre care Sfântul Augustin de

Le Père Benoit Lacroix
(1915 – 2016)

Hippone spunea că, dacă ea există, Dumnezeu nu poate fi prea departe), ar putea conduce la armonie universală. Însă în practică, în straturile societății, este nevoie de a căuta armonia dintre femeie și bărbat și de a reinventa relația lor, în mii de forme...

Iubirea și înțelegerea lui Père Benoit Lacroix se răsfrângeau asupra tuturor oamenilor. Admirația și simpatia lui pentru studenți, tinerii noii generații era bine-cunoscută. Avea credința că toți oamenii sunt cu adevărat egali în dragostea pe care Dumnezeu și fiul său, Iisus ne-o poartă, dar că cei care presară rugăciune prin mizericordie, sunt mai aproape de a înțelege și a prețui Misterul Lumii, decât cei care trăiesc simplul cotidian. Lui Benoit Lacroix, locuit de fluviul vieții (pe care îl asemăna întotdeauna cu fluviul St. Laurent), îi plăcea să citeze din Catherine de Senne (Sfântă mistică – 25 martie 1347- 29 aprilie 1380): „*La vie est un pont, surtout n'y construis pas la maison*” (Viața este ca un pod, în nici un caz nu îți construiește o casă) și din Sfânta Thérèse de Lisieux (model de sfințenie pentru catolici): „*Le Temps est ton navire et non ta demeure*” (Timpul este nava ta și nu locul tău de veci)...

Centrul Cultural de Studii de Religii Populare, fondat de Benoit Lacroix, a publicat între 1968 și 1971, douăsprezece „Caiete de studii de religii populare” și a organizat din 1970 în 1982, unsprezece colocvii universitare despre religia populară la catolicii francofoni, în Quebec, Ontario și Acadie. Părintele Benoit a participat între 1973 și 1976 la schimburile universitare care se făceau între Franța și Quebec în acea perioadă, numită „vârsta de aur a cooperării franco-quebecheze în educație”, fiind profesor la Universitatea din Caen.

De asemenea, în cadrul Institutului Quebechez de Cercetări în Cultură, împreună cu Jean-Paul Montniny, Benoit Lacroix a organizat în 1982 un colocviu internațional în domeniul studiilor religiilor populare.

Fiind un mare pasionat al studiilor legate de Evul Mediu și în același timp teolog, Părintele Benoit a observat felul de manifestare în societatea quebecheză tradițională și și-a exprimat punctul de vedere că societatea quebecheză moștenește în structura sa bagajul din Evul Mediu, ca și cum Renașterea, care a emancipat gândirea europenilor, nu s-a făcut simțită ca influență aici.

Aduc prin această scurtă istorisire a vieții Părintelui Dominican Benoit Lacroix, presărată de urmele gândirii sale teologice și filozofice, un omagiu, acum între cele două sărbători ale Paștelui (Catolic și Ortodox), știind că între 1987 și 2010, el a publicat în jurnalul *Le Devoir*, mai multe eseuri scrise într-un

limbaj poetic, spiritual, adeseori legate de venirea primăverii și Sărbătoarea Paștelui. Este un moment binevenit să ne gândim la Părintele Benoit Lacroix, care transmitea binecuvântarea sa cititorilor jurnalului Le Devoir, în fiecare an, de Paști, la venirea primăverii!

POEZII

Primăvara

Șterge roua dimineții ochii palidelor flori,
Tandru trezind iar, la viață, irisul-n multe culori!
Secretoșii bulbi lăsat-au ca să iasă la lumină
Plantele ascunse, iarna, în fragila rădăcină.

Se răsfată-n frunze ude, mici insecte însetate,
Pândind, totuși, răpitorii, din văzduh să nu se-arate
și zărindu-le, flămânzi sau cu certe obligații
de-a hrăni, asigurând, viața noii generații

să nu le vâneze iute, fără milă și-ndurare
provocând la a lor semeni durere și supărare ;
Lângă lac, se-ntrec în salturi și-n bizare-orăcăieli
Broaște, care mai de care, câștigând în decibeli ;

Triluri binefăcătoare le întrerup « simfonia »,
Păsările, în acorduri, învingând monotonia;
Coliere-n perle rare, transformate prin magie
de-un mănunchi de raze calde, fac din rouă-o feerie !

Pocnesc mugurii pe ramuri, invitând la contemplare,
Pictori immortalizează-n cadre, iute, astă întâmplare,
Care chiar de se repetă, peste vreme, anual
Ne uimește, prin splendoare, cu decorul actual!

Animale din bârloguri, ies cu frică-ori îndrăzneală
luptând, ca să supraviețuiască, după foamea hibernală;
« joc » de forță și putere ori «de-ascunselea» se iscă,
Nu e glumă, ci triere, hămesiții viața-și riscă !

Slobozite de prin sere, își strămută locuința
Vegetalele plâpânde, ce-și schimbă obișnuința
de-a trăi , pentru o vreme, în grădinile greblate...,
până când vor fi culese și-apoi, întrebuințate ;

Robotind, din floare-n floare, albinele zumzând,
Cu nesaț le sorb licoarea și polen împrăștiind,
dau « gazdelor » temporare, șanse de necontestat
să devină roditoare: moștenire-«ab intestat»..

Reîntoarcerea la viață e și scrisă: în Sfânta Carte!
Martorii de Învierea Domnului Isus din moarte
Suntem noi, creștinii lumii, care-n taină ne rugăm
Să primim Lumina Sacră, să putem să re-nviem!

Surse :

- *Témoignage de Benoit Lacroix* , (Mărturiile lui Benoit Lacroix), versiune originală prezentată la « *Déjeunes de la prière* » , pe 22 noiembrie 1990 la hotelul Regina Elisabeta, la Montreal, carte reeditată cu ocazia funeraliilor Părintelui Benoit Lacroix, care au avut loc pe 10 martie 2016, la Capela Saint-Albert-le-Grand.
- Mărturiile dnei. Cristina Popescu, prezentă la numeroase conferințe de religie populară, prezentate de Părintele Benoit Lacroix.

Cristina-Marina MURGEA

Ciobul

Un olar trecu pe roată, lutul moale, lipicios
Și făcu, în mare artă, un bol roșu-argilos;
Îl așază apoi, cu grijă, lângă o oală mai veche,
Ce nu avuse, pe timpuri, ca ea, egală pereche!
Se uita cu fudulie bolul proaspăt pregătit,
Sfidând, fără de rușine, oala veche, de gătit.
Larg la gură, smălțuit, dar lipsit de profunzime,
Nu-ncăpeau în el prea multe; dar era plin de... cruzime!
Tot strigând și azi și mâine, tare și chiar răspicat
Că vrea să-și mențină rangul, fără-a fi amestecat
Cu cioveie, alte oale, unelte de-odinioară,
l-au mutat, atunci, stăpânii, sus, pe o policioară ;
Și în mare admirare, viețuia acest «pupil»,
Pus pe mese, la ospete! Rezulta din al său « șpil »
O mare discriminare printre vasele din casă,
Care nu înțelegeau de ce-i pus pe vârf de masă,
Privilegiatul ăsta, tinerel cu gura lată,
Ce nu-i bun decât să țină, înăuntrul-i, o salată!
Singura ce nu-l privise, cu ochi răi și bârfitori
Era, însă, oala veche, cu suflet ocrotitor,
Ca o mamă iertătoare de-a copiilor isprăvi ;
n-avea timp de cleveteală, nu știa a trândăvi;
robotind în ziua toată, trecută prin foc și apă
pregătea cu trudă hrana, la ospete ori vreo-agapă...;
...Și i se întâmplă-odată, bolului ăstuia snob
Să fie atins, din greșeală; căzând, îi sări un ciob ;
Se porni pe plâns și urlet, bolul proaspăt, « mutilat »,
Însă-n râset izbucniră, oalele cu smălțul crăpat ;
« Nu mai e bun de nimica, bolul cel pretențios !
Ciobul mic i-a luat și faima și nu mai e nici frumos !
În sfârșit, rămas-am, iară, numai noi de trebuință
Că de el nu aveam loc..., în această locuință ! »
Întristată de-ntâmplare, oala veche, înțeleaptă
asigură bolul, cum c-aproape tot se-ndreaptă !
Dojenind, însă, pe oale, nu se abținu să zică :
« Râde ciob de oală spartă »; « lucrurile se mai strică ! »

Stăpânii lipiră ciobul, bolului cel arătos,
însă, se tot dezlipea ciobul și sărea pe jos..
săturați să tot repare, i-au luat pe amândoi
și i-au aruncat, afară, într-o ladă de gunoi.
Chiar dacă se amuzară, supărare și-l bârfiră
Pe bol și pe ciobul lui, toate vasele gândiră
c-orice... lucru sau ființă, fie tânăr sau bătrân,
bun sau rău..., tot moare-odată și în loc, alții rămân...
Filozof, ibricu-n coadă, lâng-o ceașcă de cafea
spuse: «poate dacă ciobul ăla, bolului nu îi cădea,
uitam că viața e scurtă și am fi putut pretinde
c-am trăi, mereu..., lipiți
și nicidecum nu ne-am desprinde..! »

APROAPE DRAGOSTE

Camelia ARDELEAN

(Premiul I la Concursul „Premiile Ars Poetica 2015”,
Călărași, secțiunea „Proză scurtă”)

Eliza păsea grăbit, fără să privească în jur, numărând în gând dalele de pe trotuar și încercând să-și calmeze starea de surescitare. Căsnicia ratată, în care își investise patru ani din viață și suflet în exces, îi consumase toate resursele. Ura bărbații și nu mai vedea în ei decât niște animale egoiste (dacă egoismul ar fi putut fi, în mod normal, trăsătura vreunui animal!), subjugate de instinct.

Nu mai avea nervi să intenteze divorțul, dar avusese, cel puțin, curajul să plece de la soțul ei, de o bună bucată de vreme, mutându-se la părinți. Nu era, deocamdată, aptă să-și găsească un serviciu, fiind prea ocupată să-și adune rămășițele de gânduri și să-și lingă „rănilor”, deși era sigură că i-ar fi prins bine să aibă ceva de făcut. Fiindcă nu avea chef să vadă pe nimeni și devenise cam sălbatică, vechii prieteni o ocoleau sau, în cel mai bun caz, o priveau ciudat. Puțin îi păsa, însă. Pentru ea, momentan, lumea avea o culoare gri apăsătoare și nu întrevedea nimic care să-i schimbe această viziune sau măcar să-i mai îndulcească nuanța.

Unde ajunsese cu numărătoarea? Off! Pierduse de mult șirul... Deodată, un click, undeva în creier, o aduse cu picioarele pe pământ.

„Știu ce fac!” își spuse ea hotărâtă, în timp ce continua să meargă, fără să-și ridice ochii din asfalt. „Mă apuc de zugrăvit bucătăria!” Arăta groaznic, de când le explodase o sticlă de must, în toamnă, și le pătase toți pereții, inclusiv tavanul! „Poate că, după curățenia din afară, vine și cea dinăuntru!” Cel puțin, așa citise ea, mai de mult, într-o carte și îi plăcu, astfel că ținu minte și se agăță subit, în gând, de acest firioșor gingaș de speranță.

Ajunsă acasă, își declară intenția părinților ei, care, bucuroși că o vedeau, în sfârșit, interesată și de altceva, decât să lăncezească toată ziua în pat, cu ochii în tavan, fură întru totul de acord.

Zis și făcut! Eliza puse mâna pe telefon și-l sună pe unchiul Nelu. Acesta, instalator de meserie, avea o mulțime de cunoștințe și de amici cu diverse meserii.

- Știu eu un băiat harnic și serios, care nu lucrează așa scump! spuse el. Nu-i angajat ca zugrav, da' se pricepe la toate și, în timpul liber, mai face și el un ban! L-a părăsit nevasta mai de mult și l-a lăsat cu un copil pe cap, săracul, l-a crescut singur, de când era mic!”

„Oare de ce numai bărbații sunt *săraci* și *oropsiți*, atunci când trebuie să-și crească singuri odraslele, iar de biete femeii nu-i e milă nimănui, că doar mai des sunt părăsite femeile de bărbați, decât invers?”, gândi Eliza cu ciudă, dar se abținu.

Unchiul Nelu o asigură că va vorbi cât mai repede cu „băiatul”, iar Elizei nu-i rămase decât să spere că acest lucru se va întâmpla în curând. Trecură însă mai bine de două săptămâni, fără nicio veste. Pe când își pierduse aproape orice speranță, într-o marți, sună la ușă.

- Așteptați pe cineva? își întrebă ea nedumerită părinții, știind că, de obicei, nu venea nimeni la ei neanunțat. Aceștia dădură din cap, la fel de nedumeriți ca și ea.

Eliza deschise șovăielnic ușa și rămase în prag, încremenită de uimire. În fața ei stătea un tânăr chipeș, înalt, cu părul șaten, ondulat și foarte des, și cu trăsături fine, parcă puțin prea feminine pentru un bărbat. Era îmbrăcat sport, foarte curat și mirosea a parfum fin.

- Tudor? întrebă ea cu neîncredere, după ce-și mai reveni din surpriză. Ce cauți aici?

- Eliza? întrebă bărbatul, cel puțin la fel de uimit ca și ea.

- Voi vă cunoașteți? interveni unchiul Nelu, din spatele lui, întregind tabloul „mirărilor” din acea zi.

- Ăă... oarecum!... se bălbăi Eliza, nehotărâtă.

- Da, oarecum!... o aprobă Tudor, zâmbind.

- Ia împărtășiți-ne și nouă de unde vă cunoașteți, dacă nu suntem prea indiscreți! insistă unchiul Nelu pe un ton ironic și provocator, făcându-le cu ochiul.

- Din copilărie! rosti Eliza și Tudor în cor, ca la grădiniță.

- Ahaa, așa îi zice acuma! nu se lăsă unchiul. Atunci de ce ai roșit la față ca o sfeclă, întrebă el amuzat, privind spre Eliza, de parcă ar fi furat cioara vopsită de pe gard și făcând-o să se simtă și mai penibil, decât se simțea deja. Nu era deloc delicat sau discret unchiul ăsta, dar probabil că aceasta făcea parte din farmecul lui!

Mama, văzând încurcătura fiicei, încercă să le abată tuturor atenția spre altceva:

- Pofțiți în casă, domnule Tudor! îl invită ea ceremonios.

- Tudor, vă rog, ajunge atât! spuse el, ușor jenat. Ce mai faci, Eliza, nu te-am văzut de un car de ani? o întrebă, după ce spiritele se mai liniștiră.

- Eu... cu viața! bâigui ea, luată prin surprindere. Nu-i mai pusese nimeni, de mult timp, această întrebare, nici măcar ea însăși, așa că nu avea un răspuns pregătit.

- E despărțită! interveni unchiul Nelu, cu aplomb.

Eliza pări brusc, coborând privirea pe gresia din bucătărie. Ce bine ar fi fost să existe o vrajă, care să o facă, dintr-odată, nevăzută, măcar pentru câteva minute! Dar nu exista, așa că trebui să facă față, din nou, tuturor privirilor indiscrete îndreptate spre ea.

- Oh, îmi pare rău! spuse Tudor, pe un ton compătimitor.

- E ok! ripostă ea tăios. Se săturase să tot fie privită cu milă, de parcă ar fi fost ciumată. Se întâmplă și la case mai mari! continuă cu un ton care încerca să pară indiferent, deși durerea o măcina pe dinăuntru, ca un vierme.

- Te înțeleg! Am trecut și eu prin asta! rosti el îngăduitor.

- Și totuși, de unde vă cunoașteți? reveni unchiul Nelu cu întrebarea fatidică, părând să-l roadă curiozitatea, mai mult decât pe oricine altcineva.

Așa aflară cu toții, până la urmă, că într-adevăr se cunoșteau din copilărie, mai precis din vacanța de vară, când Eliza terminase clasa a șasea, iar el urma să înceapă, în toamnă, primul an de liceu. Tudor locuia pe aceeași stradă cu bunicii ei. Se cunoscuseră într-o zi, când se dădea cu bicicleta pe stradă și, trecând prin dreptul porții lui, îl văzu în curte. Intrară în vorbă și se născu între ei o simpatie din prima clipă. Mai mult decât atât,

Eliza se îndrăgosti pe loc de băiatul athletic și binecrescut, o dragoste înflăcărată, dar platonice, așa cum se întâmplă, deseori, la o vârstă atât de fragedă. Nu-i mărturisise, însă, niciodată, acest lucru, fiind prea timidă să arate ce simte, iar el, pe atunci, prea serios. Desigur că păstră toate aceste amănunte "picante" pentru sine, fiind decisă să le ducă cu ea în mormânt, atunci când va veni momentul. Deși nu se mai întâlniseră, după terminarea vacanței, decât de vreo câteva ori, iubirea pentru Tudor îi rămase adânc săpată în suflet mai mulți ani, până când termină și ea liceul. Nu credea că, după atâta vreme, se vor revedea, și încă în asemenea împrejurări, chiar la propriul domiciliu.

Tudor, tot timpul cât vorbise Eliza, o privise cu simpatie și interes, fără măcar să bănuiască sentimentele adânci pe care aceasta le nutrise cândva pentru el. Ca să scape de stânjeneala ce o cuprinsese, cu toate privirile ațintite asupra ei, Eliza schimbă brusc subiectul:

- Uite ce avem de făcut! spuse ea ferm, arătând cu mâna spre pereții stropiți de must. Fusese deja mult prea amabilă cu un „exponent” masculin, lucru nepermis, după noua sa teorie de viață, de la care nu voia să se mai abată cu niciun chip.

Tudor se ridică, urmărind cu privirea mâna Elizei. Era cu un cap și jumătate mai înalt decât ea, musculos și bine făcut, „un specimen de toată frumusețea”, cum ar fi zis verișoara ei, Adina, cu care își petrecuse adesea, în copilărie, vacanțele la bunici, comentând împreună despre „cât de mortal” arăta Tudor, „băiatul cu bicicleta”, de pe aceeași stradă.

În cursul explicațiilor detaliate despre problema „spinoasă” a pereților și tavanului, ochii li se intersectară de câteva ori, iar Eliza se simți stingherită, de parcă vechea iubire i-ar fi fost, brusc, deconspirată. Știa însă că acest lucru era imposibil și îi era ciudă pe ea că se fâstăcește, ca o fecioară la prima întâlnire. Hotărâse deja că „toți bărbații sunt niște nemernici” și nu avea de gând să lase o „fostă iubire” din copilărie să-i strice planurile.

- Dacă nu vă deranjez, pot să încep de vineri, când am liber! ruse Tudor tăcerea. În două zile termin, nu e mare lucru!

Se tocmiră asupra prețului, apoi, după ce-și bău cafeaua, se ridică să plece, scuzându-se că are de lucru în altă parte.

- Păcat de el, băiat fain, da` n-a avut noroc în căsnicie! comentă unchiul Nelu, după ce Tudor ieși pe ușă. Cică a prins-o pe nevastă-sa cu unu` din vecini!

- Da, și el n-o fi călcat niciodată strâmb! spuse Eliza ironic. Numai o femeie proastă pleacă de la un bărbat bun!

- Păi nici deșteaptă nu poți să spui c-a fost! o contrazise unchiul. El are casă moștenită de la bunică-sa, și-a renovat-o singur, a făcut-o bibelou, și-a luat mașină, e harnic, știe să facă bani! Ea... a venit cu mâna-n... buzunar și tot ea cu gura mare! Ba a mai și iubit-o, ca un prost! Femeile!... conchise el ironic.

Eliza se pregăti să dea drumul unei șarje usturătoare despre bărbați, garnisită cu suficiente exemple în viață, cunoscute personal, dar unchiul Nelu, simțind probabil acest lucru, se ridică să plece. Dezamăgită, nepoata trebui să-și pună lacăt la gură și să lase necruțătoarea teorie pentru altă dată.

Zilele trecură repede, iar Tudor apără vineri dimineața la ușă, echipat cu tot ce era necesar, ca să înceapă lucrul. Eliza îl invită, cu sfială, înăuntru. Era singură acasă, mama ei avea programare la dentist, la un medic care venea din alt oraș doar vinerea și sâmbăta, iar tatăl, ca de obicei, la chibiți.

- Doamne, încă nu-mi vine să cred că am dat tocmai peste tine! ruse Tudor tăcerea. Apropo, tot micuță ai rămas! o alintă el.

- Da, n-a prea plouat pe strada noastră! se strădui ea să glumească, deși încă mai simțea o piatră pe suflet, după despărțirea de soț. Nici mie nu-mi vine să cred că ne revedem!

Nu ne-am întâlnit de... douăzeci de ani! Ce repede trece timpul! Am auzit că ai deja un băiat mare!

- Măricel, e în clasa a șaptea, dar precis ai auzit mai mult decât! Unchiul tău nu e cel mai discret om pe care-l cunosc! zâmbi el.

- Așa e! îi ținu isonul Eliza. Discreția nu e punctul lui forte, dar nu e rău intenționat! Țasta e, pur și simplu, felul lui, de când îl știu! Bine, te las să lucrezi, că imediat vin ai mei și mă ceartă că te-am ținut din treabă!

Tudor se puse pe lucru. Se schimbă întâi de haine, apoi se apucă de răzuit pereții. După ce termină, începu să dea cu glet. Eliza știa deja toate aceste operațiuni, fiindcă i le explicase în amănunt. Din când în când, mergea la el, să vadă dacă nu are nevoie de ceva sau dacă nu voia să facă pauză. Făcu, într-adevăr, mult mai multe pauze, decât ar fi fost necesare, ca să stea de vorbă. În bucătărie, după ce adunaseră lucrurile, spațiul rămăsese foarte mic, de aceea fură nevoiți, de câteva ori, să se lipească unul de celălalt, ca să poată trece. De fiecare dată, Tudor o privea lung și ofta. Ea se înroșea, prefăcându-se că nu observă.

Seara veni pe nesimțite, iar el trebui să plece. Urma să vină din nou, a doua zi, ca să dea cu lavabil. Abia atunci ajunseră acasă și părinții ei.

- Gata treaba, gata? întrebă tatăl, curios.

- Încă nu, dar nu mai e mult! răspunse Tudor, luându-și rămas bun. Poate mâine seară vii la un suc! mai spuse el, cu ochii țintă la Eliza, în timp ce ieșea pe ușă.

- Păi... să vedem! Mai e până mâine! se poticni ea, luată prin surprindere.

- Fain băiat! îl etichetă tatăl, după ce Tudor plecă. Ca bradul! Norocoasă femeia care dă peste el!

- Cu mașina sau cu ce? îi dădu Eliza replica ironic, înclădată de apropiurile care i se tot făceau, din toate părțile.

Morocănoasă, se închise imediat în camera ei, trântind ușa. Nu avea niciun chef de speculații pe tema bărbaților, oricât de reușit ar fi fost „exponentul” în cauză! O să refuze invitația la suc a doua zi, cu siguranță! Avea, și așa, destule necazuri, ca să se mai complice cu o nouă întâlnire! Deși... poate că nu i-ar prinde tocmai rău puțină relaxare! Ar mai uita de pustiul din suflet...

Dimineața devreme, Tudor își făcu din nou apariția, ca să-și continue treaba. Era îmbrăcat diferit față de ziua precedentă, dar la fel de curat și îngrijit. Eliza simți o ușoară emoție în stomac când îl văzu, dar încercă, pe cât posibil, să nu se dea de gol. Își povestiră multe în pauza de cafea, apoi la prânz, când îl chemă la masă și seara, după ce termină cu zugrăvitul, înainte să plece. Eliza simți, încet-încet, o apropiere între ei și începu să se sperie. Nu știa ce să facă sau cum să iasă din situație, ca să nu fie din nou rănită.

- Mi-ai promis că ieșim azi la un suc sau la o pizza sau... la ce vrei tu! o smulse Tudor din gânduri, cu toate că nu fusese vorba despre nicio promisiune.

- Păi... dacă ți-am promis, atunci trebuie să mă țin de cuvânt, nu? rosti ea fără să clipească, deși cu o secundă înainte avusese intenția să spună cu totul altceva.

- Ok! Vin să te iau cu mașina, după ce fac un duș? întrebă el, cu un zâmbet luminos pe față.

- Nu, lasă că ne întâlnim în oraș, mai fac și eu mișcare! răspunse ea, cu gândul, mai degrabă, să nu o vadă vecinii împreună cu un bărbat, altul decât soțul ei. Nu știa încă nimeni că plecase de la acesta definitiv și nu voia să dea, de pe acum, apă la moară „gurilor rele”.

Își fixară întâlnirea la intrarea în parc. Eliza își dori, după mult timp, să se simtă atrăgătoare. Trase pe ea niște blugi trei sferturi

și o bluză care se mula provocator pe formele-i voluptuoase. Tudor o aștepta deja acolo, cu un buchet de flori.

- Păi dacă e întâlnire, măcar să fie una completă! glumi el, sorbind-o din ochi. O luă apoi pe după umeri și vru să o sărute pe obraz, dar Eliza, neștiind ce se întâmplă, făcu o mișcare bruscă, așa că sărutul îi veni direct pe buze. Amândoi tresăriră și se priviră surprinși, apoi începură să râdă. Se miră cât de relaxată se simțea în prezența lui și acest lucru o bucură.

Era prea frumos afară, ca să stea ținuiți la o terasă, așa că porniră în plimbare. Parcul era tixit de lume. În filigorie cânta o formație de muzică ușoară, ca în fiecare vară, la sfârșit de săptămână. Se strecurară printre privitori și se retraseră sub un copac. Tudor o invită la dans. Eliza, cu toată sfiala ei, fu încântată de idee, mai ales că întunericul îi proteja de ochi iscoditori, în colțul în care se ascuseseră. Cânta „Time of my life“, o melodie care înnebunise generația lor în anii de liceu. Se lăsă moale în brațele lui, ca o meduză în apa mării. Acesta o lipi și mai strâns de el, cu brațele lui mari și vâjnoase. Timpul părea că stă pe loc și, în același timp, că aleargă ca un nebun.

Rămaseră printre ultimii care părăsiră parcul. Tudor, profitând de neatenția ei, îi fură, pe fugă, vreo două săruturi. Eliza nu se împotrivi, deși era neliniștită de repeziciunea cu care avansau lucrurile.

- Ce faci mâine, nu vii pe Cetate? o întrebă el, la despărțire. Dealul Cetății, care străjuia orașul de secole, era un punct turistic important și, în același timp, un refugiu preferat de mulți îndrăgostiți.

- Nu e rea ideea! răspunse Eliza bucuroasă. Chiar nu am mai fost de mult și-mi era dor! Putem pleca de dimineață, ca să nu fie prea cald!

Se despărțiră cu un nou sărut, de data aceasta mai profund, astfel încât Eliza îi simți gustul mentolat de la pasta de dinți. Căldura din stomac și fiorul de pe șira spinării o făcură să uite complet de noua „filozofie“ de viață, pe care și-o propusese.

În dimineața următoare, pe o vreme superbă, își începură mica lor aventură, cu un entuziasm de zile mari. Norii de pe fruntea Elizei se risipeau treptat, abia dacă își mai amintea ce oropsită se simțise până nu de mult. Începură să urce, ținându-se de mână, dealul Cetății. Își povestiră câte în lună și în soare, de parcă erau de când lumea împreună. Nu se mai simțise niciodată atât de familiară cu un bărbat pe care îl văzuse de numai câteva ori în viață.

După ce parcurseră cam jumătate din drum, se opriră într-o poieniță. Tudor o prinse pe după umeri și o trase spre el. O mână îi alunecă ușor de-a lungul spatelui, spre fese, iar cu cealaltă îi mângâie tandru părul de pe ceafă. Se priviră în ochi câteva secunde, fără niciun cuvânt, apoi se sărutară flămânzi, uitând de sine, într-o plutire ireală. Elizei îi bătea inima cu putere. Rațiunea îi spunea să se oprească. Totul se întâmpla mult prea repede, iar ea era acum prea labilă, ca să discearnă între ce ar trebui sau nu să facă. Era însă imposibil să reziste brațelor calde ale lui Tudor, care o înlănțuiau ca niște tentacule de mătase, învingându-i orice rezistență.

- Mergem la mine? întrebă el șoptit.

- Da! se auzi spunând Eliza, iar vocea îi tremura.

Se întoarseră din drum, renunțând la panorama care se promitea superbă. Merseră tăcuți și grăbiți, de parcă îi alerga cineva din urmă. Tudor o ținea strâns lângă el, de după umeri, iar ea îl cuprinse de talie. Casa lui era în apropierea parcului, așa

că ajunseră repede. Eliza rămase uimită cât de curat era înăuntru, știind că locuia doar cu fiul său. Acesta era plecat în vacanță la bunici. O pisică neagră ca tuciul o întâmpină în prag, frecându-și capul de sandalele ei.

Tudor vru să pună masa, dar Eliza era prea emoționată, ca să poată înghiți ceva. Nu știa ce să facă sau ce o să urmeze, așa că se așeză tăcută pe un fotoliu, încercând să-și țină în frâu gândurile, care se îngrămădeau de-a valma în mintea ei.

- De ce ești așa cuminte, că nu te-a pedepsit nimeni? glumi Tudor. Hai să-ți pun niște muzică, mi-am selectat-o ieri de pe internet, să vezi dacă-ți place!

Atmosfera începu să se mai destindă. Invitată la dans pe cele mai romantice acorduri auzite vreodată, Elizei îi fu imposibil să refuze. Captivă în îmbrățișarea languroasă, ca într-o vrajă, nici nu-și dădu seama când ajunseră în dormitor. Făcură dragoste cu pasiune, încet, cu timpul de mână, mistuiți de flăcările dinăuntru, de parcă povestea lor de iubire, începută în copilărie, nu avea să se sfârșească niciodată.

Se întâlniră în fiecare zi, aproape o lună, timp în care Eliza trăi cele mai frumoase momente din viața ei. Nu îi venea să creadă că poate fi atât de fericită. În orele când nu erau împreună, Tudor o suna de la serviciu, din oraș, din piață, de oriunde se afla, doar să o audă. Vorbeau vrute și nevrute, ca să le treacă dorul. Se potriveau la idei, la gusturi, la tot. Simțea că vede lumea prin ochii lui și nu înceta să se mire că așa ceva putea să existe.

Într-o zi, însă, Tudor nu mai sună. Nedumerită, Eliza încercă să îl sune ea, dar îi răspunse robotul. Toată ziua se perpeli, întrebându-se ce s-o fi întâmplat. Nu era obișnuită să nu îi audă glasul, încă de la primele ore ale dimineții. Dădu de el abia spre seară, după ce insistă mult timp la telefon.

- Eliza, iartă-mă, nu am putut să te sun!... începu el, cu o voce ștersă. Îmi era... îmi este rușine!... Știi, nu ți-am spus, după divorțul de soția mea, am avut o prietenă, Corina! Era căsătorită, dar relația ei nu mergea deloc bine! M-am îndrăgostit de ea. Mi-a promis că-și părăsește soțul și se mărită cu mine! Am fost șase ani împreună. Acum câteva luni, m-am despărțit de ea, fiindcă am văzut că mă tot duce cu vorba și nu mai are de gând să divorțeze. Ne vedeam, și așa, din ce în ce mai rar. Astăzi m-a sunat, ca să mă roage să-i mai dau o șansă. Nu am putut să o refuz, după atâta timp... Dacă nu ar fi fost ea, noi doi... sigur am fi... Știi... Ești tot ce am visat și...

Eliza închise mecanic telefonul, cu ochii în gol. Simți că îi fuge pământul de sub picioare. Nici dacă ar fi tăiat-o în carne vie, nu ar fi durut-o mai tare. Castelul de nisip, pe care și-l construise de o lună încoace, se surpă într-o secundă. Se simțea folosită, dezgustată și de o mie de ori mai dezamăgită, decât fusese înainte. Își dorea să se deschidă pământul și să o înghită pentru totdeauna, dar probabil că șirul suferințelor nu se terminase încă, fiindcă acest lucru nu se întâmplă...

*

După vreo patru luni, pe când își luase orice speranță de a mai auzi vreodată de el, sună telefonul. Era Tudor. Elizei îi fu frică să răspundă. Abia își redobândise, cât de cât, liniștea. O făcu totuși, după ce acesta insistă de mai multe ori.

- Eliza, am fost un prost! rosti el, cu glasul întretăiat de emoție. N-a ținut cu Corina, ne-am certat din nou! Gata! Nu mai vreau să aud de ea! Știi... dacă vrei să continuăm de unde am rămas... eu sunt dispus... Dacă ai putea să ștergi totul cu buretele și să o luăm de la capăt... te rog!... Eliza!...

STUDIOUL DE CARTE (INTERVIU CU D.H. SILVIAN)

Dorina CIOPLEA

”Scrierile mele sunt tablouri, răspunsuri la sentimente de moment”

Pornind de la volum trei de poeme intitulat “Comice, dramatice, tragice și de demult”, din ciclul “Memoriile unui nărod tembel”, volum publicat și lansat în România la editura Tracus Arte, Dorina Cioplea a discutat, în exclusivitate pentru AgențiadeCarte.ro, cu D.H. Silvian, scriitor și artist plastic stabilit în Canada.

Ai plecat de mulți ani din România și cu toate astea scrii și crezi în limba română. De ce? Simți că nu ți-ai găsit total locul în Canada sau în intimitatea ta ești în continuare doar român?

Magia Canadei constă în realul posibilităților, în tangibilul înfăptuirilor. Miracolul acestei țări este acela că îți permite să fii ceea ce îți dorești. Fără fanatism, fără naționalism, fără doctrină, fără sacrificii. Nimeni nu îți dă, nimeni nu te primește, nimeni nu privește. Ești ceea ce îți propui în funcție de efortul pe care îl depui. Devii canadian păstrându-ți identitatea inițială. Decizia e a ta, nu e impusă, mesajul nu e propagat în megafoane. Vrei să uiți, uiți; vrei să fii, ești. Vrei să fii canadian, ești; vrei să rămâi român, o poți face cu mândrie. Am fost foarte plăcut surprins și chiar impresionat, asistând la o seară literară a Cenaclului Eminescu din Montréal, să descopăr că oameni plecați de peste 25 de ani din România se exprimă, și nu nostalgic ci cu viitor, într-o limbă română de înalt calibrul. Canada este locul în care au venit toți poezii, toți visătorii, pentru a-și realiza o nouă realitate. Iar eu, în această realitate, am devenit poet. În intimitatea mea sunt tot ceea ce mă lasă imaginația să fiu. Doar român !? Nu am fost niciodată doar român. În primul rând vreau să fiu om, să rămân cunoscut ca om, ca artist. Cât despre celelalte etichete și branduri, le las celor de la împachetare și ambalaje să se descurce cu ele. În engleză se spune sarcastic “I only work here”, “I am only an artist”, “I am only the wife... the husband” etc. “Only”, “doar”, nu suntem niciodată “doar”, nu avem dreptul să ne mulțumim cu “doar”. Vezi, iar dau sfaturi ! Și o fac mai bine în românește. Atâta tot.

Originală la felul tău de a scrie mi se pare, în primul rând, hotărârea asumată de a lăsa tot, de a nu tăia și a nu reveni peste ce ai scris. Când și de ce ai hotărât acest lucru? Mulți sunt de părere că poemele trebuie lăsate la dospit undeva, uitate, și apoi din nou periate...

Un tablou cere să fie pregătit. Pânza prelucrată, materialele bine alese, mediul bine decis, substanțele și pigmentii bine preparați. Tehnica e importantă, permite geniului creator să se exprime dând iluzia de ușor. Dar, odată pictura terminată, culorile fiind puse, nu te apuci să schimbi subiectul sau să elimini personaje. Dacă ești nemulțumit, începi un alt tablou. Scrierile mele sunt tablouri, răspunsuri la sentimente de moment, impresii în timp, reacții. Adevărul lor reiese din faptul că exprimă clipa. Arta lor constă în a crea această iluzie de ușor. Cotidianul e plin de greu, eu încerc să vorbesc despre el într-un mod simplu, direct, de zi cu zi. Greu avem tot timpul, eu doresc să ofer o scăpare, un fulg ușor. Răspunzând la această întrebare, am găsit în ce stil literar aș putea să mă plasez: senzațiile și impresiile prin care trec, pe care le văd și care îmi incită curiozitatea, intelectul și sufletul, îmi definesc haina de *impresionist cotidian*. Calitatea scrierilor mele constă în spontaneitatea lor. Imaginile și senzațiile se vor vizuale, tactile, transmise scurt, precis, repede, ușor de asimilat și plăcut de digerat. Ofer posterității și cititorului “my body of work”, totalitatea scrierilor ce au merit, sub pretext de “memorii”. Nu neapărat memoriile mele, ci ale tuturor celor ce mă vor citi.

Cât de bine te regăsești, după un timp, în ce ai scris?

Cum oare crezi că s-a ajuns la “*Memoriile unui nărod tembel*”? Tachinat cu primele poezii, tachinat despre faptul că am ales să scriu în românește, tachinat despre ideea pe care am avut-o ca să mă exprim în scris, am ieșit, într-o farsă de moment, cu acest titlu al trilogiei. Volumul patru și cinci, care dețin aceeași amplasare, cu toate că nu mai sunt sub frontispiciul aceluiași titlu, continuă conversația și terapia literară. Emoțiile fluctuează, personajele se dispută, vorbesc, își vorbesc, îți vorbesc, te fac să simți și să participi. “*Cititorul se regăsește*.” Nu eu am spus-o, ci aceia care au îndrăznit voiajul. Fiecare anotimp cere și își are felul său ideal de bucate. Iar eu... eu des mă mir, continui să fiu uimit.

« *Cultiv*

*Îmi cultiv cultul personalității, o zăpăcire
a intelectului și a suferințelor, adică mă autosizesez,
mă ung pe suflet.*

*Joc între definiții și filosofie. Încerc să-i implic și
pe alții, făcându-i complici, parteneri de dans,
sau voyeuri.*

*Mă străduiesc să nu cad în depresie, dar mă împiedic
des... de mine. »*

Picături – volumul cinci, p. 9

În poeziile tale scrii despre orice, nu se poate identifica (sau poate nu am găsit eu), un pattern sau teme obsesive. Cum îți alegi subiectele și când și cum simți potențialul poetic al unor situații?

Mă lupt cu personajul obsesiv. Sunt contra obsesiilor, contra obsesiilor folosite ca pretext de pasiune. Oglinda este o muză generoasă, un loc de inspirație colosal. Bineînțeles... trebuie să alegi cu grijă și modestie, poate nu chiar cu modestie, ci finețe. Dacă înveți cum să-i vorbești, îți va dăruia toate reflexiile necesare. Alteori, mă plimb înarmat prin locuri întunecate. Cuțitul meu este câteodată foarte ascuțit, dar în majoritatea cazurilor mă plimb cu unul de unt și nu fac nimic altceva decât să ung feliile de moment pe care participanții vieții mi le plasează pe farfurie. Caut bunul simț. Mă simt adeseori ca Percival în "his quest for the Holy Grail". Am ce am eu cu bunul simț. E o temă care apare des în conversațiile mele. Scriu despre "toate și nimic".

« Scrieri... nu neapărat politice, nu neapărat erotice, nu chiar mărturisiri, nu neapărat memorii, nu jurnal, adică așa, câte puțin din toate, un nimic din fiecare, nici asta, nici aia, dar exact așa cum suntem, nici excepționali, nici mediocri, nici banali, doar un pic așa ca timpul... senzaționali. »

Picături – volumul cinci, p. 6

De ce asta e aici, de ce aia este acolo!? Nu vreau nici să explic și nici să justific. Îi las pe critici să-și facă meseria și pe cititori să simtă.

Cum regăsești România și cum crezi că te regăsește ea pe tine? Te mai simți acasă aici? Simți că românii înțeleg ce scrii?

Adesea... mi se atrage atenția că viața nu e nici albă și nici neagră. Că adevărul e undeva la mijloc și că realitatea este gri. Cenușie. Exact ca România, reală și plină de adevăr. Mi s-a spus că cel mai important în poezie este căutarea adevărului. Iar eu... căutarea am găsit-o: în România, și se pretează perfect poeziei. Parcursul este inedit, o aventură. Nimeni nu ajunge exact la destinația propusă, însă drumul este pe cât se poate de interesant. Pentru a descrie cel mai bine situația, îmi voi permite un citat din filmul "Balanța": « *La ducere erau pe post de James Bond, la întoarcere pe post de aprozar* ». Orice artist dorește să fie universal valabil. Orice artist ține să-și creeze o audiență cât mai vastă, dar când spui « *râzi tu râzi, Harap-Alb* », sau când cânti « *opriți dricu', mortu' vrea să bea un Cicu* », cine mai bine să te înțeleagă, cine mai bine să te primească acasă!? Silvia Cinca a fost prima care a înțeles ce scriu, mi-a dat speranță și m-a făcut să cred că se poate. Dulu Ștefan m-a înțeles și mi-a demonstrat că trebuie să fac totul singur. Vlad Pufu mi-a arătat cât de mult. Ana Munteanu m-a învățat refuzul categoric și pragmatismul, ghidându-mă către stilul ludic și sarcasm. Mădălina Ghiu m-a înțeles, m-a citit și mi-a acordat prietenia. Silviu Lupescu m-a făcut să înțeleg cât de importantă este sănătatea. Stoicismul l-am învățat de la Lidia Bodea, iar diplomația tăcerii de la Gabriel Liiceanu. Tragedia, din nefericire, am studiat-o cu Ion Vădan. Am fost înțeles și am simțit pasiunea, flegmatismul și multilateralitatea lui Ioan Cristescu. Am simțit că am fost înțeles de Horia Gârbea. Viorel Păunescu m-a recitat cu talent. M-a citit Liliana Moldovan și mi-a făcut o critică minunată, ajutându-i și pe ceilalți să înțeleagă. M-a citit Nadia Fărcaș, Cristian Sincovici, și împreună am început călătoria. M-au citit Cornelia Maria Savu, Ioan Groșan și Traian T. Coșovei și mi-au recomandat cu încredere scrierile.

Blanca Alina Pop m-a înțeles cel mai mult, cel mai des, cel mai tare, ea fiind corectoarea cărților și colaboratoarea cea mai "bestială". Într-o noapte m-a citit Dora, și eu am fost cel care a înțeles, și mi-a plăcut și am continuat. M-au citit și recitat foste, foști, lume veche, lume nouă, și toți continuă să mă surprindă. Venisem să învăț, să fiu. Volumele sunt bine primite, experiența este de neegalat. « *Poeziile, gândurile, poemele, scrierile, povestea, se derulează cronologic. Un fel de jurnal cu pretext și pretenții de memorii. Pare personal, însă este ziua pe care toți o trăim, dansul pe care toți îl dansăm. Celebrăm... unii cântă, alții dansează, și unul sau doi, filmează.* »

Proiectul tău editorial continuă cu încă două volume, după ciclul format din trei cărți "Memoriile unui narod tembel". Primul dintre ele știu că este deja gata. Despre ce este vorba și când va vedea lumina tiparului?

« Sunt designer, deci creez lucruri, cotrobăiesc prin idei, bucăți și bucățele, nu inventez nimic, doar reinventez, construiesc din ce alții aruncă sau nu văd, din piese uitate și părăsite.

M-am plimbat pe străzi, printre oameni, prin sufletele lor, și am văzut că au nevoie. Nu m-a invitat nimeni, m-am invitat singur, nimeni nu mi-a șoptit o invitație, I crashed their party, m-am introdus și m-am fofilat în bairamul lor fără ca ei să observe, iar acum ei nu îmi mai dau voie să plec. »

Picături – volumul cinci, p. 13

Editurile vor decide soarta celor cinci volume. Campania marketing de familiarizare a numelui D.H. Silvan este în plină dezvoltare. Primele patru volume pot fi găsite și în format digital, acompaniate de ilustrațiile din ciclul "Destinului". Volumul cinci este în lucru. Scopul este de a nu uita și a nu arunca, de a închide câteodată ochii și de a-ți deschide sufletul. Lectură plăcută!

P.S. - Între timp, aventura vieții a continuat, și am ajuns tiptil la volumul nouă.

Închei cu poezia "Șervețel" din volumul patru, pagina 316 :

« Pe șervețelul de pe noptieră mi-ai lăsat forma buzelor tale. Recunosc culoarea rujului, eu ți l-am cumpărat. Eu l-am ales, dar nu pentru a citi pe fruntea mea, invers în oglindă, cuvântul "BYE !".

Simt rujul, îi recunosc mirosul, eu ți l-am dat. În drum spre baie, sub buric, îți recunosc scrisul. "MORE !", "MAI VREAU !". Abdomenul e mare, scrisul mic. Îmi place, sunt mulțumit.

Oglinda era goală și goi ne arăta, nu deforma, dar nu mă mai pot vedea în ea. Ai umplut-o de cuvinte, cu ruj. Îl știu, eu ți l-am luat. Mi-ai lăsat blesteme, păreri, numărul și adresa și unde-mi pot găsi lesa.

Scenarii diferite, același film, același ruj, aceleași buze, diferite muze. Un șervețel. »

POEZII

Marcela STRAUA

Unei tinere poete...

În lumea poeziei, când locul ți-ai câștigat
Nu pune clopoței la lauri, să fii observat,
Temperează-ți îndrăzneala, nu răni cu pana
Înmuiată în venin, nu se vindecă rana.
Poezia mea plutește în melancolie,
Dar nu despre mine-i vorba, e o ELEGIE.
O specie a poeziei, cu ea cochetez,
Cu jalea și tristețea ușor, versuri creez.
Mulți se regăsesc în ea, aceia mă adoră,
Unii iubesc alte genuri, și mă ignoră.
Când povestesc în versuri, la persoana întâi,
Țin locul celui trist sau vesel, sunt gândul lui.
Umbra mea nu ascunde un Phoenix în cenușă,
Stă-n calea fericirii, să nu iasă pe ușă.
Cheia n-o căutați, sufletul să-mi descuiati,
El nu are- un lacăt, nu-i cetate s-o forțați.
Poetul e regizor iar câteodată actor,
E Apollo.. sau pe-a iubirii stradă, cerșetor,
Din inimă vioară face, arcușul din har
Durerea și extazul cântă, în vers, iar și iar.

Te-ndemn

Când stai să numeri asfințituri prăvălitate
Bifând și numărând în calendar, zile cernite,
Iar nopțile -ngenunchezi la porțile tăcerii,
Te-ndemn, s-alungi fără de frică stafia durerii.
Când te-apasă o plumburie melancolie,
Și sleit de puteri nu ieși din nostalgie,
Cufundat în meditații adânci, devastatoare
Amintește-ți că noaptea-i o bună sfătuitoare.
Te-ndemn, să crezi în Pământul nostru,
-n cer și -n stele,
În mare, și-așteaptă, ca talazurile să spele
Și -apoi să poarte-n fiorduri îndepărtate,
Cenușiul din viața ta și de el să n-ai parte!

Și destinul doare....

Dorul de țara- mamă doare cel mai tare
Suspiniul apasă, chiar și destinul doare.
Nerecunoscătorul, îl cari-n spinare,
Ca pe ceva de preț, la mare depărtare!
E supărat pe fericire, nu l-a urmat,
Când, voi doi, peste mări și țări, ați zburat.
Nu știu ce a oprit-o, nu știu cine n-o lasă,
V-a condus pân' la poartă, și-a rămas acasă...
Priviți fotografii, făcute-mpreună..
Destinul și fericirea, mână în mână.
Te muștră și t-admonestează din privire

Cred c-ar vrea să soarbă,
un strop de fericire

...

Dorul ...

Am lăsat dorul, să zburde-n luminis,
Vreau să-l aduni din roua dimineții.
Sau poate e-n brumă, soarbe-l pe furiș,
La-ntâlnirea cu toamna-n drumul vieții.
Las dorința să spumege-n valuri,
Iar dorul în larg, să fie stins de ploi,
Să treacă timpul în albe stoluri,
Pe cerul iubirii, împărțit la doi.
Tăcerea o las, rug aprins să-mi fie,
Cum soarele,-n apus, i-o vâlvătaie.
Eu m-aș ascunde-n rime pe vecie.
Dacă dorul nu-i singur în odaie!

Inima în suferință...

Inima în suferință-i ca un pom lipsit de rod,
Râu secăt, fără izvor, țară fără de norod.
Sufletul nemângâiat i-o fântână părăsită,
Căzută, năruită, cu iarba pe zid crescută.
Sufletul fără pereche-i o floare nestropită,
Vara-n luna lui cuptor, îndoită, ofilită.
Pustiit, dezamăgit, cheamă ,strigă înăbușit
Somnul îi este coșmar, zvârcolit și chinuit.
Inima fără iubire e vaporu-n derivă,
Fără cârmă și busolă, cu valul împotrivă.
Sufletul neînțeleș suga-a trupului vigoare,
Îl secătuiește - nct, îl usucă, pe picioare.

De-aș ști, că mă mai ierți...

Dacă aș ști, să te opresc, acum,
Te-aș stropi cu-o ploaie de culori,
Pe-un arc de curcubeu ți-as face drum
Pavându-l cu petale de flori,
Te-aș îmbrăca în straie de alint,
Din luceferi ți-aș croi hlamidă
Ți-aș țese aripi cu fir d- argint,
Să zbori dintr-o lume perfidă.
Cu fruntea plecată, m-aș spovedi,
Să am în astă lume, judecată,
Dacă din drum te-aș mai putea opri,
De-aș ști, că mă mai ierți, o data..

Taina nopții....

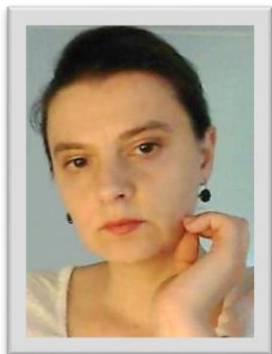
Mai port sărutul tău pe frunte ,
Parfumul florilor de munte,
Mireasma de frunză dospită
Pădurea vrăjită... ispită.

Izul dulce ,de reavăn pământ
Cu-al nopții murmur,
de leagăn cânt,
Mângâierea din pala de vânt,
Martora unui trist legământ.
Sclipirea roiului de stele
Taina nopții, visele mele,
Cu norii pe ele, perdele,
Pe umerii cerului grele.
Și-n palme cu luna chemată
De veghe, să stea ,noaptea toată,
Cu vraja-i să dezlege misterul,
Durerea-mi s-o cunoască și cerul.

Himera nopților.. de-o vară....

Himera nopților.. de-o vară,
Năluca, fantoma neclară,
Iubita mea din flori de tei
Speranță fără de temei.
O dorință neîmplinită,
Fantasmă, din vis zămislită,
De ce, de ce mă ademeneai
Și.. doar nopțile, mă iubeai?
Mă întorceai în feciorie,
Și-aș fi rămas pentru vecie
Iubito, da-n zori, dispăreai,
Iluzia nopților de mai.
Te-aștept, arzând, seară de seară
Să mă minți, ca prima oară,
Himeră, cu chipul ca luna
Te vreau iar, o noapte, doar una!

KARLINCHEN
de Annegert FUCHSHÜBER
traducere din limba germană de Iuliana ONOFREI

Karlinchen a fugit de acesta, deoarece focul cădea din cer și îi era foame și nimeni nu se îngrija de un copil care era singur și căruia îi era teamă.

Karlinchen a fugit și nu s-a oprit până ce nu a ajuns într-un sat. Era liniștit și calm.

Oamenii ședea la soarele cald pe bănci în fața casei, vorbeau puțin și erau mulțumiți.

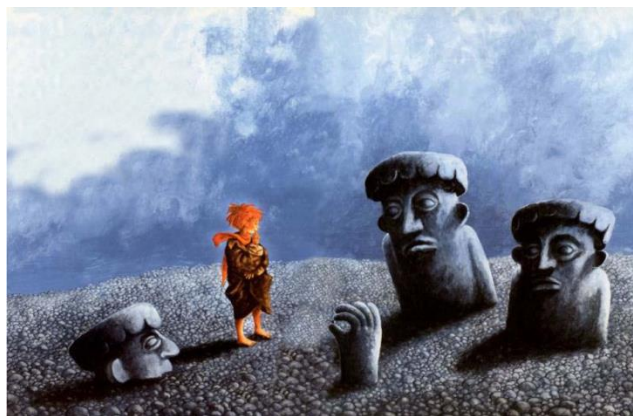
Karlinchen i-a întrebat, dacă le permite să stea aici, să aibă o bucăciță de pâine sau altceva de mâncare poate.

– Unde s-a mai văzut așa ceva! spuneau oamenii, un copil care hoinărește și cerșește! Cineva trebuie să se ocupe ! Ea aparține unui cămin, unei familii!

Ei au chemat poliția, care trebuia să o prindă pe Karlinchen. Dar ea a dat bir cu fugiții. Karlinchen a sosit într-o pădure, aici a găsit câteva boabe să mănânce contra foamei teribile. Și pe un mușchi de pământ moale și cald a putut să doarmă. Cu toate acestea, nu se săturase, iar zgomotele pădurii nocturne o înfricoșau.

Nu, nu voia să rămână aici pentru totdeauna, așa de singură. Așadar a drumețit mai departe prin pădure drept înainte până la celălalt capăt al ei.

Acolo a venit ea în țara, în care locuiau lupii de mare (Steinbeißer). Ei erau foarte prietenoși și i-au dat un pumn de pietre să mănânce, însă ea nu a vrut.

În legătură cu aceasta ei au fost foarte supărați.

– Nu-ți este aici suficient de bine? Dacă nu vrei să mănânci ceea ce-ți dăm noi, atunci du-te altundeva.

Atunci s-a gândit Karlinchen întristată. Nu mă plac, pentru că sunt altfel decât ei. Așa a fost!

Lupii de mare, pur și simplu, au părăsit-o. Atunci a plecat Karlinchen. Din nou a venit printr-o pădure mare și întunecată. Dincolo de ea, se situa țara mătăsariilor.

Aceștia strigau:

– Bine ai venit! Bine ai venit! Și au întrebat-o, ce voia.

– Ah, doar o bucăciță de pâine și un locușor cald de dormit, a spus Karlinchen.

– Asta poți avea, au ciripit mătăsarii, asta poți avea!

Unul, însă care stătea în spatele copilului a spus înspăimântat: nu are coadă!

Acum voiau toți să o privească de la spate pe Karlinchen și când au văzut că, într-adevăr, nu avea coadă au spus mârniți:

– Nu, atunci tu nu poți rămâne la noi. Nu ai coadă de mătase.

– Nu contează, i-a consolată Karlinchen pot să îmi agăț una sau să îmi fixez una cu un ac de siguranță.

– Nu, ne este imposibil, au strigat mătăsarii îngroziți, nu merge în niciun caz. Deoarece în țara noastră au voie doar mătăsarii să locuiască.

Fiindcă nu au ajutat-o nici o rugămintă și nici o implorare, a trebuit să meargă mai departe, cu toate că deja se înserase și era întuneric și rece.

Karlinchen s-a gândit tristă: – Nu mă ajută, pentru că sunt străină și altfel decât ei.

Din nou a ajuns printr-o pădure mare și întunecată. După aceea a sosit țara ciorilor grive. Aici a fost primită cu prietenie.

I s-a oferit un cuib moale sus într-un copac fără frunze. Și un șoarece mort de mâncare care mirosea: asta o să îți placă îndeosebi.

Sus pe copac nu putea să se urce Karlinchen, acesta era mult prea sus.

– Tu trebuie să zbori sus! i-au recomandat ciorile. Dar să zboare Karlinchen nu putea.

Șoarecele nu a dorit să-l mănânce. De acesta se îngrozea.

– Altceva nu există aici, au spus ciorile grive triste.

Atunci s-a gândit Karlinchen: Ele nu mă înțeleg, pentru că sunt străină și altfel decât ele.

Dar asta nu o ajută la nimic, a trebuit să plece mai departe.

Iar a ajuns printr-o pădure mare, întunecată. Unde înceta ea, începea țara *Schaffraffer-ilor*. Ei erau bogați și locuiau în case mari, confortabile și aveau mereu suficient să mănânce. Ce rămânea în plus de mâncare, ei aruncau. Chiar și animalelor de companie li se dădea ce era mai bun. Când oamenii se întâlneau pe stradă, se îmbrățișau și se sărutau reciproc pe fiecare obraz.

Dar Karlinchen, de care presupuneau, privind-o doar, că suferă de foame și singurătate, nu a fost luată în brațe de nimeni.

Sfioasă i-a abordat pe oameni și i-a rugat să le dea ceva să mănânce și un loc cald. Dar n-a avut succes!

– Pleacă de aici! Nu avem nimic! au strigat ei.

Oamenii bogați nu știu cum doare foamea, s-a gândit Karlinchen. Eu trebuie să caut oameni săraci. Ei știu ce amar este, când nimeni nu vrea să te ajute.

S-a dus la marginea orașului, în spatele fabricilor mari și a maldărului de gunoaie. Acolo locuiau în mici colibe, săracii.

– Pleacă de aici! Strigau ei, când au văzut copilul străin. Noi nu avem nevoie de tine. Barca e plină.

– Dar nu văd nicio barcă? a spus Karlinchen uimită.

– Când barca este supraaglomerată, se scufundă, au spus săracii. Când prea mulți săraci locuiesc aici, nu ajunge mâncarea și nici locul.

Atunci ne scufundăm toți. Astfel a trebuit Karlinchen să accepte, că nu putea să rămână. Dar nu știa încotro să meargă. Și colac peste pupăză, începu să mai și plouă.

Karlinchen a ieșit din oraș și a mers peste câmpuri. Atunci a văzut un copac mare, în ale cărui crengi cineva și-a construit o casă din tot felul de vechituri.

Aici stătea el pe uscat, privea la fereastră și mânca un sandviș mare cu brânză.

– Vino încoace și mușcă din sandvișul meu! a strigat el. Tu pari înfometată și obosită. Odihnește-te, aici este uscat și cald!

– Cine ești tu? l-a întrebat Karlinchen și privea uimită bărbatul, care arăta la fel de multicolor ca și casa ciudată.

– Un bufon, a spus el, doar vezi.

– Ah, spuse Karlinchen nu știam ce este un bufon, așa se numesc oamenii care sunt buni cu ceilalți? Te-am căutat mult, mult timp. Dacă îmi permiți, aș dori să devin un bufon ca tine.

POEZII BASARABENE

Dor de mamă...

...Îți sărut, maică, mâna ta
Și-nngenunchez pân-la pământ,
Îți datorez eu viața mea
De la botez pân-la mormânt...

Îmi ești mereu ca o icoană
La loc de cinste-n casa mea,
Unde mă-nchin atunci, când doare...,
Când n-am pe cine-a întreba...

Sărut eu, maică, chipul tău,
Ce-l port în suflet ca pe-un dor,
Ești darul dat de Dumnezeu,
Ești îngerul meu păzitor.

Mă iartă, maică, de-am greșit
Pe undeva, de n-am știut
Și pentru că te-am părăsit,
Făcându-ți sufletul durut...

Mă iartă, maică, de mai poți,
De i-am luat cu noi, departe,
Pe cei puțini, dar scumpi nepoți,
Punând un vreasc pe-un foc ce arde...

Aș vrea eu mult să-ți iau durerea,
Ce azi tot inima îți frânge,
Să-ți beau veninul mântuirii
Ce-ți ia din zile și te stinge...

Mă rog spre cer să-ți mai dea zile,
Să te mai văd încă o dată
Și pentru azi, și pentru mâine,
Pentru a-ți zice: mamă, iartă!

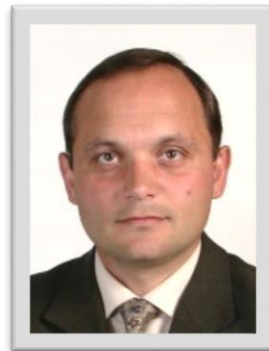
Satul meu...

Satul meu, copil orfan,
Cine te-o fi blestemat,
De te uită al tău neam,
De atâția am plecat?

Ce-ai făcut, prin ce-ai greșit,
De ne-ai înșirat prin lume?
Prea mulți pui te-au părăsit,
Unii nu-ți mai știu de nume...

Satule, de poți, ne iartă,
Pe copii și cei nepoți,
Ce durerea ta ți-o poartă
Pe la mult străine porți.

Satule, pe-ai mei părinți
Să-i mai ții în zile bune –

Pentru mine ei sunt sfinți
Ce li-i dat prea mult să-ndure.

Reveni-vom toți odată
L-ale caselor vechi porți,
Unde nu-i nici mamă, tată,
Nu mai poți să-i mai întorci.

Vom privi spre cer în lacrimi
Domnului rugând iertare,
Să ne șteargă-a noastre patimi,
Unora chiar grea trădare.

Ne-om ruga să fim prin stele
Lângă-ai noștri scumpi părinți,
Promițând să-ți stăm de veghe,
Satule, să nu mai plângi...

Durere...

...E rece, e frig și mă simt singuratic,
Purtat sunt de vântul, vuind ca sălbatic,
Cel gând solitar de lumină, căldură
Mă tot părăsește, din zile îmi fură.

Uitat-am cu timpul de Soare și Lună,
Tristețea mă-nfruntă, durere nebună,
Cel cântec e bocet și Doina e mută,
Mai lungă e noaptea
și ziua-i mai scurtă...

Privesc muribund către cerul galactic,
Cercând mii de ori numărul năprasnic,
Mă-ntreb, de mi-e dat ca să urc
pân-la stele
Peste o viață sau cu mult mai devreme?

Încerc să-nțeleg de ascult adevărul,
De blândă e lumea și nu mai e răul.
Îmi pun fel de fel întrebări aiurite,
Dar care sunt mute, nu sunt auzite...

Lilian CUREVICI

Guvernului...

...Ciudată mai e lumea guvernantă
Și lăcomă ca lupu-nfometat,
Lăsat-au țara goală, fără-o zdreanță,
Furat-au, n-ai să crezi, un miliard (!!!)

Iar noi, cei proști, săraci de când e
lumea
Cuminiți am stat
de când ne-am cunoscut,
Ne-am supărat. Puțin. Crezând aiurea
Că hoții țării binele i-au vrut...

Ne plângem de dureri un sfert de veac,
Călcând pe grebla grea electorală,
În fond, realizând același fleac,
Urcând în cer elita amorală.

Apar tot noi partide de orgoliu,
Am avansat noi mulți parlamentari,
Ce ne-au trădat din cel călduț fotoliu,
Crescând pe săracii miliardari!!!

Trezește-Te odată, cel POPOR!!!
Deschide ochii, ca să-Ți vezi trecutul,
Croiește-Ți calea dreaptă-n viitor –
I-ajuns prea dureros la os cuțitul!

Ești palma de pământ îndurerată
Ce-ai cuibărit
prea mulți mancurți hidoși,
Ce-au stins făclia-Ți dorului de viață
Și vitejia bravilor strămoși...

Mă tot întreb, ce-o fi să spunem mâine
Copiilor sau celor dragi nepoți –
C-am fost și noi mancurți și fără-nume,
Întreaga viață proslăvind doar hoți?!

Ar fi să scuturăm din pomul vieții
Mocirla sumbră-a neamului moldav,
Ce-au putrezit din rădăcini pereții,
Făcându-mi neamul orb
și mult bolnav.

Vă-ndeamnă-a rațiunii conștiință,
Să fiți la minte treji și-n cuget tari,
Doar Domnului cel Sfânt să-i dați credință,
Nu credeți cel gunoi parlamentar!!!

Coboară jos, hidoasă guvernare!
Ai rupt din trupul sfânt până la os,
E prea târziu să ceri din nou iertare,
Guvern mancurt,
corupt și minciunos!!!

POVESTIRI VESELE ȘI TRISTE
DE DOINA HANGANU-BUMBĂCESCU
Cătălina STROE

În ziua de 2 februarie 2016, am primit în casă o rază de soare, care mi-a încălzit inima.

Orice carte, a unui scriitor, este întâi un vis, o formă imaterială! Să ai în mână un vis materializat este o bucurie comparabilă doar cu a unei mame care după îndoieli, așteptări și dureri, de multe ori, își vede în brațe copilul – creația ei și a lui Dumnezeu!

Am spus toate astea ca să înțelegeți cu câtă emoție am ținut în mână acest vis realizat, cartea mult-dorită de Doina și de toți cei pe care, cu atâta gentilețe, i-a pomenit în prefață.

Citind cu atenție notele biografice am înțeles motivația și ezitățile autoarei. Ați trăit printre zei ai culturii, într-o lume astrală, unde valoarea și perfecțiunea redactării, prezentării și publicării erau etaloane obligatorii. Acest aspect v-a tăiat curajul să vă avântați pe tărâmul scriitoricesc, așa cum o fac astăzi foarte mulți neinițiați – floricele pe câmpii.

Pe de altă parte este adevărat că sub umbra marilor stejari nu pot crește alte plante. Dar, după o lungă așteptare, a venit și rândul autoarei pe care o felicit!

Este absolventă a facultății de litere și nepoată a unui om de cultură, așa că soclul era deja pregătit. Niciodată nu este prea târziu!

Coperta cărții a fost făcută cu un profesionalism desăvârșit. Are o estetică impecabilă care îmi face o mare plăcere de câte ori o privesc.

Cartea este foarte bine echilibrată în cele patru părți, care o definesc ca persoană și ca stil.

Eu l-aș numi stilul dulce-amar, specific vieții reale, acest amestec comico-tragic specific, în plus, neamului românesc. De fapt a făcut o pledoarie exemplificată a acestui aspect, pe care l-au observat atât cei din țară cât și străinii implicați în cunoașterea ei.

Deci, cartea are un stil românesc, foarte teatral, în care o mască râde și o mască plânge, acel amestec de yin și yang, de personaj feminin alături de un personaj masculin, de unde apare acea senzație de echilibru, a scrierilor Doinei Hanganu, despre care am vorbit mai sus.

M-am amuzat copios recitind povestirile vesele Cafeaua, La tămâiat, Examenul.

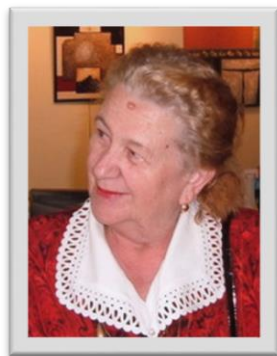
În poezie, dintre cele patru anotimpuri a ales toamna, reflexie a unui sentiment de pierdere, de deziluzie pe care îl încearcă, poate, sufletul autoarei. Cum sufletul este un teritoriu extrem de fragil, eu am ales să nu comentez niciodată poezia, dintr-un motiv, să zicem, de sfială.

Nu-mi place să scotolesc în sufletele oamenilor! Dar le înțeleg, în tăcere!

„IF” este o bijuterie, iar Ziua mamei se încadrează în acel dulce-amar, ironic!

Titlul este foarte potrivit și încă o dată felicitări pentru cel care a creat coperta, o lucrare demnă de marile edituri și în rezonanță cu personalitatea autoarei. Ador fotografia!

„POEZIA ÎN AFARA HOTARELOR - POESIA OLTRE CONFINI”
DE TEODORA STANCIU, ITALIA
Melania RUSU CARAGIOIU

A fost o vreme în care omul lucrător, creator de valori perisabile sau perene, nici nu a îndrăznit să se gândească la faptul că umila lui ființă are vreun drept, apoi, încet, încet a răsărit o conștiință a valorii sale și știm cum s-au manifestat clasele sociale spre a-și exprima aceste drepturi. Dar nici de această dată, femeia nu intra în ecuația

discutării drepturilor ei, ea fiind considerată albina lucrătoare din stupul de albine al familiei.

Dușmanul cel mai de temut după boala, care poate pândi nemilos asupra femeii, este violența. Violența aceasta are un promotor, adormirea spiritului despre care Gandhi, în cartea sa „Toți oamenii sunt frați”, spune „Spiritul dormitează în brută și de aceea ea nu cunoaște decât legea forței fizice. Demnitatea de bărbat cere ascultarea de o lege mai înaltă, care este legea forței spiritului”

Viața de familie trebuie să fie ca o poezie a vieții. Arhiepiscopul Iustinian Chira spune în acest sens „, Avem nevoie de cât mai mulți oameni cu suflet de poet... poezia exprimă cel mai curat și mai înalt, tot ceea ce are omul luminat în el...”

Autoarea Antologiei spune, „ Poeziile sunt o adevărată mărturie a unei crize în care este implicat Omul modern și se pune întrebarea dacă omul este în stare să trăiască fără minciuni, iluzii

și ipocrizie. Mesajul transmis trebuie citit în cheie psihologică și socială ce reflectă realitatea, transformată într-o formă armonioasă prin intermediul cuvintelor, ritmului, rimelor. Cuvântul este instrumentul mesajului și poetul este convins că niciodată cuvântul nu va muri, ci va trăi în eternitate...” Găsim în aceste cuvinte nu numai cheia psihologică, ci oarecum și deschiderea spre fericirea pe care spiritul nostru, din partea contribuției lui, ne ajută să o edificăm.

Cartea a apărut în ultimele zile ale anului 2015 și a fost un triumf al genului poezie socială. Poeți și poete din Italia, Serbia, România și Canada, care prin mesajul lor cântă dorul de libertate spirituală al omului, ființa umană, în general, precum și îndemnul imperativ împotriva violenței exercitată de-a lungul timpului asupra sa.

Teodora Stanciu a prefăcut această carte cu un frumos preambul dedicat acestei cauze nobile și reușind într-o formă succintă, expresivă, dar plină de tact și delicatețe să enumere dezideratele acestei asidue lupte, adresându-se tuturor locuitorilor Terrei pentru a-i sensibiliza asupra acestei mari nedreptăți asupra omului, exercitată de către neoameni, nedreptate căreia trebuie să i se pună sfârșit.

Extras din Cronica de carte,
prezentată la Clubul de aur-Montreal

LA UMBRA POETULUI (spicuiți)

Elena OLARIU

Universul meu

Privind de la stânga spre dreapta
Soarele răsărind
Rareori văd petalele-i oprindu-se
Asupra chipului meu – anii
l-au drămuț cu bucuriile;
scoarța terestră – o infimă planetă a
Universului, își rotește axa mereu spre
Răsărit...

Diminețile, pline de așteptare, cuprind
Luna în sărutări necuprinse, lăsând aceleași
amprente: așteptare și dor...
Acolo, în incandescenta ardere de tot –
strălucitoare și însetată ardere,
copilul din mine strigă:
te caut în florile primăverii, ghiociei
săgetându-mă;
te caut în parfumul iasomiei, petalele ei
gâdilindu-mi papilarele;
te caut în laptele păpădiei și-mi ostoiesc
foamea cu dulceața-i amăruie;
te caut în coroana plină de semințe a
Florii-Soarelui și-aprind
Nestinsa candelă a vieții;
Te caut în ascuțitele petale ale Daliei și-a
Crizantemei – Universul meu acum, și
Te aflu, în sfârșit, în fagurele de gheață
de la streșina casei...

...infim, universul mi-e trecător.

Spleen (Mă tot întreb...)

Mă tot întreb, de ce mi-e fusta lungă –
moda este altfel...
putreda vișină a pliului, albit de vechime
s-așază azi mai bine ca oricând ...
Nu mi-e rușine cu-această
haină a mea!

Mă-ntreb apoi, de ce zice lumea că-s
Bătrână?! Sufletul mi-e tânăr!
Nu vedeți?...
Părul de la poartă mai gustoase poame
Și mai multe ne oferă...
Gratuit.

Mă întreb adesea, nu-ți mai place
tinere, că știu mai multe decât tine –
ninsoarea crudă de pe creștet,
nu în zadar făcutu-s-a...
voi, cu pomezi azi o obțineți.
Mintea, crudă vă rămâne!

Ochiul, acoperit de dioptrii, copile
La lampă-n miez de noapte, obositu-l-am –
Monitorul nu se inventase, nici banii
Nu curgeau din UE...
Pământul l-am grăpat cu sapa și cu mâna;
Roadă fu peșin, pe-ndestulate ploaia...

Mă tot întreb, copile, de ce nu-ți place vorba
cu două tășuri? Adevărul spune și îndreaptă...

Cin' să te mai formeze, dacă mama nu e
Și te hrănești cu bani a căror soartă nu le-o știi?!...
Mă lasă-n haina veche, vișinie! E curată:
Îi amintire de la mama ce-o are de la buna...

Sărut divin

Ieri, când să culeg primul ghiocel din
grădina-Ți,
buzele mi-au fost sărutate – pe furiș,
cu roua-Ți...
am cules cu grijă, să nu se piardă nici o
picătură; însetată, am sorbit apoi cu nesaț
licoarea obăduitoare sufletului meu...

degetele, pline de rouă și nectar, s-au albit:
urmele de rană, sângărânde, sunt balsămate –
tinctura aceasta nimeni putând-o culege,
nimeni putând-o avea...

cu grijă mi-Ai zis să culeg: esența în
vase mici se păstrează!...
în vreme ce alții le-aruncă, fiind cele din urmă,
Tu, Doamne, le aduni și păstrezi
Roua de aur...

Sadoveniană

Crud boboc de trandafir - pecete divină
În grădina-mi dorită - prin tine
Stăpânul voind a-mi încerca
Credința, ești răsărită rază în
Vulcanul de doruri - peste noapte izbucni,
Și rece fior mă petrece: cu tine în veci
Să rămân...

Norul, prea greu, asupra-ne coboară
Să ne cuprindă, luceafăr răsărit atât de târziu!...
Grădina-mi e toamnă, tu pâng de lumină
Ce legeni obosita inimă spre naltele ceruri...
E piatra prea grea s-o mai ridic...
Cu tine - în viața de după, crud trandafir
Ne vom nunti...

FUNIA ROȘIE

- continuare -

Leonard VOICU

La prânz, copiii s-au oprit din joaca lor, au schimbat locul caprelor unde mâncaseră toată volbura și tot pirul, legându-le pe noi porțiuni de miriște, praponindu-le cu un țărșuș pe fiecare. Apoi, s-au așezat jos la marginea drumului, pe pământul bătătorit ce separa parcelele cultivate ale fermei, ca să îmbuce fiecare ce avea în traistă. Ziua li se părea lungă și plictisitoare, miriștea nu oferea niciun adăpost contra soarelui dogoritor de vară,

niciun arbore nu se vedea cât priveai împrejur.

Deodată, remarcară cu toții un nor de praf apropiindu-se cu mare viteză.

- Țsta o fi vreun mare ștab, că prea vine în viteză cu Jepul, zise unul dintre băieți, zărind un ARO negru.

Nu dură mult și mașina se apropie, iar când ajunse lângă ei se opri brusc și din ea sări a' lui Fleacă, un tip mic, îndesat, trecut de cincizeci de ani, pe care Dan Vardan nu-l cunoștea prea bine, dar știa cine este și unde stă. Era din același sat cu ei, lucra la primărie, avea de-a face cu politica, și acum toți se mirau de ce pe o așa zăpușeală lăsase confortul biroului și era pe câmp.

- Ale cui sunt caprele? se răsti el către copii. Și până să se dezmeticească vreunul și să-i răspundă, continuă pe același ton supărat:

- Să le luați imediat de pe miriște și să plecați cu ele acasă. Mama dracului de derbedei, miriștea trebuie arată, n-aveți ce să căutați cu ele aici.

- Dar nu se vede niciun tractor... răspunse Dan molcom, cu o undă de ironie în glas, privind în jur, căutând în depărtare tractoarele care nu se vedeau nicăieri. Cuvinte ce ar fi putut fi înlocuite cu: Ce-ai măi, omule? Ce ți-a venit așa din senin?

- Băi, obraznicule, al cui ești tu mă? se adresă a' lui Fleacă direct lui Dan Vardan, surprins că este cineva care îi rezistă și bucuros că are un interlocutor.

- Păi... al satului! răspunse Dan ridicându-se cu o mișcare lentă, bătându-și palmele pentru a le scutura de un praf imaginar, vădit nemulțumit de modul agresiv și jignitor cu care i se adresa omul acesta.

- Mă, tu n-ai? Caprele n-au ce să caute pe terenul fermei, sublinie a' lui Fleacă. Luați-le și plecați dracului cu ele de aici.

- Dar ferma a cui e? îndrăzni Dan devenind mai iritat, în timp ce fruntea începu să i se încrunte și privirea să i se întunece.

- Bă, gură mare, ferma e a statului! Valea! Până nu mă supăr și vă iau la șuturi.

- Și statul? Nu suntem noi? nu se lăsă nici Dan mai prejos, vorbind pe un ton răgușit, care nu prevestea nimic bun, fără să se lase impresionat de amenințări și nemișcat, ca o stană de piatră.

- Mă, tu o cauți cu lumânarea! Ia să-ți confisc eu caprele și o să vezi tu atunci... Care sunt caprele lui, mă? întrebă a' lui Fleacă pe unul dintre băieții care era mai mic de vârstă, iar acesta de frică să nu pățească ceva, i le arătă cu degetul. Furios, tovarășu' de la partid, porni spre caprele lui Dan Vardan. Smulse țărșușii din pământ și dădu să plece cu ele spre mașină, dar nu putu să avanseze. În același timp, Dan apucase cu mâinile de celălalt capăt al lanțurilor și ținea contra. A' lui Fleacă se întoarse să vadă ce se întâmplă și dădu cu ochii de Dan.

- Lasă lanțurile jos! strigă el înfuriat și trase puternic ca să i le smulgă din mână. Degeaba. Fiind pregătit, Dan Vardan ținea puternic și smucitura nu avu niciun efect. A' lui Fleacă se opinti și încercă și a doua oară. Tot nimic. O fi fost el mai în vârstă, dar la forță nu îl întrecea pe tânăr. Iar pentru caprele sale, Dan Vardan era decis să nu dea niciun centimetru înapoi, indiferent cine și cu ce ar fi tras de lanțuri. Tovarășu' se opinti în zadar de mai multe ori și începu să gâfâie. Nu dură mult și realizează că nu are nicio șansă să câștige cu forța.

- Așa, mă? Ei lasă că vezi tu pe dracu! scrâșni din dinți, enervat la culme. Dădu drumul lanțurilor și porni spre mașină cu pas îndesat.

Crezând că istoria s-a sfârșit, iar amenințările sunt pentru mai târziu, Dan luă caprele și le duse înapoi spre miriște, dar tocmai când se aplecă să înfigă țărșușii în pământ, auzi în spatele său:

- Na! Na să ții minte!

Dan făcu instinctiv o mișcare laterală să evite o eventuală lovitură, dar era prea târziu și imediat simți o arsură de-a lungul spatelui. Se întoarse rapid și se ridică. În același timp, a' lui Fleacă, înarmat cu un ciomag, se pregătea să-l lovească a doua oară. Iar când lovitura porni, Dan nu mai așteptă, prinse bățul din zbor, și i-l smulse din mâini în timp ce cu umărul îl împinse înapoi. Dezarmat, agresorul, semăna cu un câine turbat, care ar fi vrut să muște, dar nu mai putea pentru că era închis într-o cușcă. Dan învârti bățul deasupra capului, făcând două cercuri largi ce au produs un vâjâit amenințător și, cu forță, îl aruncă cât mai departe. Înainte ca a' lui Fleacă să poată să mai spună ceva, interveni șoferul său.

- Se poate, tovarășu'? E numai un copil, ce naiba! Hai să mergem de aici!

- Ce copil, mă? Tu n-ai văzut că a sărit la bătaie?

Realizând totuși că părăsirea locului este o alternativă rezonabilă și nedorind să-l înfrunte mai mult pe Dan în prezența celorlalți, a' lui Fleacă porni spre mașină spunând în continuare șoferului:

- Păi tu știi al cui e acesta, mă? Păi o să-ți spun eu al cui e....

Continuarea frazei, Dan nu a mai auzit-o. Dialogul celor doi îi stârnise curiozitatea, de aceea nu dădu atenție durerii pe care începea să o simtă din ce în ce mai tare în spate. Din păcate, n-a mai apucat să audă nimic, cei doi au urcat în mașină și au plecat, iar Dan a fost înconjurat de prietenii săi.

- Bă, da ce lovitură ți-a dat... bine că nu te-a lovit în cap, zise Florian, îngrijorat. Ia să vedem și noi unde te-a lovit.

Dan și-a scos tricoul subțire de bumbac. O linie groasă și roșie se vedea clar pe spatele său.

- Da, dar și tu când i-ai luat bățul din mână... am crezut că ai să-i tragi vreuna, bine că nu l-ai lovit, mai ieșea altă dandana. completă Mirela, uimită de cele întâmplate.

- Dane, e mai bine să te duci acasă, să le spui alor tăi... să nu se întorcă nebunu' ăsta cu alte prostii, insistă Florian.

- Ba n-am să le spun nimic! Am eu grijă.

Dan stătu un moment pe gânduri și sfârși prin a accepta să pornească spre înapoi. Acest văr al său era mai în vârstă cu 2-3 ani, avea o judecată matură și un comportament serios, întotdeauna.

- Bine! Dar trebuie să vă apropiați și voi de sat. Aici, s-a cam stricat treaba. spuse Dan, pornind cu caprele de unul singur.

(va urma)

POEZII

SONETUL DORINȚEI

E o vară-n ton cu iubirea noastră...
Din când în când, o briză mai vorbește
Prin nopțile cu fruntea lor albastră
Ce noi le adunăm...Dorința crește!...

În vechiul ceas ard clipe neștiute...
Ce știe el că vise-ncep să cânte,
Că-s prinse-n dorul lumii sau pierdute
Când ramurile dragostei sunt frânte!?

Din ochii-mi negri furi raze arzânde,
Din suflet prinzi gânduri neprefăcute,
Iar pleoapele-mi primesc atingeri blânde...

Tresar emoțiile nevăzute!
O, sar bătaii de inimă crescânde
Pe gesturi ne-ncepute,... pricepute...

BRUMĂ DE RUGINĂ

O maramă de tei din căderi de rugini...
Vechi scrisori de iubire pe-o bancă de lemn!
Prin tăceri clipele-adună spuma din crini,
Ochii-nfloresc și tresar la al crucii semn...
Vin lumini abătând alte vremuri prin gând,
Un băiat liniștit trece mâna prin păr,
Prinde timp sfâșiat dintr-un flaut cântând,
Din clipă, buzele-i mușcă ca dintr-un măr,
Soarele-n amiază visează sângerând
Și pe banca ce stau eu alerg spre trecut...
Mă ninge arama!..Umbrele, tot, crescând,
Roata mea,-n scocul lumii, o-nvârtesc știut!
O legănare-nceată, un fandango-vânt...
Iar cade-n liniște bruma de rugină,
Parc-aș pluti,-n aer, departe de pământ
Într-o poezie cu iz de sulfină...
Mai lasă-mi o clipă de dulce plăcere,
Vreme, să beau un strop de nemurire, zău,
În imensa risipire de tăcere !

O,.. simt pleoapele căzând peste chipul tău

VISE LA MARGINI DE APE

E seară! Un vaier îi scaldă trupul plâpând...
Ciudate priveliști ies iar, din luciul mării!
Muzică stinsă,.. un fior pe vis și pe gând.
O, cine mă strigă din culmea înserării?
Și simt ca o zbatere ușoară pe pleoape.

Dar, eu nu înțeleg și stau neștiutoare...
Prea multe cuvinte trec aiurând pe ape.
Lumina-a-nnoptat spirale-ntrebătoare.
În odihna-aceasta cu aripile-ntinse
Dulceața degetelor strâns îmbrățișate
Peste seara, lină, pietruită cu vise,
Trece prin flama felinarelor nemișcate...
Sărutările târzii ne-aduc fericire,
Ne primenesc -pe-amândoi- apele nopții,
Până-n închipuirea clipei-nemurire.
Se-mpletesc complicatele semne-ale sorții!

Dar, când ceasul bate clipa , ceva răsună
În suflet de dor, un vis, o doină, o primăvară,
În care iubirea -de-atunci- ne-aduce împreună
(Ca-ntr-un film) în amintirea dulce-amară....

VRAJĂ ȘI VIS

Da, îmi amintesc! Învățasem dorul.
Ședeam în noapte consternată
Ca o statuie și,.. amorul
Despica visu-n clipa-nsingurată.
Iubirea mea fusese-un paradis
O vreme limpede, strălucitoare,
Fostul meu dor era tăcut,
Și,.. sufletul numai mirare.
Da, îmi amintesc! Trăiam mereu un vis
Când viu era prezentul... Era doar fericire
(Lumina ei cu raze dulci
Ce-atinge nemurire)...

Mai poți să-mi dai același dor?
Și-același crez mai pot să-l am?
Să salte inimile-n zbor
Și să visez precum visam?!

SĂRBĂTOAREA TA

Fug, în evantai, raze de uimire,
Sărbătoarea ta stă să se aprindă!
Zilele lucesc peste o vestire
Nostalgia-i privită-n oglindă...

Lía RUSE

Vremea curge ca un râu de miere,
Este rumen, soarele, ca o pâine,
Fluturii, vibrând, răsucesc tăcere,
Florile, iar, strigă: mâine,...mâine...
Blând, ochiul radiografiază...
Cine-a numit -dor- inima-n extaz
Absența ta-n privire defilează,
Picuri mici de rouă rămân pe obraz.
Și-n epoca aceasta grăbită
Deasupra tuturor sentimentelor
E ca o frământare tacită
Repetata rouă între ochi și dor...

RONDELUL LUNII AUGUST

Vis și aur în cascadă,
Clipele-s filozofale.
August pare o șaradă!
Lumini dulci pe vremea moale...

Fructe se coc în livadă,
Pașii brizei trec agale,
Vis și aur în cascadă,
Clipele-s filozofale.

Printre gânduri trec grămadă
Întâmplări ce fac escale...
Iubim ca-n vechi rituale,
Minunilor cădem pradă!
Vis și aur în cascadă...

RONDELUL CUVÂNTULUI

Cuvântul e născut în lumină,
Cu dor, etalându-și candoare.
E rege în orice stare senină
Trecând prin atâtea coridoare...

Râde sau... plânge în clipa divină
Cuprins de neliniști rotitoare!
Cuvântul e născut în lumină,
Cu dor, etalându-și candoare...

O,..de-ndoială viața e plină!
Sunete-agățate-n cheotoare
Visează-n rădăcini de soare...
Chiar cu chipul livid el alină.

Cuvântul e născut în lumină...

PENSE COMME LE VENT!

Christina CALLIMACHE

Traduction du roumain par Wladimir PASKIEVICI

XII

« Vous vous débrouillerez seuls avec la gale chinoise »

Il y a quelques jours, deux enfants tibétains sont arrivés accompagnés par leurs pères.

- C'est un grand événement, m'explique le moine guide, lorsque des enfants tibétains arrivent au Monastère. Ils meurent d'ordinaire en cours de route ou bien ils sont arrêtés par la police chinoise. Ils viennent ici au prix de leur vie et arrivent au bout de leurs forces.

Je les examine, ils sont gravement déshydratés, ils ont de multiples lésions cutanées, certaines d'entre elles infectées. Le diagnostic: la gale, importée des Chinois. Mes assistantes m'amènent le lait d'écorce d'arbre, bon à tout.

- Ça ne marchera pas, leur dis-je.

Je communique au prieur par l'intermédiaire du moine guide que:

1) j'ai besoin d'urgence de médicaments de la pharmacie de Katmandou;

2) nous devons immédiatement ramasser absolument tous les vêtements et les draps des membres de la colonie, c'est à dire ceux portés lorsque les enfants sont arrivés.

- Tu ne penses pas exagérer ? me demande le moine guide.

On m'écoute avec la bonne humeur habituelle, mais quand je leur dis que les habits qu'on ne peut pas bouillir (les tricots de laine, par exemple) doivent être incinérés, il se produit une révolte générale et je suis maintenant considérée comme leur ennemi no. 1.

- Non, je réponds.

- Le prieur n'est pas d'accord avec cette mesure radicale. Le Monastère est pauvre et faire brûler les couvertures de laine et les pull-overs est absurde, il doit exister une autre solution...

- Certainement, je pars demain matin et vous vous débrouillerez seuls avec la gale chinoise.

Il règne une atmosphère sombre, chargée. Après un certain temps, le prieur cède devant ma décision inébranlable.

Après traitement, tous les enfants sont guéris.

« Reviens, Didi ! »

Mon séjour népalais prit fin brusquement lorsqu'on apprit qu'un incendie avait partiellement détruit le campus de la Californie du Sud et que tous les moines « disponibles » étaient rappelés pour y donner un coup de main.

On me demande si je veux y aller.

- Bien-entendu, je réponds.

Le lendemain je parcours le chemin de retour en passant par le même pont suspendu terrifiant. Le moine guide m'accompagne tandis que trois garçons charrient mes énormes bagages qui contiennent maintenant de nombreux cadeaux, des cloches, des étoffes artisanales, un tapis, etc. J'avais bien protesté en les recevant mais cela avait été en vain... car, selon le moine guide, tel était la coutume dans ces parages.

Après le passage aventureux du pont suspendu, nous embarquons dans la minable jeep qui nous attendait. Je prends congé auprès de mes petits patients et du moine guide.

- Reviens, Didi, me dit le plus petit, les larmes aux yeux.

- Je te le promets, je lui réponds et l'embrasse.

Le vol de retour passe par Londres et c'est là que je passe la nuit. Ensuite, le lendemain, je prends le vol direct Londres – Los

Angeles. Arrivée au Monastère, je retrouve Sunita qui m'attendait. Elle a des cernes violacés et paraît épuisée.

- Bienvenue au Monastère !

- Contente de te retrouver, je lui réponds. Que c'est-il passé ? Pourquoi y a-t-il si peu de monde ?

- Oh ! Nous avons dû évacuer les lieux. C'était une mesure préventive et non pas obligatoire. Tous les apprentis moines et tous les invités sont partis. Est-ce tu n'as pas entendu parler des incendies de la Californie du Nord ? Ils ne sont pas encore éteints.

- Comment veux-tu que je l'apprenne, là-bas, au Népal, dans les montagnes ?

- Viens, je vais te montrer le bâtiment qui a été détruit, dit Sunita et presse le pas devant moi, en se tenant toujours droite, dans sa démarche caractéristique, énergique et souple.

Nous atteignons la zone « *off limits* », là où j'avais eu une passionnante discussion avec le moine guide. Mais il ne restait plus rien de l'immeuble construit sur la pente abrupte. Juste quelques amas de cendres encore fumantes.

Je regarde les lieux en silence, avec Sunita. L'escarpement était dévasté par les feux « de Sainte Anne ».

- Comment se fait-il que le feu s'est arrêté juste ici ? je lui demande.

- Avec de flammes hautes de 15-20 mètres, il ne se serait pas arrêté de lui-même. Ce sont les moines et les pompiers californiens qui ont combattu le feu pendant six jours et six nuits, en essayant de protéger l'entrée au Campus.

- Et maintenant ?

- Maintenant, le danger est passé, le feu est contenu à 85% et le vent ne souffle plus dans notre direction, il souffle vers l'océan.

- Je ne parlais pas du danger mais de ce que nous devons faire, je dis.

- Il faut nettoyer le Campus, planter la végétation détruite par le feu et s'occuper des animaux étrangers qui ont cherché refuge ici.

- D'accord, je réponds.

- Est-ce tu es revenue définitivement ou tu penses repartir ? demande-t-elle.

- Je ne sais pas, j'ai murmuré.

- Décide-toi, me dit-elle sèchement.

Je prends l'uniforme du campus et me mets immédiatement au travail.

L'opus 111

Nous avons travaillé durement – depuis la levée du jour jusqu'à la tombée de la nuit – pendant plusieurs jours. Les repas étaient frugaux – des potages, des salades, du riz pilaf aux champignons et du thé *masala*.

- Tu es invitée chez le moine chef, me communique-t-on.

Je pénètre dans la pièce inchangée, il m'invite sur la terrasse. Le même rituel, du thé *masala* servit par le jeune moine.

- Tu veux retourner dans l'autre monde, me dit-il brusquement.

- Je ne suis pas encore décidée, je réponds.

- Cela signifie que tu vas y retourner, dit-il.

Il souriait avec bienveillance : l'atmosphère était détendue mais la conversation me semblait être avec moi-même... Je me tais, on entendait au loin les vagues qui frappaient les roches. La mer était calme.

- Que prendras-tu d'ici ? me demanda-t-il.

- Je ne comprends pas, répondis-je.
- As-tu retenu quelque chose d'ici, vas-tu emporter quelque chose d'ici avec toi ? continua-t-il.
- Oh oui !, certainement.
- Quoi donc ? me demanda-t-il en me regardant avec attention.
- Le début, la fin, les bagages, j'arrive à murmurer.
- Explique-toi, me demanda-t-il.

Je le regarde avec surprise, je pensais qu'il pouvait lire dans mes pensées. Après quelques instants de silence pour reprendre mes esprits, je lui dis:

- Ici, j'ai appris à prendre chaque jour avec sa peine, à déposer tous les soirs les « bagages psychologiques » de la journée afin de recommencer à nouveau chaque nouvelle journée.

- Et tu y arrives ? demanda-t-il ?

- Pas toujours, mais assez souvent, lui dis-je.

Le moine chef fait sonner la clochette. Le jeune moine apparaît. Il s'adresse à lui:

- Mets, s'il te plaît, le disque que j'ai préparé.

Immédiatement, on entendit résonner, sur la terrasse où nous nous trouvions, la sonate opus 111 de Beethoven jouée par Arturo Benedetti Michelangeli.

Je reste figée.

- Mais comment savais-tu que l'opus 111 était une de mes pièces favorites ? Je lui demande, lorsque les derniers sons de la sonate s'évanouissent.

- Je ne le savais pas, je l'ai deviné, dit-il en souriant. Vas-y dans l'autre monde, car tu vas y retourner n'est-ce pas ? ajouta-t-il.

Le lendemain, je suis partie pour la Californie du Sud, ensuite à New York et enfin à Bucarest, en Roumanie, où une autre aventure m'attendait. Mais je ne le savais pas encore...

FIN

PRIMA GALĂ DE BOX ORGANIZATĂ LA CRAIOVA.

Ion Anton DATCU

Înainte de a intra în adâncul evocării, trebuie amintit contextul istoric al marilor decizii europene, care s-au luat înainte de evenimentul sportiv amintit în titlu. Astfel, la data de 4 iunie 1920, la Conferința de Pace de la Versailles, Consiliul Suprem, format din reprezentanții țărilor învingătoare în primul Război Mondial, adică, delegații Franței, Marii Britanii, Statelor Unite și Italiei au semnat, cu mare greutate, acceptul ca, Transilvania și Banatul să revină României.

Atunci s-a parafat, cu adevărat, Unirea cea Mare, unirea propriu-zisă, adică, *putința*. A fost momentul crucial, în care s-au depus eforturi uriașe pentru lămurirea puternicilor lumii. În cadrul unor polemici prelungite, demnitarilor idealiști, realiști și naționaliști se jucau cu soarta popoarelor. Opiniile "chirurgilor" Europei au fost diferite, pe fondul unor dezbateri furtunoase, existând oponenți care susțineau că, Transilvania trebuie să aparțină Ungariei și Basarabia, Rusiei! Este bine de clarificat aspectul, care atestă că, mai înainte cu doi ani și jumătate, la 1 decembrie 1918, prin discursurile patriotice, ținute la Marea Adunare Națională de la Alba Iulia, a avut loc altceva - *dorința* sau *aspirația* românilor de a fi uniți, așteptând decizia Marilor Puteri, fără de care, unirea nu era posibilă.

Toată suflarea se bucura de primii ani de pace. Țara devenise rotundă pe hartă, România Mare având 71 de județe, o cifră fără precedent. Viața intra în normalitate. Regele Ferdinand câpătase numele de Întregitorul, deoarece, prin lupte și jertfe, adusese la Țara Mamă toate provinciile românești din jur: Ardealul, Banatul, Basarabia, Bucovina și Cadrilaterul. România se refăcea cu greu după un război devastator, pentru care nu fusese pregătită.

După ce s-au stabilit noile hotare, o parte dintre ofițerii germani și din armata austro-ungară, foști prizonieri, ingineri la origini, au optat să rămână la Craiova, acceptați ca specialiști, cu toate că făcuseră parte din armatele inamice României, învinse în prima conflagrație mondială abia încheiată.

Pe fondul acelor fenomene evolutive, într-o zi de toamnă a anului 1922, muncitorii Uzinelor metalurgice "Brătășanu" din Craiova, asistau mirați la o primă demonstrație fără precedent. În ringul improvizat într-o hală de producție, a avut loc o întâlnire amicală de box, între germanul Helmuth Schmidt și austriacul Karl Tomatzi, amândoi fiind angajați ca specialiști. Patronul fabricii, Mircea Paul Brătășanu, a încurajat această acțiune în premieră, în alte țări acest sport fiind deja consacrat.

După câteva luni, în urma unor mari eforturi, prin perseverența viitorilor campioni, Ilie Mihăileanu și Marin Crăciunescu, s-a stabilit ca, prima gală organizată să aibă loc în grădina de vară a Restaurantului Minerva, în ziua de duminică, 23 aprilie 1923, la orele 10.00. În aceste condiții, pe lângă afișele lipite pe gardurile străzilor centrale s-a confecționat un panou uriaș, montat pe un cărucior, tras de un cal. Scopul urmărit era acela, ca, trecătorii aflați la promenadă să vadă caricaturile ambilor boxeuri. Este vorba de Dimitru Teică, oltean din Negoii-Dolj, reîntors din America unde practicase boxul și Karl Tomatzi, inginerul austriac, angajat la Uzinele "Brătășanu".

Pietonii, care se uitau la atrăgătoarele afișe și la panoul publicitar mobil, se întrebau total nedumeriți în ce constă motivul pentru care trebuie să se bată doi prieteni, ce nu aveau nimic de împărțit, nu se insultaseră și, răzburarea nu-i caracteriza. Alții afirmă că, lupta anunțată reprezenta preocupări urâte, pur socialiste. După o noapte cu ploaie și vânt puternic, a doua zi a apărut soarele strălucitor. Spațiul destinat întâlnirii sportive a devenit neîncăpător. Spectatorii s-au suit pe garduri sau pe acoperișurile caselor din jur, evenimentul având loc pe unul dintre colțurile intersecției străzilor Constantin Nicolaescu- Ploșor și Mihail Kogălniceanu (denumirile actuale). (1)

Cei prezenți aveau ținute elegante, la gât cu lavalieră, îmbrăcați cu redingote, pantofii fiind dotați cu ghetre. Alții priveau prin monoclu, iar, la subraț cu nelipsitul baston subțire cu cap argintat, simbol al distincției acelor vremuri, într-o Craiovă boierească și cosmopolită. Străzile adiacente erau ticsite de trăsurile, care aduseseră protipendada la spectacolul important. În calendar era ziua Sfântului Mare Mucenic Gheorghe. Craiova se emancipa din ce în ce mai mult, iar dezvoltarea economică avea un ritm alert, ajungând, pentru o perioadă, al doilea oraș al României, după București.

Va urma

Capitol din volumul - Erori au fost, erori sunt încă.

Note:

1. Volumul "Pumnacii olteni", Editura Scrisul Românesc, Craiova, 1973, autori - Ion Puiu Dumitrescu și Marin Crăciunescu.

CUM AM ÎNVĂȚAT CARTE - II -

Fragment din romanul memorialistic „File îngălbenite” de Ortansa TUDOR

II

Moțând lângă tata, în căruța care mergea la țacăneală spre târg, îmi veniră în minte vorbele mamei : «Mâine, omule, te duci cu *băietu* la târg, la doctor...”

Comuna noastră se află la vreo 10 km distanța de străvechiul oraș portuar, Ismail, dar noi, trăitorii în Bugeac, îi spuneam simplu - *târg*. O dată pe săptămână, sâmbăta, era *zi de târg*, iar sătenii plecau cu căruța să-și vândă produsele - legume și fructe de

o frumusețe rară, cultivate cu grijă și dragoste de săteni/ în binecuvântatul nostru pământ. Se întorceau cu căruțele tot încărcate, aducând acasă fel de fel de mărfuri din târg...

(„Să-mi iei, *mam’cuță*, de la târg niscai dresuri”, „la cată, fa, vine-ncărcat de la târg”...)

În comuna noastră, era o prăvălie unde puteam cumpăra mărfuri din cele mai felurite, de la produse alimentare, confeturi ... până la petrolul lampant, dar tata *musai* pleca în fiecare sâmbătă la târg „după târguiești”, iar eu așteptam cu nerăbdare întoarcerea lui cu valiza încărcată.

Valiza era un fel de coș frumos împletit cu *alesături*, meșterit în sat la noi de oameni pricepuți, din papură - dar rezistent! Tata, în coșul cel mare de forma valizei, aranja deasupra târguieștilor sale de croitorie, toate bunătățile din târg: turtă dulce în felurite figurine, rumene, înfrumusețate atrăgător cu șerbet colorat, șiruri de covrigei, acadele, smochine, roșcove ca să nu mai zic de mirodenii de tot felul ...- toate aduse de vapoare din cele mai depărtate țări orientale ce ajungeau pe mare și intrau în portul Ismail, urcând mai apoi pe Dunăre spre Galați și Brăila.

Oare puteai să te duci cu căruța ori cu brișca la *târg*, la doctor ori la „mirovoi” (judecător de pace), fără să te gândești și la *târguiești*?

Fiind mai mare dintre frați, deși atunci eram doar patru țânci, de mic mi se îngăduise ca eu, primul, să deschid coșul acela frumos, căci aveam o mare îndemânare la dezghiocarea *bumbilor* împlețiți din papură. De îndată, mă lovea ca o beție mireasma bunătăților parfumate - dulciuri, fructe exotice - și trăgeam adânc în piept aroma dulce a mirodeniei preferate exclamând: *va-ni-li-eee...!* Din tot ce aducea tata, mirosul de vanilie mă ademenea cel mai mult, îl deslușeam cel mai bine, deși mai erau acolo și altele... Dar covrigeii vanilați, care se umflau în paharul cu ceai de doua trei ori, topindu-se ca untul în gură ... și turta dulce cu mirosul dulce-înțepător al scorțișoarei, apoi rahatul cufundat în praful alb dulce și parfumat cu diferite arome (cea „de fistic” de ce era verzuie?) ...Ce să mai zic de plăcinta făcută în casă, poale-n brâu, peste care mama puneă din belșug smântână bătută cu zahărul pe care îl vanila ea singură, într-o cutie de tabla lucioasă, galbenă în interior, iar în exterior pictată cu o *mândreță* de păuni cu coada înfioată ... Simțeam mirosul de vanilie chiar prin ușa deschisă a bucătăriei; dar să muști din batonul proaspăt maroniu, și să-l mesteci „pe furis”? - O desfătare!! Parca mâncam cele mai bune dulciuri vanilate din lume! Prietenul meu Arsene știa de plăcerea asta a mea. Când mama lui îi puneă în ghiozdan, pentru *pererâvul mare*, învelite într-un șervețel de pânză, două bucăți de plăcintă în loc de una, el mă îmbia: „ia, ia, este cu vanilie!”

Copiii începură să strige după mine Vanile, căci erau mulți de seama mea cu numele Ioan, căroră le ziceau Ionel cum îmi ziceau și mie acasă ... dar numai eu le povesteam din peripețiile lui Alexandru Machedon, pe măsură ce reușeam să recitesc câteva pagini din cartea de la tata-mare; mai ales când mă strigau băieții vecinilor noștri, *alde Dachi*, pe care tata ni-i dădea de exemplu pentru hărnicia lor . *Vaniile!* - îi auzeam stingând, cocoțați pe frumosul lor gard dublu ...Ei ziceau că și eu miroseam a vanilie când le povesteam (știți de ce? Fiindcă mai furam câte o păstaie de vanilie din care mestecam, din când în când, pe furis!...

Și tronca-tronc, *când la trap când la galop*, am ajuns și noi - eu și tata la târg.

La doctor, am fost pansat... Doctorul l-a îndreptat pe tata să reclame cazul la *Inspectoratul școlar* care se afla tot la Ismail (în *Basarabia istorică*, organizarea instituțiilor introdusă de Domnitorul Alexandru Ioan Cuza s-a păstrat și sub ruși n.n.) La Inspectorat, nu știu ce a discutat tata într-un birou, căci eu stăteam cuminte pe un scaun în sala de așteptare...

La școala nu m-am mai dus decât după vreo două săptămâni la examenul final pe care l-am dat cu un învățător necunoscut, care m-a promovat în clasa a II-a. Pe *madama* n-am mai văzut-o... Amintirea ei, chiar și acum mă cutremură. A fost mutată, cred, în altă comună... Eu m-am cumițit acasă pentru o perioadă, mai ales că tata-mare mi-a adus *Alexandria*. Se lăuda fața de toți: „I-am zis lui Vanca Manasov - tatăl învățătoarei: „Asculta Mădămoiule, - așa-i zicea lumea în sat - de nu-mi aduci mâine cartea *băietului*, o *să ai de furcă* cu mine, iar eu nu mi-s muieră, să-ți sparg doar geamurile de la bucătărie, ca fiie-mea.”

În timp ce eu dormeam în odaia cu leacuri, *ucitelnița*, presimțind vijelia, a dat drumul la copii mai devreme și s-a încuiat în „Casa învățătorului” din curtea școlii. Mama negăsind-o, și-a vărsat necazul doar pe bucătăria ei din curte, făcându-i geamurile țandări cu un fier găsit pe-acolo.

În aceeași seară, el i-a înapoiat cartea, iar a doua zi tata-mare mi-a adus-o acasă. Atunci am văzut ca *Alexandria* avea un subtitlu pe care l-am descifrat singur : *Vitejiile lui Alexandru Machedon*.

A urmat vacanța mare, în care am descoperit lumea mirifica a cărții. Mama mă ținea sub supraveghere... Eu învățam singur carte, adică să citesc o carte scrisă cu literele pe care le învățasem cu Ilenuța, în curte la tata - mare...Întâmplările nemaipomenite ale tânărului împărat, vitejia lui fără seamăn mă impresionau, simțind uneori cât de tare îmi bate inima și cum mi se taie răsuflarea. Nu-mi venea să cred ceea ce citeam, din care motiv reciteam de două, trei ori același fragment. Dacă scria în carte înseamnă că era adevărat! Mergeam în atelier și-i citeam silabisind și lui tata unele fragmente și se minuna și el cu mine. Eram convins că totul chiar așa se întâmplase. Mă visam și eu săltând câteodată în șa până la nori - bineînțeles, pe înaripatul cal Ducipal care avea un corn în frunte...

Cred că în vara aceea, își reia tata povestirea, am citit și eu, « din scoarță în scoarță », poate fragmentar, chiar de câteva ori, *Alexandria*. Dar făceam și pauze foarte plăcute: Încălecam pe un băț si, cu o trestie lungă în mână ce închipuia sulita viteazului, dădeam ocol în salturi nukului din curtea noastră, lipăind subțire și moale cu tălpile goale pe pământul ars de soare, fără fir de praf. De sub nuc, unde se afla, Osman sărea și el în lanț, lătrând în joacă.

- Dii!... Diii , Ducipal! - strigam eu cât mă ținea gura.

- Mai potolește-te, *ghiavole*, că-ți scoți sufletul, țipa mama din ușa atelierului.

Dar eu nu o auzeam... Zburam ca vântul și ca gândul...

(Copil fiind eu, cea care transcriu la bătrânețe memoriile părintelui meu, îmi amintesc cum , odată, tata m-a luat cu el la bălci căci supraveghea acolo ordinea cu o echipă de ostași, bălciul aflându-se în zona lui de cercetare... Nu se ocupa de mine, mă *da în primire* cuiva în fața unui circ, unde era o *roată cu noroc*...Tot învățând-o, *am câștigat* un Ducipal din ceramică smălțuită, pe care îl mai păstrez și acum ... n.n.) .

.....

În vara *ceia*, mi-am făcut un prieten bun, Arsene, coleg de clasă, dar cu un an, poate doi, mai mare decât mine. Mamele noastre mergeau împreună la ghiol cu țesăturile la *ghilit*. Și în timp ce ele spălau sau stăteau de vorbă, așteptând ca valurile de pânză țesute în casă, întinse pe nisip sau pe tufele de vegetație pitică de stepă, să se albească la soare, noi ne scăldam sau ne suiam în *lehanca* în care erau aduse pânzeturile la albit, și cu o prăjină drept cârmă, ne imaginam că ne plimbăm cu barca pe ghiol. Deși știam de mici să înotăm, mamele noastre ne supravegheau cu privirea, strigându-ne să nu ne depărtăm prea mult de mal.

Dar noi nu ne depărtam în larg, căci preferam locurile secrete, ascunse de malurile Catlabugului, înălțate de aluviunile Dunării în drumul ei spre vărsare; le știa bine numai Arsene, având ca punct de reper o salcie, unde zicea el că „*mișună de pește*”. Pescuim într-adevăr, folosind undițele pregătite de acasă cu momeală; prindeam nu cine știe ce, dar tare eram bucuroși când aduceam, pe niște frunze mari de nufăr, un pumn de peștișori argintii. Deși erau puțini și mici, și... se întâmpla să mai avem acasă pește pentru masă, niciodată nu-i dam la pisică pe cei prinși de noi; îi frigeam presărând sare mai întâi pe plită. Ni se păreau atât de buni, cei mai *dulci* pești din lume. Arsene și cu mine eram foarte buni prieteni; prin jurământ ne legaserăm „frați de cruce”, punând palmele cruciș, una peste alta, pe icoana Sfântului Gheorghe, pe care l-am declarat martorul și ocrotitorul nostru. Căci el ocrotea plugarii de vrăjmași; și tata-mare lucra pământul tot cu plugul de lemn, el zicea că pământul la noi era negru și gras ca untul... care-l întinzi pe pâine. Icoana era pe o masă, în camera cu leacuri, rezemată de o ulciacă înaltă din lut ars, în care mama pusese la uscat un mănunchi mare de bosuioc. În semi-obscuritate, nu la lumină, ca plantele să nu-și piardă culoarea. Știam de la tata-mare că *Sfântul' Gheorghe* a fost un oștean viteaz, din rândul celor care lucrează pământul și a devenit ocrotitorul lor; călărea pe un cal neînfricat și, cu o suliță fermecată, îi străpungea pe răufăcători, ca pe niște balauri.

Cu un aer de atotștiutor, îi explicam lui Arsene, comentând icoana veche pictată pe lemn gros, mâncată de carii pe la colturile rotunjite, arătându-i cu degetul : « Vezi, aici străpunge balaurul; *balaurul ista* seamănă cu cel din poveștile noastre, căci demult de tot, *șerchii*, așa erau de mari și le zicea lumea balauri; ei umblau prin păduri, înotau prin ghioluri, intrau până și-n case, dar El, Sfântul, cum îi întâlnea pe cei mai răi , îi nimicea, vezi, ca ici, în icoană...era curajos ca Alexandru Machidon și-i nimicea cu sulița sa fermecată, dar îl ajuta, vezi-bine, și calul...calul lui seamănă cu Ducipal, numai că, vezi, n-are corn în frunte...» Am sărutat amândoi icoana Sfântului Gheorghe și ne-am jurat credința ca „frați de cruce”, cât vom trăi.

Dacă vreodată ne certam din cine știe ce fleac, stăteam abătuți, refuzam mâncarea, iar mamele noastre erau cu adevărat îngrijorate. Ele interveneau, ne îndemneau să ne împăcăm, căci

amândoi am greșit, amintindu-ne ca am jurat să fim frați de cruce, iar jurământul este sfânt, nu te abați de la el... Atunci noi ne îmbrățișam suspinând, ne sărutam ca frații și deveneam din nou fericiți. Ne juraserăm să fim prieteni toată viața, dar când adolescența noastră zbuciumată ne-a aruncat pe unul într-o parte , pe altul într-alta, nici un alt băiat n-a putut lua locul prietenului din copilărie.

Dar să revenim la clasa a II-a, *dacă nu mă înșel*, adică să ne întoarcem la școală, că doar de școală am început să povestim, care atunci, așteptând-o cu nerăbdare, nu era pentru mine ceea ce - mi doream ... În adevăr, simțeam școala ca pe o mare tristețe a copilăriei umbrite de prima dezamăgire, căci eu o legam de carte și cartea vorbea în limba noastră și limba noastră era o bucurie adusă de joc și cântec, o cântam și o vorbeam îmbinând cuvintele ca într-un șirag de mărgel pe care le adunam de la unul, de la altul - din vorbirea celor dragi. Ne rugam, multumeam, ne miram ... Acesta era necazul meu, deci eu însumi eram un fel de „om năcăjit”. Își amintește cineva de un necaz din copilărie? Îl poate retrăi? Nu cred. Eu mi-l amintesc: era lipsa cărții în școală, pe care o simțeam ca pe o durere fizică...Uitându-mă pe abecedarul copiilor mei, le trăiam bucuria fiecărei pagini, fiecărei litere...dar eu la școală n-am simțit asta...

Si iată, în toamnă, la începutul clasei a doua, s-a prezentat o nouă învățătoare : Sofia Constantinovna ... O grecoaică din Odessa cu ochii mari negri și pătrunzători, cu sprâncene stufoase apropiate de rădăcina nasului, cu bust proeminent și mijloc de viespe . Mi s-a întipărit în minte înfățișarea ei , pentru că după întâmplarea cu Madama, am privit-o de la început cu frică.

Ni s-a recomandat Sofia Constantinovna Cricopulo -, dar zicea că noi putem să-i spunem doar Sofia Constantinovna (și așa, cinci silabe erau cam greu de pronunțat pentru noi!). Când a zis că vrea să ne cunoască și ea pe noi, m-am speriat...

„A strigat catalogul” - cum am zice azi, de pe o foaie pusă între două scoarțe, adresând fiecăruia câte o vorba bună. Auzindu-mi numele de familie pe care l-am recunoscut, m-am ridicat în picioare sfios. M-a fixat cu privire pătrunzătoare și, parcă poruncindu-mi, a îndreptat arătătorul spre mine : „Ioan, Ioan ...po ruski... Vanea. Apoi a repetat cu voce fermă: Tî – Vanea!

- Nuuu ! Nu!, se pomeni strigând Arsene de lângă mine. Vaniile! Copiii ce-mi știau porecla, începură să râdă.

Sofia Constantinovna, probabil, a zâmbit și ea, cum făcea după fiecare strigare, căci toata clasa s-a pomenit repetând: „ Vaniile!...” apăsând pe sunetul „i” care nu se mai termina... Și Vanili mi-a rămas numele până la armată... în 1919... Dar altceva vreau să spun cu această amintire...

Astfel de asocieri Vanea – vanili, de la vanilie, se iscau deseori în mintea noastră încurcată de noul *meșteșug de tâmpenie* prin care eliberatorii și binefăcătorii noștri țariști voiau să ne încurce limbile, ca la Turnu Babel...

Poreclele erau foarte uzuale în aceste regiuni supuse deznaționalizării și deseori era uitat numele de familie rusificat, greu de pronunțat sau nedorit, fiind înlocuit cu porecla. Numele proprii sau de familie basarabene: ca Smântână, Plămădeală, Cocos, Șchiopu, Ursu etc. proveneau fără îndoială din porecle... Prin schimbarea denumirii localităților sau a persoanelor, impuse de ocupații, se urmărea înstrăinarea noastră de propria identitate și ștergerea treptată din memoria individuală și chiar colectiva a rădăcinilor istorice ale colectivității (n.n.)

În clasa a II-a, aveam un coleg de clasă tare năstrușnic și inventiv....Onisie, mare chiulangu! El se plectisea repede la ore... Simulând durerea, se schimonosea în bancă așa de hazliu, că provoca râsul întregii clase; arata prin gesturi că-l tăiau durerile de burta și că are nevoie să iasă din clasă. Nici nu treceau zece

minute de la începutul orei, că el și începea să se miște neliniștit în bancă, mutându-și fundul ascuțit, ca de iepure, dintr-un loc în altul, tot împingând cu cotul pe cel de-alături... « Mai stai locului, ce ai viermi în ...! » - era repezit în șoaptă ...Onisie se potolea o clipă, căuta privirea învățătoarei, șoptind plângăcios: « *Costantin Sofea! Costantin Sofea!* »

Învățătoarea cunoscându-i năravul, se făcea că nu-l aude, îi evita privirea, era calmă și începuse să n-o mai îngrijoreze sănătatea lui, de aceea se prefăcea că nici nu-l vede, nici nu-l aude ...Dar într-o zi, când nici nu te așteptai, Onisie țâșni deodată din bancă, tăindu-și burta cu amândouă mâinile, și făcând semn cu degetul mare spre ușă... Noi urmăream gesturile lui ca distracție, dar de data aceasta învățătoarea șocată sau poate mai mult de teamă să nu izbucnească clasă în râs, își îndreptă privirea spre elev.

Onisie, văzând că nu-i mai merge cu tăieturile la burtă, se pomeni dintr-o dată exclamând rusește :

- Oi, Oi, Oi! *Costantin Sofea, ea bălaea!*

- Nu șto bolit? - întrebă Sofia Constantinovna, Halava bolit? (pronunțare ucraineană pentru golova-cap n.n.))

Onisie înviorat :

- Da! Da-da... Ha... halva bălaea...

Majoritatea vițelușelor din sat purtau numele de Bălaia, iar halva puteai oricând cumpăra la magazinul nostru ...-

- Nu idi, idi domoi...du-te acasă...

Asta înțelese bine Onisie; își puse baiera ghiozdanului după gât și o zbughi cât ai clipi din clasă.

Eu care știam cât de *bălaea* era bălaiul meu coleg, îl urmăream prin fereastra clasei plin de invidie și admirație pentru curajul lui, care era un fel de a protesta fără nici un fel de remușcare că minte ... Stăteam pe rândul de la fereastra și priveam plin de nostalgie ieșirea lui din curtea școlii în stradă...De-a-lungul liniei zimțate a gardului, capul buclat și bălai al lui Onisie descria arcuri de cerc sprintare, până ce acestea se pierdură din raza mea vizuală, iar eu de la distanță, îmi imaginam că sunt în locul lui, zburând, zburdând pe uliță... ..

Sofia Constantinovna nu era o femeie rea : nu țipa la noi, nu ne bătea la palmă, zâmbea din când în când și chiar ne organiza jocuri în recreație. Dar avea și o pedeapsa grea: să ne țină în clasa închisă la *bez obeda*, adică fără mâncare la prânz vreo câteva ore... supravegheați de servitoare.

De obicei eram pedepsiți împreună câte doi, cei mai vinovați. Mai mulți am fi răsturnat școala. Rămânând singuri în toată școala (care era formată din două săli mari de clasă și un antreu spațios împărțit în două - Intrarea elevilor și Cancelaria profesorilor), provocam de multe ori grave stricăciuni. Rămâneam sub supravegherea servitoarei, care după ce înclua mai întâi cancelaria directorului unde erau și ghiozdanele noastre, ne închidea și pe noi și pleca pe undeva...Știam noi și altă cale de ieșire, dar cum să te duci acasă fără ghiozdan?

Odată, Arsene și cu mine, ținuți la „bez obeda” pentru niscăi nebunii, nu mai știu care, ne-am gândit să ne mascăm în draci ca să speriem lumea care trecea pe stradă... Ne-am pictat unul pe altul după priceperea noastră, băgând degetul subțire între buzele întoarse ale unei călimări uitate în clasă, combinând cu funingine din gura sobei (în primul rând *mustețile*, care trebuia să fie cât mai bine conturate (acum zâmbesc : *draci cu mustăți* !?) - *imaginația copilului e fără margini* !) și ne-am pitulat într-un

colț al ferestrei ce da în stradă... Când trecea cineva pe acolo, scoteam capetele înnegrite printre cercevele, băteam cu degetele mânjite în geam și *zgheram* îngroșându-ne vocea la unison cum ne închipuiam să strigă dracii ...Vreo câțiva copii, trecând în grabă pe partea școlii, unde ferestre de sus erau crăpate pentru aerisire, auzind răcnetele noastre s-au speriat și-au luat-o la fugă ... Cineva probabil a anunțat servitoarea, care trebuia să ne supravegheze și aceasta furioasă, întră cu un mătuoi în clasa unde ne aflam închisi, neputând părăsi școala fără ghiozdane – ni le dădea ea la plecare.

- La ghiol, cu voi dracilor c-o să mâncați acasă o papară de n-o s-o puteți duce...

Știu c-a avut de lucru în urma noastră la școală ...Noi, am luat-o pe-o uliță laterală spre ghiol, în goană, departe de vadul unde trebuia să vină spre seară femeile cu cobilița să ia apă pentru fiert fasolea... Când am ajuns jos, ne-am aruncat hainele pe niște măracini de pe plajă și repede am intrat în apa primitoare a ghiolului. Undele ei călduțe ne mângâiau pielea fumurie, descriind cercuri întunecate și cred că nu ne gândeam atunci la ce-o să pățim acasă, ci doar, scaldându-ne depărțișor unul de altul, ne exprimam satisfacția:

- Ai văzut, Sene? Am speriat-o și de *lel'ța servitoare*, ne-a zis „La ghiol cu voi, dracilor ”...

Ce-am pățit acasă nu mai știu, și cam așa cu școala noastră

.....

Când Sene și cu mine am revenit amândoi în sat, după 1915, eu la vârsta de 17 ani, când el împlinise deja 18, doua zile și doua nopți nu ne-am despărțit. Când la mine acasă, când la el. Ne-am povestit toate câte am petrecut și ce-am îndurat, pe drumuri diferite; eu în vreo trei ani de vagabondaj dincolo de Nistru, prin Odessa, Sinferopol și Crimeia, în vastul imperiu rus în ruină.... El despre aventurile lui, copil de trupă într-un regiment al Armatei Albe. Povestirile noastre le vedeam ca pe niște file de roman de aventuri și chiar am plănuisit să scriem toate aceste întâmplări, căci pe amândoi ne măcina aceeași dorință să nu se prăpădească prețioasele noastre întâmplări; lui îi plăceau aventurile mele, mie ale lui; el povestea atât de pitoresc despre viața cazonă, amestecând cuvintele moldovenești cu rusești, din care mai înțelegeam și acum eu câte ceva... Știam ca ne vom despărți din nou, căci el fiind mai mare trebuia să plece primul, să intre în armata rusă care era în mare dezordine. Deși Rusia era angajată în războiul mondial, bolșevicii mai pregăteau și un război civil, revoluția... Peste un an, ar fi trebuit să plec eu...

După plecarea lui Arsene, eu am fost chemat dascăl la biserica din sat, unde am slujit doi ani, căci în lipsa mea murise dascălul de la care am învățat slujba. Doar fusesem, până la 13 ani, băiat de altar cu stihar, știam slujba aproape pe de rost, mă descurcam ușor, în chiriliță citeam și eu ...Dar în 1918 avură loc evenimente importante în ținutul nostru zvârlit de colo-colo, pe care nu le înțelegeam ...Arsene a rămas pentru mine doar ca o amintire a copilăriei... și cuprins de îndoială, uneori mă întreb : oare am trăit-o sau doar am visat-o și acum rememorez un vis? A urmat Marea Unire din 1918, iar în 1919 am fost chemat să slujesc România Mare, intrând în *armia română* pe care am slujit-o cu credință până la venirea scârbavnicului potop bolșevic.

Astfel, m-am despărțit pentru totdeauna de iubitul meu sat natal.

(va urma)

ANUNȚURILE COMUNITĂȚII

Grupaj realizat de Victor Roșca

NOTĂ: Toate activitățile care se desfășoară la Sala Parohială „Pr. Petre Popescu” sunt suportate financiar de Catedrala Ortodoxă Română „Buna Vestire” din Montreal, proprietara imobilului

**Biblioteca „Mihai Eminescu” a
Bisericii „Buna Vestire”**

Biblioteca este deschisă:

- marțea și joia între orele 11:00 – 13:00, de pr. Liviu Alexandrescu, și
- duminica între orele 11:30- 13:00.

Biblioteca dispune de 20.000 de volume dintre care circa 5.000 în limba română și circa 15.000 în limbile franceză și engleză.

**Școala duminicală
pentru copii
a Bisericii Buna Vestire**

Scopul școlii duminicale este formarea micului creștin. Se transmit copiilor iubirea de semenii, generozitatea, respectul față de părinți. Copiii sunt pregătiți să devină oameni de caracter, integri, harnici spre bucuria părinților.

Pe lângă religie, copiii învață obiceiurile creștine ale sărbătorilor românești.

Copii sunt în vacanță.

Abonamente

Vă rugăm să vă abonați pentru susținerea revistei. Costul anual este de 25\$.

1. Dreptul de a reproduce și de a difuza din revista „Candela de Montreal” este rezervat numai redacției.

2. De conținutul articolelor din revistă este răspunzător autorul.

*** Candela pe internet:**

**bunavestire.ca/revista-candela
sau, ultimul număr și contact, la
<http://pages.videotron.com/romanblt/>**

DONATORI 2016

Prof. Univ. Antoine Soare	300\$
Wladimir Paskievici	200\$
Elena Buica	100\$
Milena Munteanu Lițoiu	65\$
Viorica Tarcău	50\$
Cristache Zorzor	50\$
Total	765\$

ANUNȚ

Ana Pădurariu de 13 ani este noua campioană națională de juniori a Canadei la gimnastică.

Gimnasta româncă este antrenată de fosta mare gimnastă Elena Davydova

**Programul
Sfujbelor religioase**

În fiecare duminică și în zilele de sărbătoare marcate cu roșu în calendarul creștin:

- Orele 9:30 – Utrenia;
- Orele 10:30 – Sfânta Liturghie.

În fiecare vineri la orele 18:00 se oficiază Sfujba Acatistului și Taina Spovedaniei.

**Sărbători religioase și
programul liturgic**

Vineri, 5 august, Acatist – 18:30, Spovedanie;

Sâmbătă, 6 august, Schimbarea la Față a Domnului;

Vineri, 12 august, Acatist – 18:30, Spovedanie;

Luni, 15 august, Adormirea Maicii Domnului;

Vineri, 19 august, Acatist – 18:30, Spovedanie;

Luni, 29 august, Tăierea capului Sf. Ioan Botezătorul;

Vineri, 2 septembrie, Acatist – 18:30, Spovedanie;

Joi, 8 septembrie, Nașterea Maicii Domnului;

Vineri, 9 septembrie, Acatist – 18:30, Spovedanie;

Miercuri, 14 septembrie, Înălțarea Sfintei Cruci.

Servicii religioase

Anul	Botezuri	Cununii	Înmormân- tări
2009	113	19	9
2010	124	17	4
2011	128	19	4
2012	101	15	4
2013	121	25	10
2014	129	18	4
2015	89	12	7
Total	805	125	42

**Să ne cunoaștem
profesioniștii din comunitate**
Me CEZAR CATALIN MIHAI
Avocat

5497A, Ave Victoria, Bureau 104,
Montréal (Québec) H3W 2P9

Tel. : 514-341-5330, Fax: 514-341-8626

– Imigrație

– Drept matrimonial (separări, divorțuri, garda copiilor, pensii alimentare, litigii testamentare, omologări testamentare etc.)

– Drept imobiliar (defecte ascunse de construcție ori vicii de sol; recuperarea comisiunelor datorate agenților imobiliari)

– Régie du logement

VIOLETA PÎRVU
Courtière immobilier agréé

333 Champagne, St-Eustache J7P 2H4

Cell: (514) 567-4619

Courriel: info@violeta.ca

**Cele mai bune condiții pentru clienții
români la www.violeta.ca**

**Din programul FRC
(Fundatia română din Canada)
pe luna august, 2016**

■ **Cenacul umoriștilor și al prietenilor literaturii „Păstorel Teodoreanu”;** joi, 11 august 2016, la Casa Română, 8070 Cristophe Colomb, Montreal, H2R 2S9 (lângă Catedrala ortodoxă „Buna Vestire”), între orele 16:30-18:00. Din program: mari actori ai comediei, precum Toma Caragiu, Jean Constantin, Mircea Crișan și alții.

■ **Cenacul de istorie, tradiții și spirit românesc „Mihai Viteazul”;** în continuare, la aceeași adresă (între orele 18:00 și 19:30). Va fi evocată personalitatea marelui domnitor Constantin Brâncoveanu, se vor face câteva comentarii despre semnificația zilei de 23 august în istorie și se va relata un eveniment mai puțin știut – executarea, lângă Timișoara, în dimineața zilei de 02-08-1949, a partizanilor anticomuniști care au luptat în Munții Banatului.

■ **Ansamblul Datina** din cadrul FRC va fi prezent la Val-Devid, cu prilejul picnicului organizat de ARC – asociația Română din Canada, intitulat **Sfânta Mărie la români**, sâmbătă 20 august.

■ Formularul de adeziune la FRC poate fi descărcat de pe site-ul www.getbeget.org, pagina Facebook a FRC - Fundația română din Canada sau solicitat unuia din membrii colectivului de redacție.

APARIȚII EDITORIALE (SCRIITORI CANADIENI)

**DOINA HANGANU –
BUMBĂCESCU – POVESTIRI
ȘI VESELE ȘI TRISTE**

DOINA HANGANU BUMBĂCESCU este o veche colaboratoare a revistei literare „Candela de Montreal”, în care a publicat numeroase recenzii ale unor cărți apărute în România sau la Montreal. A participat deseori la lansarea operelor unor autori, scriind despre Mircea Gheorghe, George Filip, Adrian Erbiceanu sau Victor Roșca. S-a remarcat prin câteva schițe umoristice citite în cadrul Cenaclului literar Mihai Eminescu sau publicate în revista „Candela de Montreal”

Victor Roșca

DOINA HANGANU BUMBĂCESCU este membră a Cenaclului literar Mihai Eminescu din Montreal, la care este așteptată cu nerăbdare de auditori pentru a citi din schițele sale de o savoare absolut particulară, atât în ce privește obiceiurile vechi oltenesti, cât și limbajul imediat recognoscibil al „dialectului” specific oltenesc, pe care-l stăpânește cu aplomb.

Livia Nemțeanu

**La sfârșitul lunii octombrie –
începutul lunii noiembrie,
într-o duminică, între orele
14:00 și 18:00
va avea loc sărbătorirea celor
20 de ani de apariție
a revistei noastre.**

**Festivitatea va avea loc la
Casa parohială a Bisericii
Buna Vestire (Casa Română),
8070 Christophe Colomb,
colț cu Jarry.**

Dintre invitații speciali menționăm:

- **Reprezentantul Primăriei
Orașului Montreal;**
- **Reprezentanții Ministerelor
de Cultură provincial și fede-
ral;**
- **Reprezentantul Ambasadei
și a Consulatului României.**

*După discursurile oficiale,
urmează vizitarea expoziției și
pauza de cafea, după care va fi
prezentat un program artistic cu
participarea principalilor
grupuri și artiști din comunitate.
Festivitatea se va încheia cu un
vin d'honneur și un bufet*

Data exactă și detaliile
programului vor fi publicate în
mass-media și în revista „Candela
de Montreal” la sfârșitul lunii
septembrie.

Comitetul de organizare
(format dintre redactorii și
colaboratorii revistei)

**LEONARD I. VOICU –
FUNIA ROȘIE**

Cartea cuprinde trei nuvele, toate caracterizate lapidar, sub o definiție uniformă: fond puternic, acțiune dinamică, strânsă, conflicte concentrate și bine caracterizate.

În prima novelă pe care am citit-o pe nerăsuflăte, cu mare interes, atras și de un titlu incitant, „Funia roșie”, teatrul acțiunii este un sat teleormănean. De aici pornesc nenumărate scene și conflicte, pe cât de ingenioase, pe atât de interesante.

Prin modul tensionat cum conduce acțiunea, Leonard I. Voicu se dovedește un prozator de calitate, cu îndrăzneală și inspirație, care aduce în scrierile sale idei subtile. Dovadă conflictele și analizele psihologice, ingenios conduse de autor și în celelalte două nuvele ale sale, „Voiag de neuitat” și „Trenul”, ne dezvăluie un scriitor în ascensiune, înzestrat cu tehnici și cu maniere aparte în tratarea subiectelor din viața de zi cu zi.

Cartea de nuvele a lui Leonard I. Voicu are personaje care îți pătrund în suflet, bine conturate, cu dureri și păcate, cu iubiri fierbinți, cu dorințe de salturi, dar și de parvenire, cu regrete care nu se pot șterge. Autorul a realizat trei nuvele de o forță și gândire care anunță un epic în ascensiune.

Ioan Barbu

